

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 14 lipca 2009 r.

Nr 123

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁY:

2593 – z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2008 rok 8783

2592

Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za rok 2008 oraz sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych instytucji kultury i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej za 2008 rok

Spis treści

I. INFORMACJA O REALIZACJI BUDŻETU MIASTA ZABRZE ZA 2008 ROK

1. Realizacja budżetu miasta Zabrze w 2008 roku	4. Wykonanie przychodów budżetu miasta za 2008 rok
1.1 Wprowadzenie	5. Wykonanie rozchodów budżetu miasta za 2008 rok
1.2 Zmiany w budżecie miasta Zabrze dokonane w trakcie jego realizacji w 2008 r.	6. Wykonanie wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w 2008 roku
1.3 Szczegółowe przyczyny zmian budżetu miasta Zabrze	7. Wykonanie wydatków na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych nie podlegających zwrotowi w 2008 roku
1.4 Ogólne wykonanie budżetu miasta w 2008 roku	8. Wykonanie przychodów i wydatków zakładów budżetowych za 2008 rok
1.5 Informacja o zadłużeniu Gminy	9. Wykonanie dochodów własnych jednostek budżetowych i wydatków nimi finansowanych za 2008 rok
1.5.1 Stan zadłużenia	9a. Wykaz jednostek budżetowych, które posiadały rachunki dochodów własnych w 2008 r.
1.5.2 Charakterystyka przychodów budżetu miasta Zabrze w 2008 roku	10. Wykonanie przychodów i wydatków funduszy celowych za 2008 rok wraz ze sprawozdaniem z ich realizacji
1.5.3 Charakterystyka rozchodów budżetu miasta Zabrze w 2008 roku	11. Sprawozdanie z dochodów budżetu miasta na rok 2008 związanych z realizacją zadań wspólnych realizowanych w drodze porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego w 2008 roku
1.5.4 Obsługa zadłużenia	12. Sprawozdanie z wydatków budżetu miasta na rok 2008 związanych z realizacją zadań wspólnych realizowanych w drodze porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego w 2008 roku
1.6 Zobowiązania pośrednie - poręczenia	13. Sprawozdanie z wykonania w 2008 roku planów dotacji dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz samorządowych instytucji kultury
1.7 Rezerwy	14. Dotacje udzielone z budżetu miasta w 2008 roku w podziale na działy
1.8 Analiza wskaźnikowa	15. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań własnych gminy dofinansowanych z budżetu państwa za 2008 rok
2. Podsumowanie	16. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań własnych powiatu dofinansowanych z budżetu państwa za 2008 rok
3. Wykonanie dochodów budżetowych za 2008 rok	17. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań realizowanych przez miasto na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego za 2008 rok
3.1 Ogólna charakterystyka dochodów budżetu miasta	18. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej za 2008 rok
3.2 Wykonanie dochodów miasta Zabrze w części gminnej i powiatowej w 2008 roku	19. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanych przez powiat za 2008 rok
3.3 Realizacja dochodów bieżących i majątkowych w 2008 roku	20. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań realizowanych przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej za 2008 rok
3.4 Charakterystyka wykonania dochodów w 2008 r. według ważniejszych źródeł	21. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań realizowanych przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej za 2008 rok
3.4.1 Dochody własne miasta	22. Sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań realizowanych z funduszy celowych za 2008 rok
3.4.1.1 Wpływ z podatków	23. Informacja o dokonanych zmianach dotacji celowych wprowadzonych do budżetu przez Prezydenta Miasta w roku 2008
3.4.1.2 Wpływ z opłat	24. Spis tabel
3.4.1.3 Dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gminy i powiatu	25. Spis wykresów
3.4.1.4 Dochody z majątku gminy i powiatu	
3.4.1.5 Odsetki	
3.4.1.6 Środki z Unii Europejskiej	
3.4.1.7 Pozostałe dochody własne	
3.4.2 Udziały w podatkach – PIT i CIT	
3.4.3 Subwencje z budżetu państwa	
3.4.4 Dotacje celowe otrzymane na podstawie porozumień między j.s.t.	
3.4.5 Dotacje na zadania własne gminy i powiatu	
3.4.6 Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone ustawami	
3.4.7 Dotacje otrzymane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	
3.4.8 Dotacje z funduszy celowych	
4. Charakterystyka ogólna wykonania wydatków budżetowych w 2008 roku	
5. Wykonanie wydatków niewygasających za 2007 rok	
5.1 Wykonanie wydatków niewygasających za 2007 rok uchwalonych przez Radę Miejską ..	
5.2 Wykonanie wydatków niewygasających z mocy ustawy za 2007 rok	
6. Wykonanie funduszy celowych za 2008 rok – karty sprawozdawcze	

II. SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA BUDŻETU MIASTA ZABRZE ZA 2008 ROK – ZESTAWIENIA

1. Wykonanie dochodów budżetu miasta za 2008 rok według działów i ważniejszych źródeł w podziale na dochody gminy i powiatu
2. Wykonanie wydatków budżetu miasta za 2008 rok – ogółem gmina i powiat – według działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej z wyodrębnieniem wydatków bieżących i majątkowych
2a. Wykonanie wydatków budżetu miasta za 2008 rok według działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej z wyodrębnieniem wydatków bieżących i majątkowych w podziale na wydatki gminy i powiatu
2b. Wykonanie wydatków budżetu miasta za 2008 rok w układzie zadaniowym
3. Źródła pokrycia deficytu i przeznaczenia nadwyżki budżetu w 2008 roku

WYKONANIE WYDATKÓW BIEŻĄCYCH BUDŻETU MIASTA ZABRZE ZA ROK 2008 W UKŁADZIE ZADANIOWYM

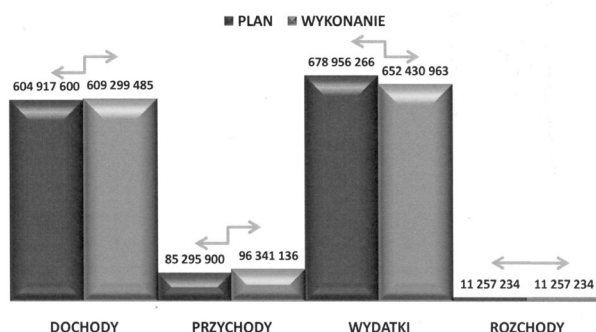
WYKONANIE WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH BUDŻETU MIASTA ZABRZE W 2008 ROKU ORAZ WYDATKÓW NIETYTUŁOWYCH W 2007 ROKU W UKŁADZIE ZADANIOWYM

SPRAWOZDANIE ZA 2008 ROK Z WYKONANIA PLANÓW FINANSOWYCH SAMODZIELNYCH PUBLICZNYCH ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ ORAZ SAMORZĄDOWYCH INSTYTUCJI KULTURY

I. INFORMACJA O REALIZACJI BUDŻETU MIASTA ZABRZE ZA 2008 ROK

1. Realizacja budżetu miasta Zabrze w 2008 roku

Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	604 917 600	609 299 485	100,72%
- bieżące	515 122 597	521 582 020	101,25%
- majątkowe	89 795 003	87 717 465	97,69%
PRZYCHODY, w tym:	85 295 900	96 341 136	112,95%
- pożyczki i kredyty	56 344 137	56 344 137	100,00%
DOCHODY + PRZYCHODY	690 213 500	705 640 621	102,24%
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	678 956 266	652 430 963	96,09%
- bieżące	485 753 507	463 146 637	95,35%
- majątkowe	193 202 759	189 284 326	97,97%
ROZCHODY, w tym:	11 257 234	11 257 234	100,00%
- spłaty kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji	11 257 234	11 257 234	100,00%
WYDATKI + ROZCHODY	690 213 500	663 688 197	96,16%
NADWYŻKA/DEFICYT (DOCHODY - WYDATKI)	-74 038 666	-43 131 478	58,25%
FINANSOWANIE (PRZYCHODY - ROZCHODY)	74 038 666	85 083 902	114,92%

W dalszej części opracowania przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące planu budżetu na 2008 rok, jego zmian oraz ostatecznego wykonania.

1.1 Wprowadzenie

Budżet miasta Zabrze na rok 2008 przyjęty przez Radę Miejską w dniu 17.12.2007 r. uchwałą Nr XVII/220/07 zakładał:

DOCHODY	→	608.162.762 zł
WYDATKI, w tym:	→	726.405.528 zł
wydatki majątkowe	→	267.463.500 zł
PRZYCHODY	→	150.029.451 zł
ROZCHODY	→	31.786.685 zł

Zakładany deficyt budżetowy wynikający z zaplanowanych wydatków wyższych od prognozowanych dochodów w wysokości 118.242.766 zł miał zostać pokryty z przychodów pochodzących z pożyczek i kredytów oraz nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym zgodnie z informacją na str. 225.

W 2008 roku w ramach budżetu realizowane były zadania własne, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, zadania przyjęte do wykonania na podstawie zawartych porozumień z organami administracji rządowej i innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz zadania miasta Zabrze, które zostały powierzone do realizacji podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych.

W niniejszym sprawozdaniu z wykonania budżetu przedstawiono zestawienia dochodów i wydatków budżetu miasta Zabrze za 2008 rok wynikające z zamknięć rachunków budżetu, w szczególności nie mniejszej niż w uchwale budżetowej. Sprawozdanie obejmuje również wykaz jednostek budżetowych, które utworzyły rachunki dochodów własnych oraz zestawienie dochodów własnych i wydatków nimi finansowanych, jak również wykonanie wydatków, które niewygały wraz z upływem 2007 roku.

Zaprezentowano także dane dotyczące wykonania przychodów i wydatków: zakładów budżetowych i funduszy celowych: Gminnego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym. Ponadto dołączono wykonanie wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne oraz wydatki na programy i projekty realizowane przy udziale zewnętrznego finansowania.

Opracowanie składa się z części opisowej oraz tabelarycznej.

1.2 Zmiany w budżecie miasta Zabrze dokonane w trakcie jego realizacji w 2008 r.

W trakcie wykonania budżetu miasta w 2008 r. na bieżąco dokonywano analizy realizacji dochodów i wydatków wprowadzając niezbędne zmiany zarówno w sytuacji osiągania dodatkowych dochodów, jak i w przypadku konieczności korekty przyznaných limitów wydatków. Ponadto przeprowadzono stosowne korekty po stronie przychodów oraz rozchodów budżetu miasta. Zmiany w budżecie dokonywano zgodnie z przepisami prawa wynikającymi z ustawy o finansach publicznych oraz zasadami określonymi w powołanej powyżej uchwale budżetowej. Zgodnie z powyższym budżet zmieniany był uchwałami Rady Miejskiej oraz zarządzeniami Prezydenta Miasta, w szczególności w zakresie środków otrzymywanych z budżetu państwa.

W wyniku tych zmian, dokonanych na przestrzeni okresu sprawozdawczego polegających na zmniejszeniu i zwiększeniu pierwotnych wielkości dochodów, wydatków oraz przychodów i rozchodów, budżet miasta Zabrze na dzień 31.12.2008 r. ustalono na:

Tab. 1. Zmiany w planie budżetu miasta Zabrze w 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN PIERWOTNY	NAJWYŻSZE WARTOŚCI PLANU W 2008 R.	PLAN OSTATECZNY	ZMIANA DO PLANU PIERWOTNEGO		
				WZROST / SPADEK	WARTOŚĆ	WSKAŹNIK
DOCHODY	608 162 762	657 480 126	604 917 600	↓	-3 245 162	99,47%
WYDATKI	726 405 528	803 339 655	678 956 266	↓	-47 449 262	93,47%
DEFICYT	-118 242 766	-145 859 529	-74 038 666	↓	44 204 100	62,62%
PRZYCHODY	150 029 451	177 646 214	85 295 900	↓	-64 733 551	56,85%
- w tym pożyczki i kredyty	114 029 451	122 894 451	41 344 137	↓	-72 685 314	36,26%
- w tym pożyczki FS	74 029 451	74 029 451	15 000 000	↓	-59 029 451	20,26%
ROZCHODY	31 786 685	31 786 685	11 257 234	↓	-20 529 451	35,41%
- w tym pożyczka FS	20 529 451	20 529 451	0	↓	-20 529 451	0,00%
FINANSOWANIE	118 242 766	145 859 529	74 038 666	↓	-44 204 100	62,62%
WYNIK	0	0	0	-	0	-

W tabeli powyżej uwzględniono oprócz planu pierwotnego oraz planu po zmianach na dzień 31.12.2008 r. również najwyższe wielkości planu budżetu miasta Zabrze w 2008 roku. Tak znaczne odchylenia podstawowych wielkości budżetowych w trakcie roku są

wynikiem wprowadzenia kolejnych zmian wynikających z otrzymanych decyzji w zakresie dotacji z budżetu państwa, jak również ze zmian wysokości subwencji, i tu w szczególności wprowadzeniem środków przeznaczonych na Drogową Trasę Średnicową, w tym pochodzących z pomocy finansowej miast uczestniczących w realizacji tej inwestycji, oraz wprowadzeniem nowych dochodów bądź podwyższeniem planu dochodów własnych po dokonaniu analizy przewidywanego wykonania. Powyższe przełożyło się na odpowiednie korekty po stronie wydatkowej budżetu miasta.

Podobnie jak w roku ubiegłym wszystkie podstawowe wielkości budżetowe ostatecznie odnotowały spadek w porównaniu do planu pierwotnego określonego uchwałą budżetową. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż w/w spadki w omawianym 2008 roku były znacznie niższe i to zarówno wartościowo jak i procentowo od analogicznych w 2007 roku. Powyższe wynika z faktu, iż zwiększenia dochodów i wydatków dokonane w trakcie roku były tak znaczne, że zrównoważyły zmianę planu przeprowadzoną w związku z dostosowaniem budżetu do przewidywanego wykonania w zakresie realizacji projektu wodno-ściekowego.

Tab. 2. Porównanie zmian w planie budżetu miasta Zabrze w latach 2007-2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007		2008		WARTOŚCIOWA ZMIANA PLANU		WSKAŹNIK	
	PLAN PIERWOTNY	PLAN OSTATECZNY	PLAN PIERWOTNY	PLAN OSTATECZNY	2007	2008	2007	2008
DOCHODY	567 327 365	531 905 489	608 162 762	604 917 600	-35 421 876	-3 245 162	93,76%	99,47%
WYDATKI	622 777 505	551 616 803	726 405 528	678 956 266	-71 160 702	-47 449 262	88,57%	93,47%
DEFICYT	-55 450 140	-19 711 314	-118 242 766	-74 038 666	35 738 826	44 204 100	35,55%	62,62%
PRZYCHODY	67 038 927	31 300 101	150 029 451	85 295 900	-35 738 826	-64 733 551	46,69%	56,85%
ROZCHODY	11 588 787	11 588 787	31 786 685	11 257 234	0	-20 529 451	100,00%	35,41%
FINANSOWANIE	55 450 140	19 711 314	118 242 766	74 038 666	-35 738 826	-44 204 100	35,55%	62,62%
WYNIK	0	0	0	0	0	0	-	-

Ostatecznie największy wpływ na zmniejszenie prognozy dochodów i limitu wydatków miały korekty dotyczące realizacji zadania „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”. W wyniku dostosowania budżetu miasta do faktycznie otrzymanych środków z Unii Europejskiej, zaciągniętych pożyczek na ten cel, a co za tym idzie ustaleniem limitu wydatków na niezbędnym poziomie – dochody budżetu miasta zmniejszono o kwotę 73.127.606 zł, przychody o kwotę 59.029.451 zł, w tym pożyczka na prefinansowanie 20.529.451 zł, rozchody o kwotę 20.529.451 zł, natomiast wydatki o kwotę 114.385.274 zł.

Przy uwzględnieniu tych korekt oraz wyłączając wpływ subwencji z przeznaczeniem na realizację Drogowej Trasy Średnicowej podstawowe wielkości budżetu miasta Zabrze w latach 2007-2008 kształtowałyby się następująco:

Tab. 3 Porównanie zmian w planie budżetu miasta Zabrze w latach 2007-2008 uwzględniających korekty o projekt wodno-ściekowy oraz DTŚ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007		2008		WARTOŚCIOWA ZMIANA PLANU		WSKAŹNIK	
	PLAN PIERWOTNY	PLAN OSTATECZNY	PLAN PIERWOTNY	PLAN OSTATECZNY			2007	2008
					2007	2008		
DOCHODY	478 738 365	504 825 489	490 800 762	536 683 206	26 087 124	45 882 444	105,45%	109,35%
WYDATKI	511 449 505	520 042 521	531 943 528	574 879 540	8 593 016	42 936 012	101,68%	108,07%
DEFICYT	-32 711 140	-15 217 032	-41 142 766	-38 196 334	17 494 108	2 946 432	46,52%	92,84%
PRZYCHODY	56 222 927	31 300 101	76 000 000	70 295 900	-24 922 826	-5 704 100	55,67%	92,49%
ROZCHODY	11 588 787	11 588 787	11 257 234	11 257 234	0	0	100,00%	100,00%
FINANSOWANIE	44 634 140	19 711 314	64 742 766	59 038 666	-24 922 826	-5 704 100	44,16%	91,19%
WYNIK	11 923 000	4 494 282	23 600 000	20 842 332	-7 428 718	-2 757 668	-	-

Z wyżej przedstawionych danych wynika, iż plan budżetu miasta w trakcie 2008 roku został podwyższony po stronie dochodowej o 45,8 mln zł w porównaniu do planu pierwotnie założonego, i jest to o prawie 20 mln zł więcej aniżeli w 2007 roku. Wygenerowane znaczne dochody w trakcie omawianego okresu zostały przeznaczone na częściowe zmniejszenie przychodów oraz wydatki, które wzrosły w porównaniu do planu ustalonego na 01.01.2008 r. o około 43 mln zł.

Dodatkowo dokonywana na bieżąco analiza poziomu niezbędnych wydatków realnych do wykonania w trakcie realizacji budżetu pozwoliła na zmniejszanie planowanych do zaciągnięcia kredytów bankowych, które miały sfinansować deficyt budżetu miasta. Oprócz w/w pożyczek na realizację gospodarki wodno-ściekowej, której wysokość została ograniczona, nie zaciągnięto nowych kredytów i pożyczek o wartości per saldo 13.655.863 zł.

1.3 Szczegółowe przyczyny zmian budżetu miasta Zabrze

1. Zwiększenia dochodów własnych o kwotę 60.400.636 zł z tytułu:

- podatku od nieruchomości	+	5.450.000 zł,
- podatku od spadków i darowizn	+	150.000 zł,
- podatku od czynności cywilnoprawnych	+	2.200.000 zł,
- kar wymierzonych przez Straż Miejską	+	100.000 zł,
- zwrotu nadmiernie pobranej dotacji	+	850.933 zł,
- wpływów z obiektów gospodarki komunalnej	+	100.000 zł,
- dochodów za druki prawa jazdy i tablice rejestracyjne	+	130.000 zł,
- dochodów z Domów Pomocy Społecznej	+	271.400 zł,
- dofinansowania programu „Blisko Boisko” – środki z Funduszu Prewencyjnego PZU S.A. i PZU Życie S.A.	+	200.000 zł,
- odsetek od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych	+	2.550.000 zł,
- odsetek i kosztów od nieterminowo regulowanych należności objętych ordynacją podatkową	+	2.000.000 zł,
- wpływów z różnych dochodów - zwrot niezrealizowanej części wydatków niewygasających	+	5.790.901 zł,
- środków z Funduszu Pracy z przeznaczeniem na realizację programów na sfinansowanie robót publicznych ¹	-	736.500 zł,
- dochodów pochodzących z 2,5% odpisu dotyczącego kosztu obsługi zadań realizowanych przez samorząd z PFRON	+	31.329 zł,
- rekompensaty za utracone dochody gminy z tytułu zwolnień ustawowych w podatkach i opłatach lokalnych (PFRON)	+	523.721 zł,
- dofinansowania na budowę kompleksu sportowego w ramach programu „Moje Boisko Orlik 2012”	+	333.000 zł,
- dofinansowania budowy Drogowej Trasy Średnicowej GOP Katowice-Gliwice – pomoc finansowa miast	+	5.150.000 zł,
- dofinansowania programu „Śpiewająca Polska”	+	6.859 zł,
- zwrotu dotacji z Policji	+	20.897 zł,
- dofinansowania na zadanie „Kaj som te czasy”	+	2.700 zł,

¹ przeniesienie przedmiotowego źródła dochodów do kategorii dochodów z funduszy celowych

- dofinansowania na Festiwal Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona”	+	40.000 zł,
- dofinansowania na Śląskie Warsztaty Tańca Nowoczesnego i Ulicznego w Zabrze „(Nie)Łam się”	+	5.000 zł,
- refundacji kosztów poniesionych za zmianę dokumentacji technicznej dzielnicy Pawłów	+	200.000 zł,
- refundacji kosztów za przyłącze energetyczne ZPWik	+	250.000 zł,
- wpłaty przez NFZ tytułem refundacji wydatków poniesionych przez Gminę Zabrze na podstawie tzw. ustawy „203”	+	2.569.435 zł,
- udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych	+	5.811.132 zł,
- subwencji oświatowej dla gmin	+	1.499.742 zł,
- subwencji oświatowej dla powiatów	-	1.688.334 zł,
- części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin	-	1.113.048 zł,
- części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów	+	18.081 zł,
- uzupełnienia subwencji ogólnej – z przeznaczeniem na Drogową Trasę Średnicową	+	24.000.000 zł,
- uzupełnienia subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	+	1.113.036 zł,
- dofinansowania zadania drogowego pn. „Przebudowa skrzyżowania Al. Korfanteo z ul. Bruno i Mielżyńskiego” ²	+	774.125 zł,
- środków NFOŚiGW na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. Likwidacja pożaru haldy Ruda w Zabrze ³	+	1.796.227 zł,

2. Zmniejszenia dochodów własnych otrzymanych na realizację projektów przy dofinansowaniu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych o kwotę 71.801.738 zł z tytułu:

- środków otrzymanych z Funduszu Spójności	-	73.127.606 zł,
- dofinansowania projektu „Kameleon - poprawa jakości usług i wizerunku publicznych służb zatrudnienia”	-	19.108 zł,
- środków na realizację programu COMENIUS	-	2.453 zł,
- dofinansowania programu „Młodzież w działaniu”	+	17.478 zł,
- dofinansowania programu na rzecz zatrudnienia „Klucz do sukcesu”	+	122.297 zł,

² refundacja wydatków poniesionych w roku 2007 ze środków własnych miasta Zabrze

³ dotacja z NFOŚiGW otrzymana w 2008 r. jako refundacja wydatków poniesionych w roku 2007 ze środków własnych miasta Zabrze

- dofinansowania programu na rzecz integracji społeczno-zawodowej „Reintegracja, aktywność, praca”	+	1.080.841 zł,
- dofinansowania programu „Dolina Kreatywna”	+	126.813 zł,

3. Zwiększenia dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy i powiatu o kwotę 7.269.887 zł z tytułu:

- dofinansowania wyprawek szkolnych	+	164.690 zł,
- dofinansowania komisji kwalifikacyjnych	+	2.244 zł,
- dofinansowania młodocianych pracowników	+	640.700 zł,
- dofinansowania nauczania języka angielskiego	+	470.470 zł,
- dofinansowania do wypłaty wynagrodzeń dla nauczycieli za przeprowadzenie ustnego egzaminu maturalnego	+	40.559 zł,
- dofinansowania programu „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”	+	12.000 zł,
- zasiłków i pomocy w naturze oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	+	696.211 zł,
- dodatków miesięcznych dla pracowników socjalnych	+	309.000 zł,
- dofinansowania posiłku dla potrzebujących	+	1.894.751 zł,
- pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym	+	2.236.594 zł,
- dofinansowania na budowę boisk sportowych w ramach programu Orlik 2012	+	333.000 zł,
- dotacji na utrzymanie Domów Pomocy Społecznej	+	419.837 zł,
- dofinansowania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	+	34.831 zł,
- dofinansowanie działalności Zespołu Interwencji Kryzysowej na realizację zadań wynikających z Krajowego Programu Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi	+	15.000 zł,

4. Zmniejszenia dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie zadań zleconych gminom i powiatom o kwotę 1.028.511 zł z tytułu:

- zwrotu części podatku akcyzowego	+	1.195 zł,
- programu na rzecz społeczności romskiej	+	275.740 zł,
- pokrycia kosztów odbiorów dowodów osobistych	+	260 zł,
- prowadzenia i aktualizacji rejestru wyborców	-	3.000 zł,
- dofinansowania kosztów niszczenia dokumentów z wyborów do Sejmu i Senatu RP	+	485 zł,

- wydawania decyzji w sprawach świadczeniobiorców	+	23.016 zł,
- zasiłków i pomocy w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	+	1.500 zł,
- świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	-	1.618.873 zł,
- usług opiekuńczych	+	20.000 zł,
- ośrodków wsparcia	+	73.000 zł,
- dofinansowania do pomocy osobom uprawnionym do alimentów	+	51.000 zł,
- gospodarki gruntami i nieruchomościami	+	118.100 zł,
- zobowiązań Skarbu Państwa	+	6.699 zł,
- dotacji na utrzymanie Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego	+	19.965 zł,
- zadań z zakresu gospodarki gruntami, nieruchomościami oraz geodezji	+	15.000 zł,
- dotacji na utrzymanie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej	-	20.021 zł,
- dofinansowania programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2009	+	77.646 zł,
- zwrotu ze Skarbu Państwa z tytułu poniesionych przez Gminę wydatków ⁴	+	557 zł,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne	-	135.580 zł,
- środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	+	30.600 zł,
- orzecznictwa o stopniu niepełnosprawności	+	34.200 zł,
5. Zwiększenia dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez gminę i powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej o kwotę 294.585 zł z tytułu:		
- dofinansowania grobownictwa	+	20.000 zł,
- programu na rzecz społeczności romskiej	+	19.580 zł,
- dofinansowania programu „Lepiej razem niż osobno”	+	63.620 zł,
- pomocy dla repatriantów	+	143.685 zł,
- dofinansowania programu „Opieka nad dzieckiem i rodziną”	+	47.700 zł,

⁴ zwrot ze Skarbu Państwa uregulowanego przez Gminę odszkodowania w 2007 roku

6. Zwiększenia dotacji otrzymanej z funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych o kwotę 1.619.979 zł z tytułu:

- środków z WFOŚiGW na dofinansowanie zadania pn.: „Termomodernizacja SP nr 15 w Zabrze przy ul. Czołgistów 1”	+	70.320 zł,
- środków z WFOŚiGW na dofinansowanie zadania pn.: „Termomodernizacja SP nr 6 w Zabrze przy ul. Klonowej 23”	+	97.599 zł,
- środków z Funduszu Pracy na pokrycie kosztów wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne pracowników PUP	+	736.500 zł,
- środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej z przeznaczeniem na szkolenie młodzieży szczególnie uzdolnionej sportowo	+	182.296 zł,
- środków z Funduszu Zająć Sportowo-Rekreacyjnych dla Uczniów na „otwarte sale gimnastyczne”	+	70.000 zł,
- środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na dofinansowanie zadania „Rozbudowa pawilonu sportowego przy SKS Gwarek w Zabrze”	+	174.000 zł,
- środki na dofinansowanie zadania „Blisko Boisko”	+	289.264 zł,

7. Zmniejszenia planu wydatków o kwotę 47.449.262 zł, z jednoczesnym zmniejszeniem przychodów o kwotę 44.204.100 zł wynikające z:

- ogólnego zmniejszenia dochodów o kwotę 3.245.162 zł (opis w punktach od 1 do 6),
- zmniejszenia o kwotę 52.155.863 zł limitu kredytów i pożyczek zaciąganych na rynku krajowym, w tym o kwotę 38.500.000 zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na projekt wodno-ściekowy,
- zwiększenia o kwotę 18.751.763 zł wolnych środków, jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym,
- zmniejszenia o kwotę 10.800.000 zł przychodów z tytułu sprzedaży papierów wartościowych (akcje Mostostal Zabrze).

8. Zmniejszenia przychodów i rozchodów budżetowych o kwotę 20.529.451 zł wynikające z rezygnacji z zaciągnięcia pożyczki na prefinansowanie zaciągniętej w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na projekt wodno-ściekowy.

Największy wpływ na zmiany podstawowych wielkości budżetu miasta w 2008 roku poza opisanym wcześniej projektem wodno-ściekowym miała korekta dotycząca wpływów i wydatków budżetowych związanych z realizacją Drogowej Trasy Średnicowej, zgodnie z którą:

- dochody budżetu miasta Zabrze zwiększyły się o 29.150.000 zł, co stanowi około 5% ostatecznego planu dochodów ogółem, w tym dochody pochodzące z uzupełnienia subwencji ogólnej zwiększyły się o 24.000.000 zł oraz dochody z pomocy finansowej miast na realizację tego zadania zwiększyły się o 5.150.000 zł,
- wydatki budżetu miasta Zabrze związane z realizacją w/w zadania zwiększono o kwotę 44.790.000 zł, co stanowi prawie 7% ostatecznego planu wydatków ogółem,

Ponadto należy zwrócić szczególną uwagę na zmiany planu w kategorii dochodów własnych, które przede wszystkim świadczą o sytuacji finansowej miasta, a co za tym idzie stanowią fundament jego niezależności. W tej grupie po dokonaniu stosownych korekt o jednorazowe wpływy oraz nie uwzględniając dotacji z Funduszu Spójności miasto odnotowało znaczny wzrost w 2008 r. Plan po zmianach skorygowanych dochodów własnych⁵ jest wyższy o 15,8 mln zł, tj. 10,7%, gdzie w ubiegłym roku zmiana planu dochodów w stosunku do pierwotnie założonych wyniosła jedynie 4,5 mln zł, tj. 2,9%. Wskazuje to na pozytywną tendencję, zgodnie z którą korekty planu dochodów w bieżącym roku wynikały głównie z prognozy większego wykonania dochodów własnych.

⁵ dochody własne w tej prezentacji nie uwzględniają udziałów w PIT i CIT oraz wpływu subwencji.

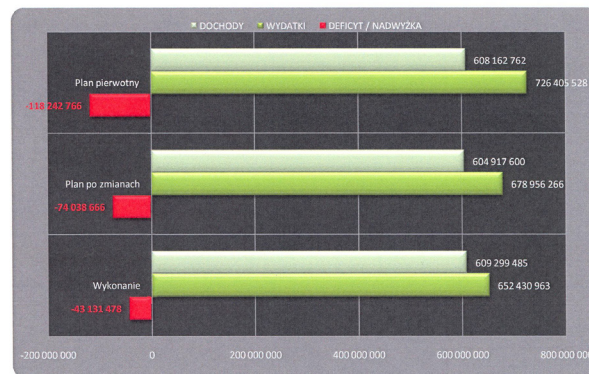
1.4 Ogólne wykonanie budżetu miasta w 2008 roku

Realizacja budżetu miasta Zabrze w 2008 r. z uwzględnieniem finansowania przedstawia się w następujący sposób:

Tab. 4. Realizacja budżetu miasta Zabrze w 2008 r.

DOCHODY	609.299.485	DEFICYT - 43.131.478	652.430.963	WYDATKI
PRZYCHODY	96.341.136	FINANSOWANIE 85.083.902	11.257.234	ROZCHODY

Wykres nr 1. Wykonanie dochodów i wydatków budżetu miasta Zabrze 2008 r.

W 2008 roku zakładano, iż wykonanie budżetu zamknie się ujemnym wynikiem finansowym na poziomie 118.242.766 zł. Na podstawie kolejnych korekt budżetu miasta ustalono, iż deficyt budżetowy wyniesie 74.038.666 zł, przy czym ostatecznie osiągnięte dochody budżetu w 2008 roku były niższe od zrealizowanych wydatków o kwotę 43.131.478 zł, co stanowi około 6,6% wykonanych wydatków ogółem.

Zgodnie z powyższym osiągnięty ujemny wynik finansowy jest aż o 75.111.287,69 zł niższy od pierwotnie założonego w budżecie i jednocześnie o około 31

mln zł niższy od ostatecznie ustalonego na dzień 31.12.2008 r. Tak znaczne zmniejszenie wynika głównie z:

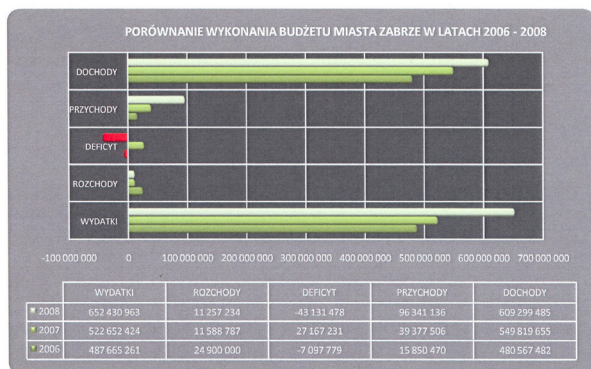
- wyższego wykonania dochodów, gdzie wskaźnik kształtuje się na poziomie około 101%, tj. o ponad 4,3 mln zł więcej od ostatecznie założonych,
- wykonania wydatków ogółem na poziomie 96% planu po zmianach, tj. o ponad 26,5 mln zł mniej aniżeli zakładano, przy około 95% w roku ubiegłym,
- korekt budżetu miasta po stronie planowanych wydatków i przychodów przeznaczonych na ich sfinansowanie.

Poniżej przedstawiono wykonanie podstawowych wielkości budżetowych w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Tab. 5. Porównanie realizacji budżetu miasta Zabrze w latach 2007-2008.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	Różnica	Dynamika
1	2	3	(3-2)	(3:2)
DOCHODY	549 819 655	609 299 485	59 479 830	110,82%
WYDATKI	522 652 424	652 430 963	129 778 539	124,83%
DEFICYT/NADWYŻKA	27 167 231	-43 131 478	-70 298 709	-158,76%
PRZYCHODY	39 377 506	96 341 136	56 963 630	244,66%
ROZCHODY	11 588 787	11 257 234	-331 553	97,14%

Wykres nr 2. Porównanie wykonania podstawowych wielkości budżetowych w latach 2007-2008

Wysokie wykonanie dochodów budżetowych jest przede wszystkim konsekwencją:

- wpływ z tytułu podatków lokalnych – 105% planu po zmianach i 118% planu pierwotnie założonego, przy 45% udziale w strukturze,
- wysokiej realizacji pozostałych źródeł w ramach dochodów własnych, z których większość przekroczyła 100% prognozy rocznej, w tym w szczególności wyższych niż prognozowano dochodów z tytułu lokowania bieżących nadwyżek finansowych budżetu na krótko- i średnioterminowych lokatach – na poziomie 123% planu po zmianach i 253% planu pierwotnego. Jednymi z nielicznych źródeł dochodów na poziomie niższym od w/w są dochody z majątku gminy oraz dochody z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej odpowiednio na poziomie 93% i 56% planu po zmianach;
- znacznych wpływów z tytułu podatków stanowiących dochody budżetu państwa PIT i CIT – odpowiednio o 7.788.538 zł i 494.877 zł więcej aniżeli założono w planie po zmianach, przy czym w zakresie udziału w PIT w porównaniu do planu pierwotnego miasto otrzymało więcej dochodów o 13.599.670 zł.

Opisane powyżej znaczne wpływy z tytułu podatków w 2008 r. są głównie związane z dobrą sytuacją ekonomiczną przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie naszego miasta i to zarówno w kontekście bezpośredniego wpływu na dochody budżetu miasta (podatek dochodowy od osób prawnych tzw. CIT, czy terminowo regulowany podatek od nieruchomości) czy też pośredniego (podatek dochodowy od osób fizycznych, którego wzrost wynika z wyższych pensji pracowników i większego zatrudnienia ogółem).

Należy tu w szczególności podkreślić wysoką realizację dochodów uzyskanych z tytułu podatków stanowiących bezpośredni dochód budżetu miasta, z których to uzyskano dodatkowo (tzn. w stosunku do planu po zmianach) 3,8 mln zł i aż 11,5 mln w stosunku do planu pierwotnego. Realizacja dochodów z tytułu podatków lokalnych w omawianym okresie na poziomie ponad 76 mln zł daje wzrost w stosunku do ubiegłego roku o ponad 10 mln zł, same wpływy podatku od nieruchomości były w ubiegłym roku o 6,8 mln wyższe aniżeli w 2007 roku.

Dochody uzyskiwane przez miasto z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa stanowiły w roku ubiegłym ok. 24% wszystkich dochodów uzyskanych przez budżet (w 2007 roku wskaźnik ten wynosił ok. 26%). Na dochody te składają się udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT). Z tytułu udziału w podatku PIT (w części gminnej – 36,49%, w części powiatowej – 10,25%) miasto uzyskało w 2008 roku 138.227.753 zł. Dochody te zostały zrealizowane łącznie w wysokości 105,97% w stosunku do planu po zmianach (110,91% w stosunku do prognozy Ministerstwa Finansów), co dało dodatkowe dochody

w wysokości 7,8 mln zł. Należy również zauważyć, że dynamika wzrostu dochodów z tego tytułu w stosunku do wykonania za 2007 rok wyniosła 9,3%, co dało w liczbach bezwzględnych przyrost o 11,8 mln zł. Natomiast z tytułu udziału w CIT (wysokość udziałów odpowiednio gmina – 6,71%, powiat – 1,40%) do budżetu wpłynęło 8.494.877 zł. Jest to 106% założonej prognozy rocznej i dało nominalnie więcej o prawie 500 tys. zł.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż przy założeniu pełnej realizacji dochodów z dotacji budżetu państwa, i to zarówno jako dofinansowanie zadań własnych oraz przeznaczonych na zadania zlecone, wykonanie budżetu po stronie dochodowej byłoby wyższe od planu po zmianach o ponad 2%, co nominalnie daje 12,2 mln zł. Zatem konieczność zwrotu niewykorzystanych środków w ramach w/w dotacji, co przy braku odpowiednich decyzji ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego zmniejszających plan dotacji, miało negatywne przełożenie na wskaźnik realizacji budżetu w 2008 roku, który byłby na zbliżonym do ubiegłorocznego bardzo wysokim poziomie.

Osiągnięty w 2008 roku wynik budżetu miasta po stronie dochodowej na kwotę ponad 609 mln zł jest najwyższym w historii. Realizacja dochodów na w/w poziomie jest o około 11% wyższa aniżeli w roku ubiegłym, co nominalnie daje o prawie 60 mln więcej wpływów w porównaniu do 2007 r. Na tak znaczną różnicę w osiągniętych dochodach mają wpływ przede wszystkim otrzymane w 2008 r. środki z Unii Europejskiej w wysokości ogółem 46.216.511 zł, w tym 95% stanowiła dotacja z Funduszu Spójności na poziomie 44 mln zł. Analogicznie w roku ubiegłym ta kategoria dochodów zamknęła się ostatecznie kwotą 10.592.192 zł, gdzie 94% stanowiły środki z Europejskiego Funduszu Regionalnego na projekt drogowy w wysokości 9.943.454 zł.

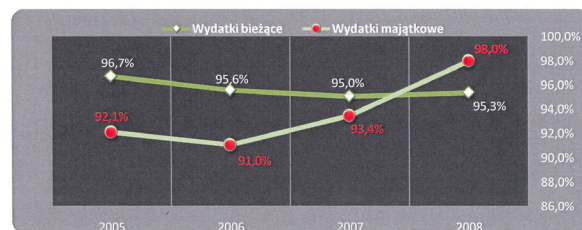
Szczegółowe objaśnienia w zakresie stopnia realizacji poszczególnych źródeł dochodów zostaną przedstawione w dalszej części sprawozdania.

Wydatki budżetu miasta Zabrze w 2008 roku zostały zrealizowane na poziomie 96% założonego planu rocznego, tj. w wysokości 652.430.963 zł. W stosunku do 2007 r. wydatki ogółem wzrosły o 25%, tj. o kwotę 129.778.540 zł. Tak wysoki poziom wydatków w ubiegłym roku to przede wszystkim konsekwencja realizacji wydatków majątkowych na niespotykanym dotąd poziomie, tj. w wysokości 189.284.326 zł. Jest to ponad dwukrotnie wyższa kwota od wydatków majątkowych z 2007 roku, gdzie wyniosły one 94.226.973 zł. Znaczna realizacja budżetu miasta po stronie wydatkowej jest również pochodną wzrostu wydatków bieżących, które zamknęły się kwotą 463.146.637 zł, przy czym wskaźnik 95% założonego planu jest porównywalny do lat ubiegłych.

W zakresie realizacji wydatków bieżących które w znacznej części mają charakter sztywny czyli obligatoryjny należy uznać, że w większości zadań osiągnięto zamierzone cele i to często bez konieczności zaangażowania całych przyznaných limitów na wydatki. Na bieżąco monitorowane były konieczne do wykonania nowe zadania, których finansowanie zapewniano bądź z rezerwy ogólnej czy celowej budżetu miasta bądź dokonując niezbędnych przesunięć wewnątrz budżetu miasta w ramach posiadanych upoważnień. Należy podkreślić, że w większości działów klasyfikacji budżetowej realizacja wydatków znacznie przekroczyła 90% założonego limitu. Wyjątek stanowią tu wydatki związane z obsługą długu, jako konsekwencja rezygnacji z zaciągnięcia kredytów i pożyczek w pełnej planowanej wysokości oraz niewykorzystania limitu przeznaczonego na ewentualną spłatę udzielonych poręczeń. Ponadto nie w pełni zrealizowano wydatki na edukacyjną opiekę wychowawczą (83,07% planu) i na pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej (87,72% planu), co związane było przede wszystkim z niepełnym wykorzystaniem dotacji z budżetu państwa.

Na wspomniany powyżej wysoki poziom finansowego wykonania wydatków majątkowych w 2008 roku miała wpływ przede wszystkim realizacja projektu wodno-ściekowego oraz znaczne wydatki poniesione w związku z realizacją Drogowej Trasy Średnicowej. Należy również pamiętać, że w ramach wykonanych wydatków w 2008 roku kwotę 28.608.954 zł stanowią wydatki niewygasające i to zarówno w części bieżącej jak i inwestycyjnej odpowiednio w wysokości 2.323.818 zł i 26.285.136 zł⁶. Wykonanie wydatków majątkowych na poziomie 98% planu po zmianach, przy analogicznym wskaźniku w latach poprzednich 2006 i 2007 odpowiednio na poziomie 91% i 93% świadczy o skutecznej realizacji założonego planu inwestycyjnego.

Wykres nr 3. Realizacja wydatków bieżących i majątkowych w latach 2005-2008

⁶ w wartości wydatków niewygasających w 2008 roku nie uwzględniono kwoty 11.919 zł, która stanowi bieżące wydatki niewygasające z mocy ustawy

Szczegółową informację z realizacji wydatków budżetu miasta Zabrze w 2008 r. zawarto w punkcie 4 niniejszego opracowania, natomiast wykonanie budżetu wg zadań znajduje się w odrębnej części sprawozdania.

Tab. 6. Ogólne wykonanie budżetu miasta za okres od 01.01.2008 r. do 31.12.2008 r.

Wyszczególnienie	Plan na 2008 r. wg uchwały	Plan po zmianach na 2008 r.	Wykonanie za 2008 r.	Wskaźnik 4:3 w %
1	2	3	4	5
Dochody ogółem	608 162 762	604 917 600	609 299 485	100,7%
- dochody własne	399 043 541	361 194 910	373 316 746	103,4%
w tym:				
udziały w podatkach	132 628 083	138 439 215	146 722 630	106,0%
- subwencje	141 146 544	164 976 021	164 976 021	100,0%
w tym:				
uzupełnienie subwencji ogólnej	0	1 113 036	1 113 036	100,0%
uzupełnienie subwencji ogólnej – z przeznaczeniem na DTS	0	24 000 000	24 000 000,00	100,0%
subwencja wyrównawcza dla gmin	9 472 345	9 472 345	9 472 345	100,0%
subwencja wyrównawcza dla powiatów	351 422	351 422	351 422	100,0%
subwencja oświatowa	120 392 019	120 203 427	120 203 427	100,0%
subwencja równoważąca	10 930 758	9 835 791	9 835 791	100,0%
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z j.s.t.	497 982	545 682	691 645	126,7%
- dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych	14 671 890	21 941 777	18 550 335	84,5%
- dotacje celowe na finansowanie zadań zleconych	52 602 805	51 574 294	47 147 979	91,4%
dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rząd.	0	1 068 710	1 058 963	99,1%
- dotacje z funduszy	200 000	3 616 206	3 557 797	98,4%
Wydatki ogółem	726 405 528	678 956 266	652 430 963	96,1%
w tym: bieżące	458 942 028	485 753 507	463 146 637	95,3%
majątkowe	267 463 500	193 202 759	189 284 326	98,0%
Wydatki na zadania własne, dofinansowanie zadań zleconych oraz zadania realizowane na podstawie porozumień z j.s.t.	583 602 723	625 367 537	603 336 704	96,5%
Wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	52 602 805	51 573 737	47 147 422	91,4%
Wydatki na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rząd.	0	294 585	284 838	96,7%
Wydatki z funduszy celowych	200 000	1 720 407	1 662 000	96,6%

Tab. 7. Realizacja dochodów i wydatków budżetu Miasta Zabrze w latach 2006-2008.

Wyszczególnienie	2006 r.		2007 r.		2008 r.		Wskaźnik w %			Udział w %		
	Plan po zmianach	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie	Wykonanie/Plan po zmianach			w dochodach/wydatkach ogółem		
							2006 r.	2007 r.	2008 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Dochody ogółem	490 973 776	480 567 482	531 905 489	549 819 655	604 917 600	609 299 485	98%	103%	101%	100%	100%	100%
- dochody własne, w tym:	273 386 804	266 238 796	291 464 803	315 563 497	361 194 910	373 316 746	97%	108%	103%	55%	57%	61%
udziały w podatkach	107 696 610	110 569 728	123 084 617	142 681 221	138 439 215	146 722 630	103%	116%	106%	23%	26%	24%
- subwencje, w tym:	150 057 406	150 057 406	159 721 304	159 721 304	164 976 021	164 976 021	100%	100%	100%	31%	29%	27%
uzupełnienie subwencji ogólnej – z przeznaczeniem na DTS	23 260 000	23 260 000	26 000 000	26 000 000	24 000 000	24 000 000	100%	100%	100%	5%	5%	4%
uzupełnienie subwencji ogólnej	419 004	419 004	0	0	1 113 036	1 113 036	100%	0%	100%	0%	0%	0%
subwencja wyrównawcza dla gmin	5 025 451	5 025 451	7 029 762	7 029 762	9 472 345	9 472 345	100%	100%	100%	1%	1%	2%
subwencja wyrównawcza dla powiatów	193 822	193 822	192 515	192 515	351 422	351 422	100%	100%	100%	0%	0%	0%
subwencja oświatowa	110 694 216	110 694 216	116 801 930	116 801 930	120 203 427	120 203 427	100%	100%	100%	23%	21%	20%
subwencja równoważąca	10 464 913	10 464 913	9 697 097	9 697 097	9 835 791	9 835 791	100%	100%	100%	2%	2%	2%
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z j.s.t.	343 710	595 016	499 612	574 054	545 682	691 645	173%	115%	127%	0%	0%	0%
- dotacje celowe otrzymane od j.s.t. będących instytucją wdrażającą	350 109	315 510	106 564	106 561	0	0	90%	100%	0%	0%	0%	0%
- dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych	19 670 296	18 257 121	21 648 993	18 901 256	21 941 777	18 550 335	93%	87%	85%	4%	3%	3%
- dotacje celowe na finansowanie zadań zleconych	46 259 081	43 829 230	47 840 699	46 917 417	51 574 294	47 147 979	95%	98%	91%	9%	9%	8%
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rząd.	620 700	620 700	2 621 186	1 847 061	1 068 710	1 058 963	100%	70%	99%	0%	0%	0%
- dotacje z funduszy	292 069	277 569	8 108 892	6 295 066	3 616 206	3 557 797	95%	78%	98%	0%	1%	1%
Wydatki ogółem	514 252 606	487 665 261	551 616 803	522 652 424	678 956 266	652 430 963	95%	95%	96%	100%	100%	100%

w tym: bieżące	431 878 671	412 664 558	450 783 304	428 425 451	485 753 507	463 146 637	96%	95%	95%	85%	82%	71%
majątkowe	82 373 935	75 000 703	100 833 499	94 226 973	193 202 759	189 284 326	91%	93%	98%	15%	18%	29%
Wydatki na zadania własne, dofinansowanie zadań zleconych oraz zadania realizowane na podstawie porozumień z J.S.1	467 371 771	443 230 169	493 046 026	465 022 958	625 367 537	603 336 704	95%	94%	96%	91%	89%	92%
Wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	45 968 066	43 537 764	47 840 699	46 917 417	51 573 737	47 147 422	95%	98%	91%	9%	9%	7%
Wydatki na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rząd.	620 700	619 759	2 621 186	2 621 186	294 585	284 838	100%	100%	97%	0%	1%	0%
Wydatki z funduszy celowych	292 069	277 569	8 108 892	8 090 862	1 720 407	1 662 000	95%	100%	97%	0%	2%	0%

Porównanie realizacji **strony dochodowej** w latach 2006-2008 wskazuje na:

- utrzymanie wysokiej realizacji dochodów ogółem na poziomie ponad 100% prognozy rocznej,
- duża dynamika dochodów własnych (około 18%) - wykonanie w 2008 r. na wysokim poziomie 103% planu po zmianach, co daje wzrost w stosunku do roku ubiegłego o kwotę ponad 57 mln zł, analogiczna różnica w 2007 roku wyniosła 49 mln zł,
- pozytywną zmianę w strukturze dochodów ogółem, gdzie dominującą pozycję zajmują dochody miasta, ich udział oscyluje w granicach 61%, przy 57% i 55% odpowiednio w 2007 r. i 2006 r.,
- utrzymanie wysokiego udziału dochodów z PIT i CIT oraz subwencji w strukturze dochodów ogółem.

Porównanie realizacji **strony wydatkowej** w latach 2006-2008 wskazuje na:

- wyższe wykonanie wydatków ogółem w porównaniu z analogicznymi okresami lat ubiegłych na poziomie 96% prognozy rocznej oraz utrzymanie porównywalnego do lat ubiegłych poziomu wykonania wydatków bieżących - oscyluje on w granicach 95%,
- wyższe wykonanie wydatków majątkowych, które osiągnęło poziom 98% prognozy rocznej i po raz pierwszy wskaźnik ten jest wyższy od analogicznego dla wydatków bieżących,
- duża dynamika wydatków majątkowych w latach – są one dwukrotnie wyższe niżeli zrealizowane wydatki majątkowe w roku 2007, gdzie dynamika wyniosła 26%, nawet przy wyłączeniu wydatków niewygasających jest to wzrost o około 73%,
- udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem zmniejszył się w porównaniu do roku ubiegłego aż o 11 p.p., a w porównaniu z rokiem 2006 jest to spadek o 14 p.p..

1.5 Informacja o zadłużeniu Gminy

1.5.1 Stan zadłużenia

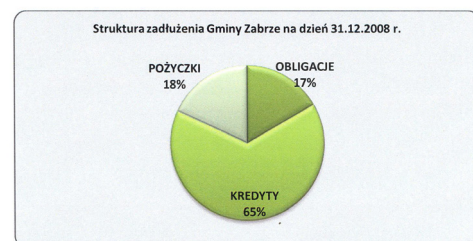
Na dzień 31.12.2008 r. łączna kwota zobowiązań wliczanych do długu publicznego Gminy Zabrze wyniosła 93.371.723,11 zł⁷, w tym 14.808,11 zł stanowią zobowiązania wymagalne⁸, a na pozostałą kwotę 93.356.915 zł składa się zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych obligacji komunalnych.

Tab. 8. Stan zobowiązań Gminy Zabrze na dzień 31.12.2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2008/2007	
	STAN NA 31 XII		RÓŻNICA	DYNAMIKA [%]
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW, POŻYCZEK I OBLIGACJI	63 270 012,00	93 356 915,00	30 086 903,00	147,55%
ZOBOWIĄZANIA WYMAGALNE	8 288,80	14 808,11	6 519,31	178,65%
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	63 278 300,80	93 371 723,11	30 093 422,31	147,56%

Stan zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych obligacji wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 30.086.903 zł. Zmiany w powyższych wielkościach wynikają z zaciągnięcia nowych oraz spłaty dotychczasowych zobowiązań odpowiednio w wysokości 41.344.137 zł i 11.257.234 zł. Relacja zadłużenia Gminy na koniec 2008 roku oraz kosztów jego obsługi do wykonanych dochodów wyniosła odpowiednio 15,32% oraz 2,79%, przy prognozowanych w pierwszej wersji budżetu odpowiednio 23,93% i 6,58% (bez wyłączeń przewidzianych ustawą o finansach publicznych). Szczegółową informację o aktualnie zaciągniętych zobowiązaniach Gminy Zabrze według stanu na dzień 31.12.2008 r. przedstawiono w Tabeli nr 11 na str. 31.

Wykres nr 4. Struktura zadłużenia na dzień 31.12.2008 r.

Dominującym tytułem zobowiązań są w dalszym ciągu kredyty, których udział w strukturze zadłużenia na dzień 31.12.2008 r. wyniósł 65%. Na kolejnych miejscach uplasowały się pożyczki oraz zadłużenie z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych odpowiednio 18% i 17%. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż struktura zadłużenia w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa zmianie - po kredytach następną pozycję stanowiły wtedy obligacje, pożyczki natomiast zajmowały jedynie nieco ponad 1% zadłużenia ogółem. Tak znaczny wzrost tej pozycji jest konsekwencją w głównej mierze zaciągnięcia pożyczki w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację projektu wodno-ściekowego, ale również rosnącą absorpcją zwrotnych źródeł finansowania inwestycji ekologicznych jakimi są preferencyjne pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zmiana struktury zadłużenia wskazuje po pierwsze na rosnącą dywersyfikację zwrotnych źródeł finansowania, a przede wszystkim na korzystanie z „tańszych” bo preferencyjnych pożyczek z funduszy celowych, których dodatkowym atutem jest możliwość 50% umorzenia.

1.5.2 Charakterystyka przychodów budżetu miasta Zabrze w 2008 roku

W 2008 roku Gmina Zabrze uzyskała przychody w łącznej wysokości 96.341.136 zł, tj. 112,9% zakładanego planu, co daje wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 56.963.630 zł. Tak znaczny wzrost przychodów wynika głównie ze zwiększenia o ponad 25 mln zł nadwyżki środków finansowych na rachunku bankowym gminy powstałej w latach ubiegłych, jak również zaciągnięcia pożyczki w NFOŚiGW w wysokości 15 mln zł oraz pozyskania kredytów i pożyczek łącznie o ponad 16 mln więcej niżeli w roku ubiegłym.

Dodatkowo, zgodnie z informacją zawartą w sprawozdaniu z wykonania budżetu za I półrocze 2008 roku, niekorzystna sytuacja gospodarki rynkowej spowodowała, iż nie było

⁷ Na podstawie sprawozdania Rb-Z – kwartalne sprawowanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń na dzień 31.12.2008 r.

⁸ kwota zobowiązań wymagalnych, wystąpiła w sprawozdaniach jednostek budżetowych: Centrum Edukacji – w wysokości 14.055,77 zł, wynikająca z przelania środków na rzecz niewłaściwego kontrahenta; Zespół Szkół Nr 3 – kwota 458,23 zł, 13-tej pensji po zmarłym pracowniku; Zespołu Szkół Nr 18 – w wysokości 277,27 zł, dotyczy niepobranego wynagrodzenia rocznego tzw. 13-tej pensji po zmarłym pracowniku; Zespół Szkół Nr 41 – kwota 16,84 zł w związku z pobraniem opłaty za prowadzenie rachunku.

możliwości zbycia akcji przedsiębiorstwa Mostostal Zabrze S.A., ze względu na fakt iż nie osiągnęły one pożądanej dla miasta wartości. W związku z powyższym na sesji Rady Miejskiej zgodnie z Uchwałą Nr XXII/399/08 z dnia 17.11.2008 r. dokonano korekty budżetu Miasta wyłączając przedmiotowe przychody z planu.

Główną pozycją planowanych przychodów na rok 2008 były pożyczki, które miasto zamierzało wykorzystać na zadanie współfinansowane ze środków Funduszu Spójności pn.: „Poprawa gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Zabrze”. Planowano otrzymanie kwoty 53.500.000 zł z tytułu pożyczki inwestycyjnej oraz 20.529.451 zł z tytułu pożyczki płatniczej.

Dodatkowo, tak jak co roku, założono osiągnięcie przychodów z tytułu zaciągniętych kredytów oraz pożyczek celem rozszerzenia możliwości inwestycyjnych miasta. W roku 2008 była to kwota 40.000.000 zł, w tym 15 mln zł stanowiła kredyt przesunięty z 2007 r. Należy podkreślić, że Miasto utrzymuje się w limicie zadłużenia wyznaczonym przez Wieloletni Plan Finansowy.

Ostatecznie obniżono plan do faktycznie zaciągniętych zobowiązań, tj. w przypadku pożyczek zaciąganych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej do wysokości 15.000.000 zł, natomiast w przypadku kredytów i pożyczek zaciąganych na rynku krajowym do wysokości 26.344.137 zł.

Wobec powyższego, na wartość ostatecznie zrealizowanych zobowiązań składają się:

- ✓ Pożyczka inwestycyjna z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 15.000.000 zł,
- ✓ Kredyt inwestycyjny zaciągnięty w ING Banku Śląskim S.A. 25.000.000 zł,
- ✓ 5 pożyczek preferencyjnych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ogólnej kwocie 1.344.137 zł,

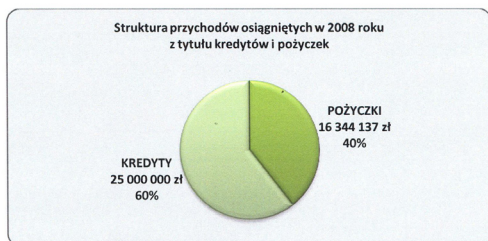
w tym:

- Termomodernizacja Szkoły Podstawowej Nr 15 przy ul. Czołgistów 1 189.070 zł,
- Termomodernizacja budynku Centrum Kształcenia Praktycznego – Segment B przy ul. 3-go Maja 95 308.127 zł,
- Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 6 przy ul. Klonowej 23 401.377 zł,
- Termomodernizacja budynku Przedszkola Nr 35 przy ul. Chopina 26 206.677 zł,
- Termomodernizacja budynku Miejskiego Zakładu Kąpielowego przy Pl. Krakowskim 10 238.886 zł.

Dodatkowo, na zadania związane z termomodernizacją szkół podstawowych nr 6 i 15 Gmina otrzymała z w/w funduszu dotacje odpowiednio w wysokości 97.599 zł i 70.320 zł.

Poniżej przedstawiono strukturę przychodów z tytułu kredytów i pożyczek osiągniętych w 2008 roku.

Wykres nr 5. Struktura przychodów zrealizowanych w 2008 r.

Nie zaciągnięto natomiast pożyczki płatniczej, dzięki której planowano zapewnienie płynności finansowej miasta w związku z realizacją projektu wodno-ściekowego. Ostatecznie nie było konieczności angażowania zewnętrznych źródeł finansowania celem bieżącego dokonywania płatności.

Jednocześnie, ze względu na zmniejszenie planowanych wydatków w 2008 roku, które miały zostać poniesione na koszt kredytu lub pożyczki, nie skorzystano z pozostałej części planowanych do zaciągnięcia zobowiązań. Pozostała część kredytu w wysokości około 15 mln zł przesunięto na 2009 rok.

Ponadto Gmina osiągnęła przychód z tytułu spłaty udzielonej w 2005 roku pożyczki dla S.S.A. Górnik Zabrze w wysokości 60.000 zł. Tym samym, przedmiotowa pożyczka została spłacona w całości.

1.5.3 Charakterystyka rozchodów budżetu miasta Zabrze w 2008 roku

Na spłatę otrzymanych pożyczek, kredytów oraz wykup obligacji komunalnych zaplanowano kwotę 31.786.685 zł, w tym aż 20.529.451 zł zaplanowano na spłatę pożyczki płatniczej. Pożyczka ta charakteryzuje się formą linii odnawialnej, co oznacza, że każdorazowa spłata części lub całości zobowiązania powoduje odnowienie limitu. Zgodnie z podpisaną umową spłata miała nastąpić w przeciągu 7 dni od wpływu środków z Funduszu Spójności, z którego zadanie jest współfinansowane, lub 12 miesięcy od dnia wypłaty każdej transzy. Jednakże, w związku z brakiem konieczności jej zaciągnięcia, nie pojawiła się również konieczność jej spłaty.

W związku z powyższym, ostatecznie wydatkowano kwotę 11.257.234 zł, na którą złożyły się następujące pozycje:

Tab. 9. Spłata zobowiązań Gminy Zabrze w 2008 r.

I.	Spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	7 257 234 zł
1.	Kredyt z PKO BP S.A. na zakup gruntów od Archidiecezji Katowickiej Kościoła Katolickiego	7 200 000 zł
2.	Pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dofinansowanie zadań termomodernizacyjnych budynku Zespołu Szkół nr 10	55 148 zł
3.	Pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dofinansowanie zadań termomodernizacyjnych budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie	2 086 zł
II.	Wykup papierów wartościowych wyemitowanych w 2005 roku	4 000 000 zł
1.	Obligacje komunalne serii F	4 000 000 zł

1.5.4 Obsługa zadłużenia

Na koszty związane z obsługą długu zaplanowano pierwotnie kwotę 4.900.000 zł, z czego 100.000 zł przeznaczone było na ewentualną obsługę zadłużenia związanego z uruchomieniem kredytu w rachunku bieżącym.

W trakcie roku dokonano zmniejszenia kwoty planu o 100.000 zł celem zapewnienia środków na wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne na nadanie miastu Zabrze krajowej oraz międzynarodowej oceny ratingowej tzw. oceny zdolności kredytowej.

Ostatecznie plan ustalono na poziomie 4.800.000 zł, z czego wydatkowano 3.673.729,63 zł, co stanowi 76,5% zaplanowanej kwoty.

Jednocześnie, w związku z zaciągnięciem nowych zobowiązań na pokrycie wydatków inwestycyjnych miasta, kwotę 70.870,09 zł stanowiącą koszty odsetkowe poniesiono w ramach wydatków majątkowych - zgodnie z ustawą o rachunkowości koszty odsetek do czasu zakończenia zadania inwestycyjnego należy klasyfikować jako wydatek majątkowy. Poniżej przedstawiono koszty obsługi długu publicznego Gminy Zabrze oraz spłaty zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz obligacji komunalnych w 2008 roku.

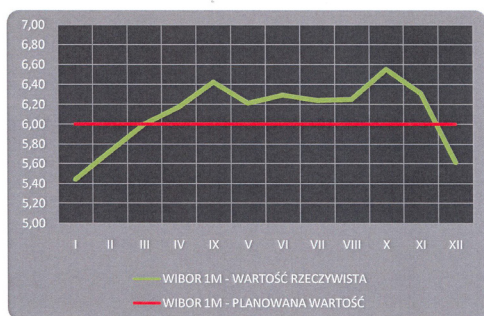
Tab. 10. Obsługa długu Gminy Zabrze w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Podmiot, z którym zawarto umowę	Rok, w którym zawarto umowę	Spłacony kapitał	Zapłacone odsetki	
					wydatek bieżący	wydatek majątkowy
1	Kredyt długoterminowy w wysokości 40.000.000 zł	PKO BP S.A.	2003	7 200 000,00	963 006,41	0,00
2	Obligacje serii A, B, C, D i E w wysokości 15.000.000 zł	PKO BP S.A.	2004	0,00	554 166,00	0,00
3	Obligacje serii F, G i H w wysokości 10.000.000 zł	PKO BP S.A.	2005	4 000 000,00	591 803,00	0,00
4	Kredyt inwestycyjny w wysokości 15.000.000 zł	PKO BP S.A.	2006	0,00	920 942,48	0,00
6	Pożyczka preferencyjna w wysokości 606.625 zł	WFOŚiGW	2006	55 148,00	17 045,25	0,00
7	Pożyczka preferencyjna w wysokości 77.174 zł	WFOŚiGW	2007	2 086,00	2 309,53	0,00
8	Kredyt długoterminowy w wysokości 10.000.000 zł	ING Bank Śląski S.A.	2007	0,00	618 482,19	0,00
9	Pożyczka płatnicza w wysokości 20.529.451 zł	NFOŚiGW	2007	0,00	0,00	0,00
10	Pożyczka inwestycyjna w wysokości 100.000.000 zł	NFOŚiGW	2008	0,00	0,00	69 452,05
11	Pożyczka preferencyjna w wysokości 189.070 zł	WFOŚiGW	2008	0,00	472,68	1 418,04
12	Pożyczka preferencyjna w wysokości 308.127 zł	WFOŚiGW	2008	0,00	205,42	0,00
13	Kredyt długoterminowy w wysokości 25.000.000 zł	ING Bank Śląski S.A.	2008	0,00	4 458,90	0,00
14	Pożyczka preferencyjna w wysokości 401.377 zł	WFOŚiGW	2008	0,00	401,38	0,00
15	Pożyczka preferencyjna w wysokości 206.677 zł	WFOŚiGW	2008	0,00	137,78	0,00
16	Pożyczka preferencyjna w wysokości 238.886 zł	WFOŚiGW	2008	0,00	298,61	0,00
RAZEM				11 257 234,00	3 673 729,63	70 870,09

Wysokość poniesionych kosztów obsługi długu jest pochodną sytuacji na rynku międzybankowym, która wpływa na kształtowanie się wskaźnika WIBOR oraz rentowności 52-tygodniowych bonów skarbowych stanowiących bazę dla oprocentowania poszczególnych zwrotnych źródeł finansowania, oczywiście przy uwzględnieniu marży wynikających z poszczególnych umów.

Na etapie projektowania budżetu zakładano, iż wartość stawki WIBOR, która stanowi bazę oprocentowania zaciągniętych przez Gminę kredytów, będzie wynosić 6%. Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się w/w wskaźnika w porównaniu z planowanym.

Wykres nr 6. Poziom wskaźnika WIBOR 1M w 2008 r. w odniesieniu do zakładanego wskaźnika w projekcie budżetu.

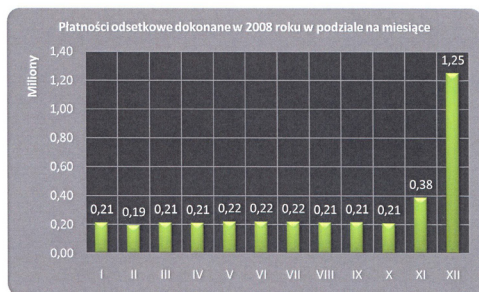
W przypadku oprocentowania obligacji komunalnych, dla których stopę bazową stanowi rentowność 52-tygodniowych bonów skarbowych założono, iż będzie się ona kształtować na poziomie 4,5%. Ostatecznie była ona wyższa od planowanej, a w związku z tym konieczne było przeniesienie kwoty 146.000 zł z wydatków przeznaczonych na spłatę odsetek od kredytów i pożyczek na odsetki związane z obsługą obligacji.

Jednocześnie, w trakcie całego 2008 roku zmianie oprocentowania nie uległy pożyczki zaciągnięte w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zgodnie z zawartymi umowami odsetki liczone są jako 0,4 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3%. I tak, przez cały poprzedni rok oprocentowanie wynosiło 3%.

Pomimo, iż stopy procentowe kształtowały się na wyższym poziomie niż zakładano, rezygnacja z zaciągnięcia kredytów i pożyczek w pełnej planowanej wysokości, skutkowałą niepełnym wykonaniem wydatków przeznaczonych na obsługę długu.

Poniżej przedstawiono jak kształtowały się koszty związane z zapłatą odsetek w 2008 roku w podziale na miesiące. Na uwagę zasługuje fakt, iż wydatki w miesiącach: listopad i grudzień są zdecydowanie wyższe w stosunku do pozostałych. Wynika to z terminów płatności odsetek od wyemitowanych obligacji, które przypadają właśnie na te miesiące. Odsetki od pozostałych zobowiązań spłacane są w okresach miesięcznych.

Wykres nr 7. Płatności odsetkowe dokonane w 2008 r. w odniesieniu do poszczególnych miesięcy.

Jednocześnie w trakcie 2008 roku nie zaistniała konieczność skorzystania z kredytu w rachunku bieżącym, a co za tym idzie spłaty odsetek od wykorzystania przedmiotowego kredytu.

Tab. 11. Informacja o aktualnie zaciągniętych zobowiązaniach Gminy Zabrze stan na dzień 31.12.2008 r.

Kryteria	Kwota zobowiązania	Aktualne zadłużenie	Rodzaj zobowiązania	Data zawarcia umowy	Sposób spłaty zobowiązań	Data spłaty / wykupu	Wysokość oprocentowania
PKO BP S.A.	40 000 000	10 800 000	kredyt inwestycyjny	24.06.2003	kwartalnie, od 31.03.2005	30.06.2010	WIBOR 1M + marża 0,23% / miesięcznie
PKO BP S.A.	15 000 000	9 600 000	obligacje komunalne	05.11.2004	rocznie, w zależności od lat wykupu danej serii	C – 3,2 mln 15.11.2010, D – 3,1 mln 22.12.2011, E – 3,3 mln – 22.12.2012	52-tyg. bonów skarbowych + marża Seria C – 0,40%, Seria D – 0,45%, Seria E – 0,50% / rocznie
PKO BP S.A.	10 000 000	6 000 000	obligacje komunalne	05.12.2005	rocznie, w zależności od lat wykupu danej serii	G – 3 mln 12.12.2010, H – 3 mln 12.12.2011	52-tyg. bonów skarbowych + marża Seria G – 0,32%, Seria H – 0,37% / rocznie
WFOŚiGW	606 625	537 690	pożyczka	25.07.2006	kwartalnie, od 05.12.2007	05.10.2018	0,47 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3%
PKO BP S.A.	15 000 000	15 000 000	kredyt inwestycyjny	20.12.2006	kwartalnie, od 31.12.2009	30.09.2016	WIBOR 1M + marża banku w wys. 0,05% - miesięcznie
WFOŚiGW	77 174	75 088	pożyczka	10.10.2007	kwartalnie, od 29.11.2008	30.11.2017	0,4 stopy redyskonta weksli, nie mniej niż 3%
NFOŚiGW	20 529 451	0	pożyczka płatnicza	20.12.2007	7 dni od wpływu środków z Fund. Spójności lub 12 miesięcy	31.12.2009	0,8 stopy redyskonta weksli, nie mniej niż 3,2%
ING BANK	10 000 000	10 000 000	kredyt inwestycyjny	31.12.2007	kwartalnie, od 30.06.2011	31.03.2017	WIBOR 1M + marża banku w wys. 0,1% - miesięcznie
NFOŚiGW	100 000 000	15 000 000	pożyczka inwestycyjna	08.02.2008	kwartalnie, od 30.06.2010	20.12.2021	0,8 stopy redyskonta weksli, nie mniej niż 3,2%
WFOŚiGW	189 070	189 070	pożyczka	30.05.2008	kwartalnie, od 30.06.2009	15.12.2010	0,4 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3%
WFOŚiGW	308 127	308 127	pożyczka	22.08.2008	kwartalnie, od 30.09.2009	30.06.2010	0,4 stopy redyskonta weksli, nie mniej niż 3%
ING BANK	25 000 000	25 000 000	kredyt inwestycyjny	09.09.2008	kwartalnie, od 30.06.2011	31.03.2018	WIBOR 1M + marża banku w wys. 0,2% - miesięcznie
WFOŚiGW	401 377	401 377	pożyczka	02.10.2008	kwartalnie, od 30.09.2009	30.06.2010	0,4 stopy redyskonta weksli, nie mniej niż 3%
WFOŚiGW	238 886	238 886	pożyczka	31.10.2008	kwartalnie, od 30.09.2009	30.06.2010	0,4 stopy redyskonta weksli, nie mniej niż 3%
WFOŚiGW	206 677	206 677	pożyczka	13.11.2008	kwartalnie, od 30.09.2009	30.06.2010	0,4 stopy redyskonta weksli, nie mniej niż 3%

1.6 Zobowiązania pośrednie - poręczenia

W 2008 roku Rada Miejska w Zabrzu podjęła 2 Uchwały (Nr XX/246/08 z dnia 18.02.2008 oraz XXVI/305/08 z dnia 19.05. 2008 r.) zmieniające limit poręczeń możliwych do udzielenia przez Prezydenta Miasta. Na podstawie tego upoważnienia udzielone zostały następujące poręczenia:

- W wysokości 78.000.000 zł dla Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na częściową spłatę kapitału pożyczki inwestycyjnej w wysokości 124.500.000 zł zaciągniętej w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z przeznaczeniem na finansowanie projektu nr 2004/PL/16/C/PE/027 pn.: „Poprawa gospodarki wodno - ściekowej na terenie Gminy Zabrze”. W związku z udzieleniem tego poręczenia Gmina Zabrze będzie zobligowana corocznie - aż do roku 2024 - ujmować w uchwale budżetowej wydatki w kwocie 8,3 mln zł na ewentualną spłatę poręczonego zobowiązania poczynając od 2010 roku. Umowa w sprawie udzielenia poręczenia została zawarta.
- W wysokości 30.000.000 zł dla Zarządu Budynków Mieszkaniowych - Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. z przeznaczeniem na nabycie praw do nieruchomości od następców prawnych Huty Zabrze S.A.. W związku z udzieleniem tego poręczenia Gmina Zabrze będzie zobligowana corocznie - aż do roku 2018 - ujmować w uchwale budżetowej wydatki w kwocie 3 mln zł na ewentualną spłatę poręczonego zobowiązania poczynając od 2009 roku. Umowa w sprawie udzielenia poręczenia została zawarta.

Jednocześnie, w 2008 roku nie zaistniała konieczność spłaty odsetek oraz rat kapitałowych z tytułu udzielonych w latach poprzednich poręczeń następującym podmiotom:

- Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Rejonowy.
- Venezia Spółka cywilna.

Tab. 12. Wykaz aktualnie udzielonych poręczeń przez Gminę Zabrze – stan na dzień 31.12.2008 r.

Lp.	Nazwa podmiotu, któremu udzielono poręczenia	Nazwa podmiotu, na rzecz którego udzielono poręczenia	Wartość poręczenia
1	Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o.	Bank Ochrony Środowiska S.A.	473 268 zł
2	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Rejonowy	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	1 300 000 zł
3	VENEZJA Spółka cywilna	Rudzka Agencja Rozwoju "INWESTOR" Sp. z o.o.	24 000 zł
4	Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ¹	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej S.A.	78 000 000 zł
5	Zarząd Budynków Mieszkaniowych - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	30 000 000 zł
RAZEM:			109 797 268 zł

¹ Poręczenie udzielone w związku z wspólną realizacją projektu pn.: „Poprawa gospodarki wodno - ściekowej na terenie Gminy Zabrze” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej

1.7 Rezerwy

Zgodnie z Zarządzeniami Prezydenta Miasta Zabrze rozdysponowano:

- ✓ z rezerwy ogólnej budżetu miasta wynoszącej 3.000.000 zł kwotę 2.905.242 zł,
- ✓ z rezerwy celowej przeznaczonej na wkład własny do projektów w wysokości 400.000 zł kwotę 47.350 zł.

Rozdysponowanie rezerw uzależnione jest przede wszystkim od wielkości wydatków nie znajdujących pokrycia w aktualnych zadaniach budżetu, co wiąże się z koniecznością zwiększenia planu wydatków w obowiązujących albo nowo utworzonych zadaniach. Wyszczególnienie Zarządzeń Prezydenta Miasta Zabrze w zakresie rozdysponowania w/w rezerw znajdują się w załączonym sprawozdaniu wg poszczególnych zadań budżetowych odpowiednio w zadaniu WBU/04/08 i WBU/05/08.

Ponadto w 2008 r. nie było konieczności uruchomienia środków z rezerwy celowej utworzonej na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89 poz. 590 z 2007 roku z późniejszymi zmianami), zgodnie z którym w budżecie jednostki samorządu terytorialnego tworzy się rezerwę celową na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego w wysokości do 1% wydatków bieżących pomniejszonych o środki na wynagrodzenia oraz obsługę długu – plan przedmiotowej rezerwy wynosi w budżecie na 2008 rok 140.000 zł.

REZERWĘ OGÓLNĄ ROZDYSPONOWANO NA:

- ubezpieczenie zdrowotne uczniów ZSP Nr 16	690 zł,
- ubezpieczenie zdrowotne ucznia Zespołu Szkół Specjalnych Nr 42	454 zł,
- zatrudnienie gońca do celów związanych m.in. z realizacją projektu pn.: „Poprawa gospodarki wodno - ściekowej na terenie Gminy Zabrze”	25.000 zł,
- bieżącą działalność Miejskiego Ośrodka Kultury	36.808 zł,
- weryfikację wykazu drzew oraz krzewów przeznaczonych do usunięcia w ramach projektu pn.: „Poprawa gospodarki wodno - ściekowej na terenie Gminy Zabrze	66.000 zł,
- zapłatę zobowiązań związanych z likwidacją Zabrzeńskiego Informatora Samorządowego	44.273 zł,
- zapewnienie dodatkowych środków na budowę garażu Ochotniczej Straży Pożarnej w Makoszowach	11.000 zł,
- opłacenie usług związanych z nadzorem merytorycznym oraz przygotowaniem analizy technicznej w ramach rewitalizacji zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego GUIDO	915 zł,
- odprowadzenie do Urzędu Skarbowego należnego podatku VAT za 2007 rok	42.368 zł,
- zapewnienie dodatkowych środków na zapłatę faktury w ramach zadania „Budowa kanalizacji deszczowej i sanitarnej na osiedlu Wyzwolenie”	1 zł,
- uiszczenie opłaty za dysponowanie częstotliwością w ramach monitoringu niebezpiecznych miejsc	14.000 zł,
- wypłatę zasadzonych, dodatkowych wynagrodzeń byłym pracownikom zlikwidowanego SPZOZ Zespołu Szpital Rejonowy w Zabrzu	300.000 zł,
- koszty postępowania sądowego dla Miejskiego Zakładu Kapielowego	12.755 zł,
- zapłatę składki członkowskiej na rzecz KZK GOP w związku z otrzymaniem rozliczenia wpłat gminy za rok ubiegły	21.937 zł,
- wypłatę odszkodowania oraz rentę powypadkową dla osoby fizycznej, która uległa wypadkowi na terenie Miejskiego Zakładu Kapielowego w Zabrzu	191.152 zł,
- zwrot kosztów obsługi zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	761 zł,
- zwrot nadmiernie pobranych dotacji	4.783 zł,
- zatrudnienie w okresie od lipca do grudnia br. 4 pracowników Sądu Rejonowego w Zabrzu celem realizowania zadań wynikających z Ustawy o ujawnianiu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego	54.000 zł,

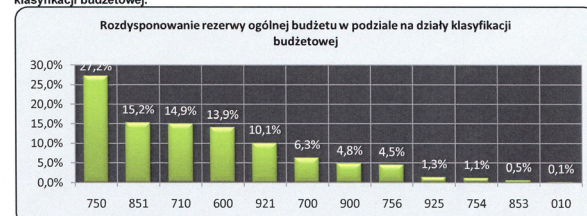
- wniesienie opłaty za uzyskanie koncesji na rozpowszechnianie programu telewizyjnego w sieci kablowej w Zabrzu oraz zwiększenie formuły przekazu informacji dla mieszkańców, turystów i inwestorów	80.300 zł,
- interwencję służb miejskich związanych z pojawieniem się dzikiej zwierzyny na terenie miasta	8.000 zł,
- zapłatę kosztów sądowych	29.255 zł,
- bieżące utrzymanie Izby Wyrzeźień	40.000 zł,
- bieżącą działalność Domu Muzyki i Tańca	80.000 zł,
- zapłatę składki członkowskiej na rzecz KZK GOP w związku z realizacją Uchwały Nr LXXXV/21/2008 z dnia 26.04.2008r. Zgromadzenia w/w związku	382.982 zł,
- zakup ekranu plazmowego na wyposażenie stoiska na targach, konferencjach i prezentacjach multimedialnych	3.450 zł,
- organizację międzynarodowych Mistrzostw Samorządowców oraz Metropolitalnego Święta Rodziny	96.000 zł,
- przygotowanie I etapu prac w zakresie budowania strategii marki miasta Zabrze	51.850 zł,
- zakup materiałów i wyposażenia dla Złobka Miejskiego celem dostosowania pomieszczeń do zaleceń pokontrolnych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach	14.500 zł,
- zwrot kosztów postępowania apelacyjnego dla Miejskiego Zakładu Kapielowego	5.400 zł,
- realizowanie polityki informacyjnej miasta Zabrze	178.250 zł,
- zakup ławek i koszy na śmieci dla Miejskiego Ogrodu Botanicznego oraz dodrukowanie przewodników po Ogrodzie	39.154 zł,
- regulację stanów prawnych nieruchomości	20.000 zł,
- realizację zadań z otwartego konkursu prorodzinnego	100.000 zł,
- zadania bieżące związane z promocją miasta	100.000 zł,
- koszty poboru podatków i opłat lokalnych	132.500 zł,
- wniesienie wkładu do nowoutworzonej spółki Szpital Miejski w Zabrzu Sp. z o.o. oraz zapłatę za wydanie aktu notarialnego	101.513 zł,
- publikację społeczno - informacyjną	50.000 zł,
- zakup sprzętu i wyposażenia dla Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego	4.200 zł,
- uzupełnienie środków finansowych w celu zawarcia umowy z wykonawcą robót w wyniku rozstrzygnięcia przetargu na zadanie inwestycyjne pn.: „Budowa i przebudowa placów zabaw”	28.000 zł,
- zapłatę usług związanych z zamieszczaniem informacji o polityce inwestycyjnej miasta Zabrze w ogólnodostępnych mediach	50.000 zł,
- wypłatę odszkodowania i odsetek osobie fizycznej zgodnie z wyrokiem Sądu – sprawa dotyczy postępowania apelacyjnego Miejskiego Zakładu Kapielowego	135.741 zł,
- bieżące utrzymanie Biura Rady Miejskiej	60.000 zł,
- wpłatę na rzecz Górnośląskiego Związku Metropolitalnego w związku z realizacją porozumienia ośnośnie gospodarki odpadami	45.250 zł,
- zapłatę usług związanych z zamieszczaniem informacji o polityce społeczno - inwestycyjno - kulturalnej miasta Zabrze w ogólnodostępnych mediach	50.000 zł,
- akcje Kulturalne Rady Dzielnicy Centrum Północ	15.000 zł,
- akcje Kulturalne Rady Dzielnicy Osiedla Kotarbińskiego	15.000 zł,
- na utrzymanie budynków użytkowych we właściwym stanie technicznym	162.000 zł,

REZERWĘ CELOWĄ ROZDYSPONOWANO NA:

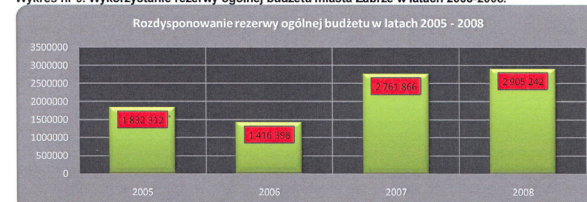
- realizację w gminie Prac Społecznie Użytecznych	42.800 zł,
- wkład własny na realizację programu „Śpiewająca Polska”	4.550 zł,

Poniżej przedstawiono kierunki rozdysponowania rezerwy ogólnej w 2008 roku oraz porównanie wykorzystania rezerwy ogólnej w latach 2005-2008.

Wykres nr 8. Kierunki przeznaczenia rezerwy ogólnej budżetu miasta w 2008 r. według działów klasyfikacji budżetowej.

Wykres nr 9. Wykorzystanie rezerwy ogólnej budżetu miasta Zabrze w latach 2005-2008.

1.8 Analiza wskaźnikowa

W bieżącym roku Międzynarodowa Agencja Ratingowa Fitch Polska S.A. nadała długookresową ocenę ratingową dla miasta Zabrze zarówno w standardzie międzynarodowym jak i krajowym. Miasto Zabrze uzyskało następującą ocenę ratingową:

- w walucie zagranicznej – „BBB-” – ocena stabilna,
- w walucie krajowej – „BBB-” – ocena stabilna,
- krajową – „A-(Pol)” – ocena stabilna.

W tej części materiału zostanie przedstawiona analiza wskaźnikowa miasta Zabrze opracowana przez Agencję Ratingową Fitch Polska S.A.:

„Wyniki budżetowe

W ciągu ostatnich dwóch lat wyniki operacyjne Zabrza poprawiły się, w przeciwieństwie do lat wcześniejszych, gdy były one słabsze niż w innych porównywalnych miastach. W 2008 r. nadwyżka operacyjna wyniosła 56 mln zł. Marża operacyjna (nadwyżka operacyjna do dochodów operacyjnych) wyniosła 10,9% i była ona niższa niż w szczególnie dobrym dla większości polskich samorządów roku 2007 (13%), lecz o wiele wyższa niż w latach 2003-2006, gdy wynosiła średnio 8,5%.

Wskaźniki obsługi zadłużenia Zabrza są bezpieczne. W 2008 r. obsługa zadłużenia stanowiła tylko 27% nadwyżki operacyjnej, a wskaźnik spłaty zadłużenia wynosił mniej niż 2 lata. Na skutek wysokich wydatków majątkowych w 2008 r., deficyt budżetowy Zabrza wzrósł do 33 mln zł (5,4% dochodów ogółem). Jednak, dzięki lepszym od planowanych wynikom operacyjnym oraz niższemu od planowanych wydatkom majątkowym, był on o wiele niższy niż planowany w uchwale budżetowej w kwocie 118 mln zł (19,4% dochodów ogółem). Podobna sytuacja może mieć miejsce w 2009 r., w którym nadwyżka operacyjna jest planowana na poziomie tylko 6,6 mln zł, a deficyt budżetowy na poziomie 157 mln zł (23,1% dochodów ogółem).

Perspektywy

Zdaniem Fitch obniżenie progów podatkowych w PIT oraz spowolnienie gospodarcze mogą powodować presję na wyniki operacyjne Miasta w latach 2009-2011. Miasto ma pewne możliwości w zakresie ograniczania wydatków operacyjnych, które mogłoby wykorzystać w sytuacji spadku dochodów operacyjnych. Fitch oczekuje, że Miasto utrzyma nadwyżkę operacyjną na poziomie 7% - 8% dochodów operacyjnych. Inwestycje realizowane przez Miasto (w szczególności projekt dotyczący gospodarki wodno-ściekowej) będą wywierały presję na budżet powodując wysokie deficyty budżetowe w latach 2009-2010, co będzie prowadziło do wzrostu zadłużenia.

Zadłużenie i płynność

Zadłużenie Miasta jest niskie, a wskaźniki jego obsługi bezpieczne. W 2008 r. zadłużenie Miasta wzrosło do 93 mln zł (z ok. 63 mln zł w latach 2004-2007) i stanowiło tylko 18% dochodów bieżących. Wskaźnik spłaty zadłużenia (liczba lat potrzebna do spłaty zadłużenia, jeśli nadwyżka bieżąca jest całkowicie przeznaczona na ten cel) był także niski, poniżej dwóch lat.

Zadłużenie Miasta jest zdominowane przez kredyty komercyjne, które w 2008 r. stanowiły 82% zadłużenia ogółem. Wyemitowane obligacje stanowiły 17% ogółu zadłużenia, a pozostałe 1% to pożyczki preferencyjne z WFOŚiGW. Średnia zapadalność zadłużenia wynosi około pięciu lat.

Prognozy zadłużenia

W budżecie na 2009 r. Zabrze planowało wzrost zadłużenia do 210 mln zł na koniec roku (ponad 40% dochodów bieżących). Jednak, podobnie do lat 2007-2008, rzeczywisty wzrost zadłużenia może być niższy, jeśli Miasto odnotuje wyższe od planowanych wyniki operacyjne oraz niższe od planowanych wydatki majątkowe. Zdaniem Fitch zadłużenie Zabrza może osiągnąć około 220 mln zł w latach 2010-2011. Ponieważ nowe zadłużenie w zdecydowanej mierze będzie pochodzić z długoterminowej pożyczki preferencyjnej, jego obsługa nie powinna tworzyć zbyt dużej presji na budżet Miasta w nadchodzących latach. Zgodnie z prognozami Miasta w latach 2009-2013 obsługa zadłużenia nie powinna przekroczyć 40 mln zł rocznie, a nadwyżka operacyjna powinna być wystarczająca na jej sfinansowanie.

Płynność

Płynność Zabrza jest dobra. Od początku 2007 r. do końca trzeciego kwartału 2008 r. średni stan gotówki na koniec każdego miesiąca na rachunku Miasta wynosił od 18 mln zł do 80 mln zł. Miasto nie korzystało z kredytu w rachunku bieżącym w wysokości 10 mln zł. Miasto aktywnie zarządzało swoją płynnością, lokując wolne środki na lokatach. Dzięki temu uzyskiwało znaczące dochody z odsetek (6,1 mln zł w 2008 r.), które były wyższe od odsetek zapłaconych od zadłużenia (3,7 mln zł). Miasto posiada skonsolidowany rachunek bankowy, który umożliwia mu skuteczne zarządzanie płynnością.

Zobowiązania pośrednie

W 2008 r. nastąpił gwałtowny wzrost zobowiązań pośrednich Miasta, które wzrosły do ok. 117 mln zł (z 8 mln zł na koniec 2007 r.) w wyniku udzielenia przez Miasto dwóch poręczeń. Jedno poręczenie w wysokości 78 mln zł dotyczy pożyczki zaciągniętej przez ZPWIK przeznaczonej na współfinansowanie projektu dotyczącego gospodarki wodno-ściekowej. Drugie poręczenie stanowi zabezpieczenie emisji obligacji spółki ZBM-TBS, z której przychody zostały przeznaczone na zakup mieszkań. Miasto będzie ponosić kapitał spółki w celu wspierania jej działalności oraz obsługi zaciągniętego zadłużenia.

Zdaniem Fitch zobowiązania pośrednie Miasta będą rosły w kolejnych trzech latach w wyniku inwestycji realizowanych przez spółki i finansowanych z zadłużenia (projekty te mogą wymagać poręczeń ze strony Miasta), oraz jeśli Miasto zdecyduje się na realizację projektów w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, w szczególności projektu rozbudowy stadionu. Przygotowywany obecnie biznes plan tego przedsięwzięcia umożliwi Miastu podjęcie decyzji dotyczącej współpracy z prywatnymi partnerami, finansowania oraz ewentualnych poręczeń ze strony Miasta na ten projekt.”

	2004	2005	Wykonanie 2006	2007	2008
Wskaźniki budżetowe					
Nadwyżka operacyjna/ Dochody operacyjne (%)	8,2	5,7	7,3	12,9	10,9
Nadwyżka bieżąca/ Dochody bieżące ^a (%)	8,0	5,1	7,1	13,0	11,3
Nadwyżka (deficyt) przed obsługą zadłużenia/ Dochody ogółem ^b (%)	-2,9	2,2	0,5	5,0	-5,4
Wzrost dochodów operacyjnych (% zmiana w ciągu roku)	-2,2	2,0	1,3	4,7	-0,4
Wzrost wydatków operacyjnych (% zmiana w ciągu roku)	4,4	4,9	5,3	10,4	5,5
Wzrost nadwyżki bieżącej (% zmiana w ciągu roku)	9,3	7,7	3,5	3,7	8,0
Wzrost nadwyżki bieżącej (% zmiana w ciągu roku)	-29,9	-33,5	47,6	102,6	-7,8
Wskaźniki zadłużenia					
Wzrost zadłużenia bezpośredniego (% zmiana w ciągu roku)	5,8	-1,4	6,1	-2,3	47,6
Odsetki zapłacone/ Dochody operacyjne (%)	0,8	0,8	0,6	0,6	0,7
Nadwyżka operacyjna/ Odsetki zapłacone (wielokrotność)	10,8	6,7	12,2	22,0	15,3
Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Dochody bieżące (%)	3,6	3,4	3,3	2,9	2,9
Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Nadwyżka operacyjna (%)	44,7	60,3	45,0	22,9	26,5
Zadłużenie bezpośrednie/ Dochody bieżące (%)	15,4	14,5	14,6	12,9	17,9
Zadłużenie ogółem/ Dochody bieżące (%)	15,4	14,5	14,6	12,9	17,9
Ogółem zadłużenie i zobowiązania pośrednie netto/ Dochody bieżące (%)	14,1	9,5	10,0	3,4	17,9
Zadłużenie bezpośrednie/ Nadwyżka bieżąca (lata)	1,9	2,9	2,1	1,0	1,6
Zadłużenie ogółem/ Nadwyżka bieżąca (lata)	1,9	2,9	2,1	1,0	1,6
Zadłużenia bezpośrednie na mieszkańca (PLN)	322	319	341	335	513
Wskaźniki dochodów					
Dochody operacyjne/ Planowane dochody operacyjne (%)	b.d.	b.d.	b.d.	108,3	108,7
Dochody podatkowe/ Dochody operacyjne (%)	34,7	36,6	38,3	42,7	43,3
Podatki lokalne/ Dochody podatkowe ogółem	40,0	36,8	34,8	31,6	34,2
Otrzymane transfery bieżące/ Dochody operacyjne (%)	39,5	42,0	43,2	43,0	41,4
Dochody operacyjne/ Dochody ogółem (%)	91,2	85,1	90,2	88,8	84,6
Wskaźniki wydatków					
Wydatki operacyjne/ Planowane wydatki operacyjne (%)	b.d.	b.d.	b.d.	98,6	101,1
Wydatki na wynagrodzenia/ Wydatki operacyjne	40,3	39,7	40,4	42,3	44,8

(%)					
Transfery bieżące/ Wydatki operacyjne (%)	12,1	12,3	13,2	14,1	15,2
Wydatki majątkowe/ Planowane wydatki majątkowe (%)	b.d.	b.d.	b.d.	50,5	67,0
Wydatki majątkowe/ Wydatki ogółem (%)	17,5	16,9	15,0	17,6	27,4
Wydatki na mieszkańca (PLN)	2407	2583	2628	2824	3586

Finansowanie wydatków majątkowych					
Nadwyżka bieżąca/ Wydatki majątkowe (%)	39,5	25,5	41,9	67,6	32,8
Dochody majątkowe/ Wydatki majątkowe (%)	44,6	87,2	61,4	61,5	49,0
Zmiana zadłużenia netto/ Wydatki majątkowe (%)	4,2	-1,0	4,9	-1,6	16,8

^a wraz z dochodami finansowymi,

^b bez nowego zadłużenia

b.d. – brak danych

Źródło: Obliczenia własne Fitch

Definicje:

Nadwyżka operacyjna – to różnica między dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi.

Nadwyżka operacyjna jest wielkością informującą, ile środków finansowych pozostaje po pokryciu najważniejszych wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostki samorządu terytorialnego.

Dochody bieżące – to dochody pomniejszone o dochody majątkowe, tj.:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje,
- dochody z tytułu:
 - dywidendy,
 - przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności,
 - odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości,
 - zbycia praw majątkowych,
 - sprzedaży składników majątkowych.

Dochody operacyjne – to dochody bieżące pomniejszone o odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych.

Wydatki operacyjne – to wydatki bieżące pomniejszone o wydatki na odsetki od obsługi zadłużenia.

Transfery bieżące – to subwencja ogólna oraz dotacje bieżące otrzymywane z budżetu państwa (na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz na dofinansowanie zadań własnych) oraz dotacje bieżące z Unii Europejskiej.

Zobowiązania pośrednie – to udzielone przez Gminę poręczenia dla spółek komunalnych Gminy oraz ich zadłużenie.

2. Podsumowanie

Reasumując, dochody budżetu za 2008 rok zostały zrealizowane na poziomie 101% założonego planu, i jednocześnie są one wyższe od osiągniętych dochodów w ubiegłym roku o prawie 60 mln zł. Wykonanie dochodów na poziomie przekraczającym plan świadczy o dobrze prowadzonej szeroko rozumianej polityce budżetowej oraz o dużym wpływie dobrej sytuacji gospodarczej na osiągane przez Gminę wyniki. Jednocześnie dynamika dochodów w 2008 roku była nieco niższa w porównaniu z rokiem ubiegłym, który pod tym względem był rekordowy dla większości samorządów. Zauważalne w drugiej połowie 2008 roku spowolnienie gospodarcze miało wpływ na „wyhamowanie” wzrostu dochodów. Na uwagę zasługuje fakt uzyskania przez Miasto znacznych dochodów własnych, w szczególności z tytułu podatków lokalnych. Ponadto Miasto aktywnie zarządzało swoją płynnością finansową, a co za tym idzie deponując wolne środki na lokatach uzyskało wysokie wpływy z tytułu odsetek. Uzyskanie lepszych od planowanych wyników po stronie dochodowej oraz prowadzony monitoring wydatków oraz ich niższe od założonego wykonanie przełożyły się na obniżenie planowanego deficytu budżetowego, który z pierwotnie planowanej wysokości 118 mln zł ostatecznie osiągnął 43 mln zł. Należy podkreślić, iż deficyt ten byłby znacznie niższy gdyby nie konieczność prefinansowania przez Miasto dotacji z Unii Europejskiej ze środków własnych w wysokości ponad 9 mln zł, w tym około 8 mln dotyczy Funduszu Spójności.

Uzyskanie wysokich dochodów, jak również dobre wyniki finansowe w ubiegłym roku, które przełożyły się na znaczną nadwyżkę wolnych środków, umożliwiły zrealizowanie w 2008 r. kompleksowej regulacji wynagrodzeń w miejskich jednostkach organizacyjnych, jak również dały podstawy do tak wysokiej realizacji programu inwestycyjnego.

Zważywszy na powyższe oraz biorąc pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne występujące podczas realizacji budżetu miasta w 2008 roku, wykonanie prognozowanych dochodów oraz wydatków świadczy o prawidłowym wykonaniu budżetu miasta z zachowaniem równowagi budżetowej i dostosowaniu faktycznie poniesionych wydatków do poziomu osiągniętych dochodów, a tym samym zapewnieniu podstawowych potrzeb Gminy Zabrze.

Należy podkreślić, iż Gmina Zabrze uzyskała pozytywną ocenę zdolności kredytowej dokonaną przez Agencję Ratingową Fitch Polska S.A., która w swej analizie uwzględniła wyniki budżetu miasta Zabrze osiągnięte w 2008 r. Nie zmienia to jednak faktu, iż w dalszym ciągu władze miasta stoją przed szeregiem wyzwań i koniecznością podjęcia działań przede wszystkim w zakresie polityki finansowej dla utrzymania satysfakcjonującego poziomu dochodów, jak również efektywnego i racjonalnego planowania wydatków. Wymagane staje się więc określenie kierunków potencjalnych inwestycji oraz rozpoczęcie kroków w celu pozyskania wymaganych środków, jak również konsekwentny monitoring i racjonalizacja wydatków operacyjnych.

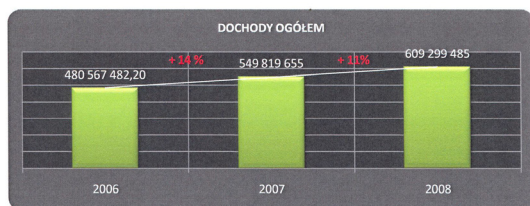
3. Wykonanie dochodów budżetowych za 2008 rok

3.1 Ogólna charakterystyka dochodów budżetu miasta

Szczegółowe sprawozdania z wykonania dochodów budżetowych wg źródeł i działów klasyfikacji budżetowej przedstawiono w formie tabelarycznej w informacji na stronie 134, która stanowi odpowiednik załącznika nr 1 do uchwały budżetowej.

W 2008 roku osiągnięto dochody w wysokości 609.299.484,99 tj. 101% prognozowanych dochodów rocznych. Osiągnięte dochody ogółem są wyższe od dochodów z 2007 roku o prawie 60 mln zł.

Wykres nr 10. Realizacja dochodów ogółem w latach 2006-2008.

Tak wysokie wykonanie dochodów w 2008 r. jest wynikiem głównie:

- wpływów z podatków lokalnych – wzrost o 15,6% w stosunku do roku 2007, co daje kwotę ponad 10 mln zł, jednocześnie są one wyższe zarówno od dochodów z w/w tytułów pierwotnie i ostatecznie planowanych na ten rok odpowiednio o 17,9% i 5,2%. W szczególności w roku 2008 osiągnięto o około 6,7 mln większe dochody z tytułu podatku od nieruchomości od pierwotnie planowanych, co daje wzrost w stosunku do wykonania z 2007 roku o 6,8 mln zł. Ponadto uzyskano bardzo wysokie wpływy z tytułu odsetek od nieterminowo regulowanych należności objętych ordynacją podatkową – 213% planu pierwotnego i 98% po zmianach, jest to ponad dwukrotnie więcej aniżeli w roku ubiegłym,
- wyższych dochodów uzyskiwanych przez jednostki budżetowe gminy i powiatu 3,2 mln nominalnie w stosunku do prognozy rocznej i o ponad 3,5 mln zł więcej niż w roku ubiegłym,
- wzrostu dochodów z tytułu czynszów komunalnych w stosunku do roku ubiegłego o ponad 1 mln zł, przy czym plan po zm. na 2008 r. został wykonany na poziomie 94%,
- wpływów z tytułu odsetek od środków gromadzonych na rachunkach Gminy – wykonanie wyższe o 2,7 mln zł w stosunku do roku ubiegłego (jest to dwukrotny przyrost w stosunku do 2007 roku) i o 23% wyższe od planu po zmianach na rok 2008 - jest to

wynik aktywnej polityki w zakresie negocjacji lokat wolnych środków Gminy, jak również formy funkcjonowania gminnych rachunków – konsolidacja,

- uzyskania znacznych wpływów z funduszy unijnych ogółem w kwocie około 46,2 mln zł (rok 2007 to 11,7 mln zł), w szczególności na gospodarkę wodno-ściekową oraz na program na rzecz integracji społeczno-zawodowej odpowiednio w wysokości 44,2 mln zł i niecałe 1,1 mln zł,
- osiągnięcia wysokich wpływów z tytułu udziału PIT, tj. o ponad 11,8 mln zł wyższych od uzyskanych dochodów z tego źródła w roku ubiegłym, to jest o 6% więcej aniżeli w planie po zmianach i o 11% więcej od planu pierwotnego,
- otrzymania o około 7,2 mln zł więcej środków w ramach subwencji ogólnej w porównaniu z 2007 r., nie uwzględniając uzupełnienia subwencji ogólnej dla gmin z przeznaczeniem na DTŚ, gdzie Miasto otrzymało o 2 mln niższe środki w stosunku do roku ubiegłego.

Zmniejszone dofinansowanie zadań własnych w zakresie powiatu z przeznaczeniem na Domy Pomocy Społecznej przełożyło się na podwyższenie w 2008 roku udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych dla gmin z 36,22% do 36,49%. Wpływa to m.in. na coraz większe związanie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego, w tym gminy Zabrze, z koniunkturą gospodarki państwa, a w szczególności z wysokością dochodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Zrealizowane dochody w 2008 roku na poziomie 609.299.485 zł dają w przeliczeniu dochód na 1 mieszkańca Zabrze w wysokości: 3.222,75 zł, który w porównaniu do dochodów wykonanych w 2007 roku wzrósł o kwotę 331 zł, tj. około 11,4%.

Kształtowanie się powyższych wielkości w przeciągu sześciu ostatnich lat przedstawia poniższa tabela:

lata	liczba mieszkańców Zabrze*	wykonanie dochodów ogółem	wskaźnik per capita - dochód na 1 mieszkańca
2003 r.	194 638	385 863 926	1 982,47
2004 r.	193 665	438 831 250	2 265,93
2005 r.	192 546	493 770 775	2 564,43
2006 r.	191 247	480 567 482	2 512,81
2007 r.	190 110	549 819 655	2 892,11
2008 r.	189 062	609 299 485	3 222,75

* źródło danych: na podstawie informacji z Ministerstwa Finansów – stan na 31 grudnia roku poprzedniego

Z powyższych danych wynika systematyczny wzrost dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca Gminy Zabrze w ostatnich latach. Nawet przy uwzględnieniu liczby mieszkańców na poziomie zeszlaczonym różnica w dochodowości byłaby na poziomie ponad 300 zł.

Wykres nr 11. Porównanie wskaźników per capita w latach 2003-2008.

W strukturze dochodów największy udział stanowią dochody własne miasta 37%, co daje wzrost aż o 6 p.p. w stosunku do roku poprzedniego. Jednocześnie wraz z dochodami z tytułu udziału w PIT i CIT w/w dochody stanowią aż 61% dochodów ogółem budżetu miasta. Następne pozycje to dochody z tytułu subwencji 27% i dotacji celowych, które stanowią w dochodach ogółem około 12%, w tym na zadania własne i zlecone odpowiednio 3% i 8% oraz dotacje z funduszy celowych 0,6%. W ramach pozostałych dochodów wyróżniamy dotacje na podstawie porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej realizowane przez powiat i gminę.

Wykres nr 12. Struktura wykonanych dochodów w 2008 roku.

3.2 Wykonanie dochodów miasta Zabrze w części gminnej i powiatowej w 2008 roku

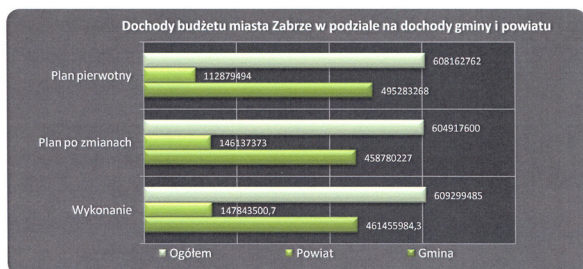
Z uwagi na wykonywanie przez Miasto zadań zarówno gminy jak również powiatu celem zaprezentowania podziału uzyskanych środków poniżej przedstawiono zestawienia dochodów zrealizowanych w 2008 r. w podziale na gminę i powiat.

Tab. 13. Zestawienie dochodów budżetu w podziale na gminę i powiat w 2008 r.

Lata	GMINA		POWIAT		RAZEM		STRUKTURA WYKONANIA	
	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	GMINA	POWIAT
2007	386 534 790	400 616 301	145 370 699	149 203 353	531 905 489	549 819 654	72,86%	27,14%
2008	458 780 227	461 455 984	146 137 373	147 843 501	604 917 600	609 299 485	75,74%	24,26%
RÓŻNICA	72 245 437	60 839 683	766 674	-1 359 852	73 012 111	59 479 831	-	-

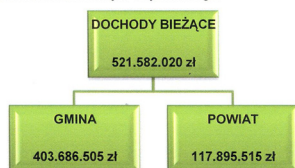
Porównanie osiągniętych w 2008 roku dochodów miasta Zabrze w podziale na gminę i powiat:

Wykres nr 13. Realizacja dochodów w 2008 w podziale na dochody gminy i powiatu.

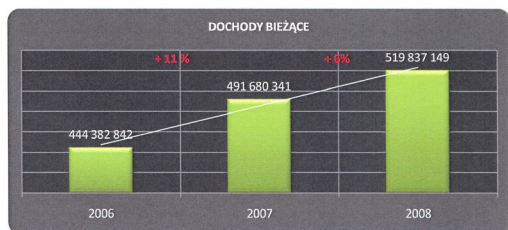

3.3 Realizacja dochodów bieżących i majątkowych w 2008 roku

- **dochody bieżące w wysokości 521.582.020 zł, tj. 101,25% prognozy rocznej** – to dochody niebędące dochodami majątkowymi, czyli uzyskiwane regularnie i mające charakter w większości stały, powtarzalny, a co za tym idzie związany z bieżącą działalnością Miasta. Największe źródła dochodów bieżących to wpływy z podatków i opłat lokalnych, udziały we wpływach z PIT i CIT, subwencja ogólna, dotacje z budżetu państwa i innych jednostek samorządu terytorialnego.

Wykres nr 14. Realizacja dochodów bieżących w latach 2006-2008.

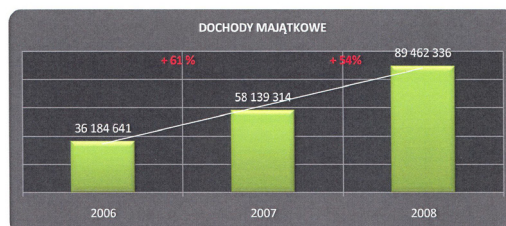

- **dochody majątkowe w wysokości 87.717.465 zł, tj. 97,69% prognozy rocznej** – to dochody mające charakter nieregularny i jednorazowy - zaliczamy tu dotacje i środki na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. W 2008 roku największe źródło w ramach dochodów majątkowych stanowiła dotacja z Funduszu Spójności przeznaczona na realizację projektu wodno-ściekowego w wysokości 44.104.246 zł tj. 50,3%. Kolejne miejsce zajmuje uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na Drogową Trasę Średnicową oraz pomoc finansowa miast na w/w zadanie w łącznej wysokości 29.150.000 zł, co daje 33,2% dochodów majątkowych ogółem oraz dochody ze sprzedaży i przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności

w ogólnej kwocie 12.270.552 zł, tj. 13,99%. Jednocześnie na podstawie podpisanych umów zostały przekazane Miastu dotacje na inwestycje z budżetu państwa i Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektów „Dolina kreatywna” oraz „Reintegracja, aktywność, praca” w wysokości odpowiednio 19.130 zł oraz 27.370 zł, jak również środki na inwestycje w ogólnej kwocie 666.000 zł na budowę boiska sportowego w ramach programu Orlik 2012.

Wykres nr 15. Realizacja dochodów majątkowych w latach 2006-2008.

Podział dochodów na dochody bieżące i majątkowe umożliwia obliczenie nadwyżki operacyjnej czyli różnicy pomiędzy dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi. Wskaźnik ten jest miernikiem sytuacji finansowej Gminy i w sposób przejrzysty pokazuje jej możliwości finansowe. W wykonanym budżecie Miasta Zabrze za rok 2008 różnica ta jest dodatnia i wyniosła aż 58.435.383 zł. Tak wysoki poziom nadwyżki świadczy, iż miasto mogło posiadane środki przeznaczyć na spłatę zadłużenia lub na działania inwestycyjne. Wysokość w/w wskaźnika w porównaniu z rokiem 2007 uległa niewielkiemu obniżeniu, a co za tym idzie wskazane staje się zachowanie równowagi i ostrożności przy zwiększaniu poziomu wydatków bieżących w roku 2009. Szczegółowe omówienie wskaźników budżetowych zawiera pkt. 1.8 niniejszego opracowania pn. Analiza wskaźnikowa.

W dalszej części materiałów zostanie omówiona realizacja dochodów o najważniejszym znaczeniu dla budżetu miasta.

3.4 Charakterystyka wykonania dochodów w 2008 r. według ważniejszych źródeł

3.4.1 Dochody własne miasta

Wykonanie dochodów własnych budżetu miasta za rok 2008 zamknęło się kwotą 228.594.116 zł, co stanowi 37,19% ogółem dochodów budżetu miasta, co daje wzrost o około 6 p.p. i jest wyższe od wykonania za 2007 rok o ponad 53,8 mln zł. Tak znaczny wzrost dochodów własnych wynika w głównej mierze z:

- osiągnięcia znacznie wyższych dochodów z tytułu podatków lokalnych,
- wzrostu wpływów z opłat lokalnych,
- zwiększenia dochodów z jednostek budżetowych gminy i powiatu,
- uzyskania znacznych wpływów z odsetek i to zarówno od środków finansowych Gminy, jak i od należności objętych ordynacją podatkową,
- wpływu środków z funduszy unijnych, w tym zwłaszcza z Funduszu Spójności,
- osiągnięcia dodatkowych jednorazowych wpływów m.in. z tytułu udzielenia pomocy finansowej na realizację Drogowej Trasy Średnicowej oraz z tytułu umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Jako dochody miasta zostały przyjęte: podatki i opłaty lokalne, dochody jednostek budżetowych, dochody z majątku, odsetki za nieterminowe regulowanie należności, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych oraz pozostałe dochody, w tym pochodzące ze środków unijnych.

Struktura dochodów własnych miasta w 2008 roku oraz porównanie do roku ubiegłego przedstawia się następująco:

Tab. 14. Struktura dochodów własnych budżetu w latach 2007-2008.

Wyszczególnienie	Wykonanie za 2007 r.	Struktura 2007	Wykonanie za 2008 r.	Struktura 2008
dochody z podatków własnych łącznie z odsetkami z ordynacji podatkowej	67 882 853	39,29%	79 918 220	35,27%
dochody z majątku gminy i powiatu	62 346 627	36,09%	55 344 431	24,42%
środki na projekty realizowane przy dofinansowaniu z Unii Europejskiej	11 674 734	6,76%	46 216 511	20,40%
dochody jednostek budżetowych	11 193 169	6,48%	14 648 839	6,46%
dochody z opłat	6 789 343	3,92%	7 056 935	3,11%
odsetki z rachunków bankowych	3 389 758	1,96%	6 074 363	2,68%
zwrot wydatków niewygasających z 2007 r.	6 067 213	3,51%	5 802 188	2,56%
pomoc finansowa miast na DTŚ "203"	0	-	5 150 000	2,27%
Ugoda z NFZ dotycząca realizacji tzw. Ustawy	0	-	2 569 435	1,13%
wynagrodzenie za realizację dochodów SP	1 285 017	0,74%	1 500 828	0,66%
inne	2 167 001	1,25%	2 312 366	1,02%
Razem	172 775 714	100,00%	228 594 116	100,00%

3.4.1.1 Wpływ z podatków

Pian	64.757.200 zł
Plan po zmianach	72.557.200 zł
Wykonanie	76.314.254 zł

Struktura dochodów z tego źródła kształtuje się następująco:

	2007	2008	wzrost/ spadek w stosunku do roku ubiegłego
- od nieruchomości	87,53%	84,63%	▼
- od czynności cywilnoprawnych	7,48%	10,20%	▲
- od środków transportowych	2,45%	2,67%	▲
- od spadków i darowizn	1,77%	1,87%	▲
- od działalności gosp. os. fiz. opłacanych w formie karty podatkowej	0,48%	0,33%	▼
- rolny	0,19%	0,28%	▲
- od posiadania psów *	0,07%	-	-
- leśny	0,01%	0,01%	bez zm.

*To źródło dochodów zostało przeniesione z kategorii podatków do dochodów z opłat.

Zrealizowano 101,72 % przyjętego planu rocznego. Największy udział w tej grupie ma podatek od nieruchomości, który wykonany został w 102,03%. Spośród pozostałych pozycji w tej kategorii dochodów najwyższe procentowe wykonanie osiągnięto z podatku rolnego w wysokości 165,56% planu rocznego oraz z podatku od spadków i darowizn – 150,49%. Ponadto należy zwrócić uwagę na bardzo wysokie wykonanie podatków od czynności cywilnoprawnych na poziomie 125,55% prognozy rocznej, co daje nominalnie ponad 1,5 mln zł oraz podatku od środków transportowych, gdzie prognoza roczna została przekroczona o około 516 tys. zł.

Natomiast największy nominalny udział w dochodach miasta stanowią następujące podatki, z czego wiodącym nadal pozostaje podatek od nieruchomości. Poniżej przedstawiono wpływy osiągnięte z tytułu najbardziej dochodowych podatków.

✓ Podatek od nieruchomości	64.586.606,60 zł
✓ Podatek od czynności cywilnoprawnych	7.784.027,63 zł
✓ Podatek od środków transportowych	2.036.490,09 zł
✓ Podatek od spadków i darowizn	1.429.679,98 zł

- **podatek od nieruchomości** – dochód z tego tytułu to kwota 64.586.606,60 zł, a przyjęty plan w wysokości 63.300.000 zł zrealizowano na poziomie 105,18%, daje to wzrost o około

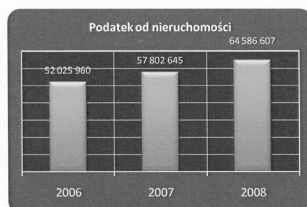
11,74% tj. o około 6,8 mln zł w stosunku do roku ubiegłego. Jednocześnie plan pierwotny założony na 2008 r. został przekroczony aż o 11,6% tj. nominalnie o 6,7 mln zł. W trakcie ubiegłego roku dwukrotnie podwyższono planowane dochody z tytułu podatku od nieruchomości w sumie o 5.450.000 zł. Podstawą wprowadzenia powyższej zmiany był m.in.

fakt wzrostu ściągальności zaległych zobowiązań, w tym spłacanych zgodnie z decyzjami Prezydenta Miasta.

Wykres nr 16. Porównanie wpływów z podatków

Z tytułu podatku od nieruchomości uzyskano od:

- osób prawnych – 54.319.076 zł,
- osób fizycznych – 10.267.531 zł.

Nazwa podatku	Wpłaty bieżące	Wpłaty zaległe*	Zwroty
Podatek od nieruchomości - osoby prawne	49 544 826	4 801 830	27 580
Podatek od nieruchomości - osoby fizyczne	8 325 277	2 020 868	78 613
Razem:	57 870 103	6 822 698	106 194

*uwzględniono we wpłatach zaległych wpływy z tytułu zaległości zabezpieczonych hipoteką na kwotę 151.092,88 zł – osoby prawne i 39.415,90 zł – osoby fizyczne.

W porównaniu do roku ubiegłego uzyskano więcej o 5,2 mln zł wpłat bieżących, w tym od osób prawnych o 4,3 mln, a od osób fizycznych o ponad 850 tys. zł więcej. Podobnie poziom wpłat zaległych jest wyższy od uzyskanego w 2007 roku o około 1,7 mln zł, wzrost dotyczy zarówno wpłat zaległych w podatku od nieruchomości osób prawnych, jak i fizycznych odpowiednio o 1 mln zł i około 0,7 mln zł.

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	STRUKTURA		
				2006	2007	2008
WPŁATY BIEŻĄCE	42 805 518	52 548 142	57 763 909	82%	91%	89%
WPŁATY ZALEGŁE	9 220 443	5 122 740	6 822 698	18%	9%	11%
RAZEM	52 025 960	57 670 882	64 586 607	100%	100%	100%

Wskaźnik udziału wpłat bieżących w wpłatach ogółem uzyskiwanych z tytułu podatku od nieruchomości na poziomie 89% jest zbliżony do osiągniętego w ubiegłym roku, gdzie wyniósł on 91%. Oparcie struktury uzyskiwania dochodów z tytułu podatków lokalnych w głównej mierze na stałej i wysokiej realizacji wpłat bieżących jest pozytywnym efektem prowadzonej polityki podatkowej. Utrzymanie takiego trendu w latach kolejnych daje możliwość planowania stałych i pewnych wpływów na określonym poziomie, zgodnie ze złożonymi deklaracjami podatkowymi osób prawnych, jak i wymiarem w zakresie osób fizycznych.

Realizacja poszczególnych wpływów w porównaniu z dokonanymi przypisami przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Planowana ilość	Wykonana ilość
1.	Wykonanie przypisu podatku od nieruchomości od osób prawnych	91%	96,82%
2.	Uzyskane zaległości w podatku od nieruchomości od osób prawnych	13%	19,51%
3.	Wykonanie przypisu podatku od nieruchomości od osób fizycznych	82%	91,94%
4.	Uzyskane zaległości w podatku od nieruchomości od osób fizycznych	23%	40,08%

Na uwagę zasługuje fakt stosunkowo dużej bieżącej ściągальności podatku od nieruchomości bo aż 97% i 92% odpowiednio w zakresie osób prawnych i fizycznych, co daje wzrost w obydwu przypadkach o 2 p.p. w stosunku do analogicznej relacji z roku ubiegłego.

Wyższe wpływy z przedmiotowego tytułu są następstwem przede wszystkim:

- spłaty zaległości podatkowych przez duże podmioty gospodarcze,
- spłaty zaległości podatkowych rozłożonych na raty bądź odroczonej w terminie płatności decyzjami Prezydenta Miasta Zabrze,
- dokonania weryfikacji opodatkowania budowli na terenie miasta Zabrze,
- prowadzenie skutecznej windykacji i egzekucji administracyjnej,
- utrzymanie na wysokim poziomie wpłat bieżących.

Prezydent miasta w trybie art. 66 Ordynacji podatkowej przejął nieruchomości w zamian za zaległości podatkowe w tym podatku w ogólnej wartości 1.973.503 zł, z czego:

Wyszczególnienie	nałożono główna	odsetki
OSOBY PRAWNE	1 794 397	179 106
OSOBY FIZYCZNE	0	0
OGÓŁEM	1 794 397	179 106

W wyniku dokonanych wpłat tytułem podatku od nieruchomości w 2008 roku, należności do zapłaty na 31.12.2008 r. wyniosły 31.206.714,75 zł, natomiast na koniec 2007 roku wynosiły 32.550.924,00 zł. Z powyższego wynika, iż stan zadłużenia w stosunku do roku poprzedniego zmniejszył się o kwotę 1.344.209,25 zł.

Zadłużenie z tytułu podatku od nieruchomości na 31.12.2008 r. przedstawia się następująco:

- od osób prawnych – zaległości do zapłaty 26.817.699,52 zł, w tym zadłużenie z lat ubiegłych 25.036.129,04 zł oraz zadłużenie wynikające z roku bieżącego w kwocie 1.781.570,48 zł.
- od osób fizycznych – zaległości do zapłaty 4.389.015,23 zł, w tym zadłużenie z lat ubiegłych 3.340.282,93 zł oraz zadłużenie bieżące w kwocie 1.048.732,30 zł.

Zaległości zabezpieczone hipoteką na dzień 31.12.2008 r. stanowiły kwotę 4.609.557,05 zł, w tym:

- od osób prawnych – 4.261.049,18 zł,
- od osób fizycznych – 348.507,87 zł.

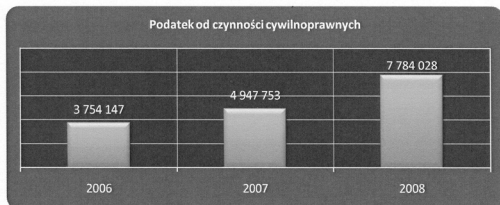
Największymi dłużnikami miasta Zabrze w podziale według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) są następujące sekcje:

Tab. 15. Dłużnicy w podatku od nieruchomości miasta Zabrze w podziale według Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Wyszczególnienie	2006 r.	2007 r.	2008 r.	Różnica 4-3	Wskaźnik 4:3
1	2	3	4	5	6
przetwórstwo przemysłowe	16 071 000 zł	14 521 344 zł	13 445 257 zł	-1 076 087 zł	92,59%
górnictwo i kopalnictwo	4 295 000 zł	4 378 000 zł	3 606 436 zł	-771 564 zł	82,38%
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	3 991 000 zł	3 128 020 zł	2 055 556 zł	-1 072 464 zł	65,71%
budownictwo	3 912 000 zł	2 133 527 zł	709 049 zł	-1 424 478 zł	33,23%
transport, gospodarka magazynowa, łączność	1 190 000 zł	1 203 000 zł	2 079 180 zł	876 180 zł	172,83%
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych	909 000 zł	938 000 zł	880 001 zł	-57 999 zł	93,82%
obsługa nieruchomości, wynajem sprzętu, budowa maszyn	859 000 zł	749 229 zł	360 497 zł	-388 732 zł	48,12%
ochrona zdrowia i opieka społeczna	32 000 zł	696 000 zł	5 044 zł	-690 956 zł	0,72%

- **podatek od czynności cywilnoprawnych** – dochód z tego tytułu wyniósł 7.784.027,63 zł i był wyższy od skorygowanej prognozy rocznej o 26%, tj. nominalnie o 1.584.028 zł i o 3.784.028 zł od planu pierwotnego, jednocześnie realizacja powyższego dochodu była wyższa aż o 2.836.275 zł w porównaniu z rokiem 2007, co świadczy o utrzymującej się tendencji wzrostowej. Wysokość dochodu z tego tytułu zależy od wolumenu transakcji gospodarczych objętych tym podatkiem, a dotyczących naszego miasta. Kontynuacja trendu wzrostowego w dochodach z tego podatku jest wynikiem m.in. wzrostu gospodarczego oraz dobrej koniunktury na rynku nieruchomości w 2008 roku.

Wykres nr 17. Realizacja dochodów z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych w latach 2006-2008.

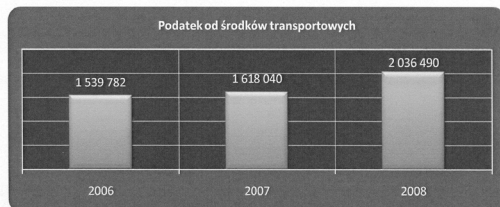

- **podatek od środków transportowych** – osiągnięte dochody z tego tytułu w 2008 roku to kwota 2.036.490,09 zł, która stanowi 133,98 % planu rocznego.

Uzyskane wpływy z w/w podatku kształtowały się na następującym poziomie:

- **osoby prawne** – 623.794,20 zł, w tym wpłaty bieżące - 547.800,89 zł, wpłaty zaległe - 88.823,31 zł oraz zwroty w wysokości 12.830 zł,
- **osoby fizyczne** – 1.412.695,89 zł w tym: wpłaty bieżące w wysokości 746.941,16 zł, wpłaty zaległe 672.950,43 zł, minus zwroty 7.195,70 zł.

Wykres nr 18. Realizacja dochodów z tytułu podatku od środków transportowych w latach 2006-2008.

Na powyższe dochody składają się ogółem wpłaty bieżące w wysokości 1.294.742,05 zł oraz wpłaty dokonane za lata ubiegłe w kwocie 761.773,74 zł, pomniejszone o dokonane zwroty w kwocie 20.025,70 zł.

W porównaniu do roku ubiegłego uzyskano o 372.414 zł więcej wpłat zaległych z tytułu podatku od środków transportowych, przy jednoczesnym utrzymaniu wpłat zaległych na porównywalnym poziomie, tj. jedynie o około 60 tys. zł więcej. Realizacja poszczególnych wpływów w porównaniu z dokonanymi przypisami przedstawia się następująco:

Lp.	Opis dotyczący zakresu rzeczowego	Planowana ilość	Wykonana ilość
1.	Wykonanie przypisu od środków transportu na 2008 rok od osób prawnych	84%	83,05%
2.	Uzyskanie zaległości od środków transportu od osób prawnych	6%	19,95%
3.	Wykonanie przypisu od środków transportu na 2008 rok od osób fizycznych	55%	52,15%
4.	Uzyskanie zaległości od środków transportu od osób fizycznych	10%	16,14%

Wysokie wykonanie dochodów z przedmiotowego źródła wynika przede wszystkim z uzyskania wpłat zaległych na wyższym poziomie aniżeli w roku ubiegłym (realizacja przypisu na poziomie 20% i 16% odpowiednio od osób prawnych i fizycznych). Realizacja tego źródła dochodów w 2008 roku na wysokim poziomie jest przede wszystkim konsekwencją usprawnienia windykacji zaległych zobowiązań. Objęcie zintegrowanym systemem informatycznym windykacji podatku od środków transportowych oraz zwiększenie stanu osobowego zajmującego się wymiarem w/w podatku miały dominujące znaczenie dla ilości wystawianych wezwań, postanowień o wszczęciu postępowania oraz decyzji określających dla podatników na których ciążyły zaległości. W dalszej kolejności spowodowało to sprawniejsze i efektywniejsze generowanie upomnień i tytułów wykonawczych oraz egzekucję komorniczą. Reasumując tak wysoka dynamika wynika głównie ze ścisłego monitoringu ściagalności oraz sprawniejszego systemu windykacji. Zaległości z tytułu podatku od środków transportowych do zapłaty na 31.12.2008 r. wyniosły 4.783.058,98 zł, w tym:

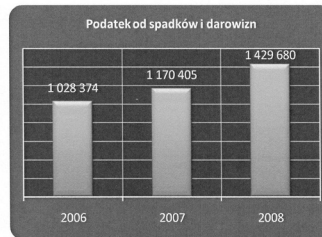
- od osób prawnych zaległości wyniosły 411.423,31 zł, w tym 73.339,30 zł to zadłużenie bieżące, natomiast kwota 338.084,01 zł to zadłużenie z lat ubiegłych,
- od osób fizycznych zaległości wyniosły 4.371.635,67 zł, w tym kwota 684.896,20 zł to zadłużenie bieżące, natomiast kwota 3.686.739,47 zł to zadłużenie z lat ubiegłych.

Liczba podatników w 2008 roku - osoby fizyczne - 1522, osoby prawne - 183. Natomiast liczba pojazdów w 2008 r. to - osoby fizyczne - 2.943 (2007 r. - 2.752), osoby prawne - 898 (2007 r. - 818).

- **podatek od spadków i darowizn** – dochód z tego tytułu wyniósł 1.429.679,98 zł i był wyższy od prognozy aż o 50,49%, co nominalnie daje kwotę 479.680 zł.

Jednocześnie w/w dochody wzrosły w porównaniu z rokiem 2007 o kwotę 259.275 zł, tj. o 22%. Tak duże wpływy są konsekwencją m.in. wzrostu wolumenu czynności objętych w/w obowiązkiem podatkowym oraz wzrostem cen na rynku nieruchomości.

Wykres nr 19. Pod. od spadków i darowizn w latach 2006-2008.

3.4.1.2 Wpływy z opłat

Plan	7.020.000 zł
Plan po zmianach	7.020.000 zł
Wykonanie	7.056.935 zł

Założony plan został wykonany na poziomie 100,53 % i jest wyższy od dochodów uzyskanych w roku ubiegłym nominalnie o kwotę ponad 287.591 zł. Wszystkie tytuły dochodów w tej kategorii odnotowały wzrost w stosunku do roku 2007, za wyjątkiem opłaty eksploatacyjnej oraz opłaty za posiadanie psa, które zostały zrealizowane niżej odpowiednio o około 73 tys. zł i 8 tys. zł. Powyższe miało również przełożenie na zmianę struktury wpływów z opłat, gdzie zmniejszył się o niecałe 2 p.p. udział wpływów z opłaty eksploatacyjnej.

Struktura dochodów z tego źródła kształtuje się następująco:

	2007*	2008	wzrost/ spadek w stosunku do roku ubiegłego
- opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	40,31%	40,57%	▲
- opłata skarbową	23,86%	24,98%	▲
- opłata eksploatacyjna	17,54%	15,91%	▼
- opłata targowa	15,37%	15,70%	▲
- opłata od posiadania psa	0,68%	0,54%	▼
- pozostałe opłaty	2,24%	2,31%	▲

* uwzględniono opłatę za psa w dochodach ogółem z opłat, które do 2007 r. znajdowały się w kategorii podatków lokalnych

- **opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych** – dochody z tego tytułu wyniosły 2.863.107,48 zł i były wyższe od prognozy o 6,04 %. Jednocześnie były wyższe od dochodów osiągniętych w roku ubiegłym z tego tytułu o kwotę 115.690,36 zł. Wyższe dochody wynikają głównie z faktu wydania większej ilości zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2008 r. aniżeli pierwotnie zakładano, a tym samym zostały wniesione większe opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2008 roku zrealizowano wpływy z tytułu 2053 aktualnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Szczegółowe wielkości poszczególnych zezwoleń w zależności od zawartości alkoholu przedstawia się następująco:

zawartości alkoholu	2004 rok	2005 rok	2006 rok	2007 rok	2008 rok
do 4,5%	828	910	855	777	889
od 4,5% - 18%	632	685	669	579	673
powyżej 18%	550	604	630	562	491
razem	2.010	2.199	2.154*	1.923	2.053

* w tym liczba wygasłych w 2006 r. koncesji to 714.

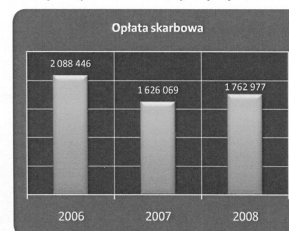
Wykres nr 20. Realizacja opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2006-2008.

- **opłata skarbową** – dochody z tego tytułu to kwota 1.762.977,06 zł tj. 103,70% prognozy rocznej. Uzyskane dochody są wyższe od planu na 2008 r. nominalnie o 62.977,06 zł

i jednocześnie wyższe od dochodów osiągniętych w ubiegłym roku o kwotę 136.907,98 zł. Na wysokość uzyskanych dochodów ma wpływ ilość dokonanych czynności urzędowych, wydanych zaświadczeń oraz innych dokumentów objętych obowiązkiem dokonania wpłaty zgodnie z ustawą o opłacie skarbowej.

Wykres nr 21. Opłata skarbową w latach 2006-2008.

- **opłata eksploatacyjna** – dochody z tego tytułu wyniosły 1.122.410,35 zł tj. 87,69% prognozy rocznej i były niższe od wykonanych dochodów z tego tytułu w roku poprzednim o kwotę 73.235,67 zł. Na osiągnięte dochody składają się:

- wpłaty bieżące 554.889,47 zł, (2007 rok - kwota 628.125,14 zł),
- wpłaty zaległe 567.520,88 zł, (2007 rok - kwota 567.520,88 zł).

Uzyskane wpływy z tytułu opłaty eksploatacyjnej w stosunku do założonego planu rzeczowego przedstawiają się następująco:

Na 2008 rok zaplanowano wpływy z tytułu opłaty eksploatacyjnej zgodnie z pisemnym określeniem podatników, które zamknęło się w kwocie 859.034,00 zł. W trakcie roku podatkowego jeden z podmiotów gospodarczych nie dokonał wpłaty opłaty eksploatacyjnej we wskazanej wysokości w związku ze zmniejszeniem wydobycia kopaliny, co wpłynęło na znaczne zmniejszenie wykonania opłaty eksploatacyjnej.

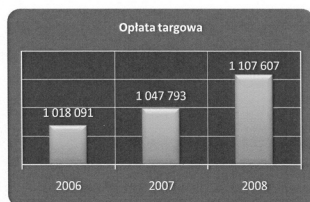
Uzyskane wpłaty zaległe są wynikiem kontynuowanej spłaty zaległości zgodnie z zawartą ugodą między przedsiębiorcą a Ministrem Środowiska, budżet miasta z w/w tytułu uzyskał podobnie jak w roku 2007 kwotę w wysokości 567.520,88 zł.

Na dzień 31.12.2008r. z w/w tytułu należności do spłaty w 2009 roku wynoszą 283.760,30 zł.

Wykres nr 22. Realizacja opłaty eksploatacyjnej w latach 2006-2008.

- **opłata targowa** – dochody z tego tytułu wyniosły 1.107.606,50 zł, co stanowiło 100,69%

prognozy rocznej. Na uzyskane dochody wpływ ma przede wszystkim umowa zawarta z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, który jako inkasent w/w opłaty dokonał jej poboru na kwotę 1.039.257,20 zł tj. 99,9% wpływów ogółem.

Wykres nr 23. Opłata targowa w latach 2006 - 2008.

3.4.1.3 Dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gminy i powiatu

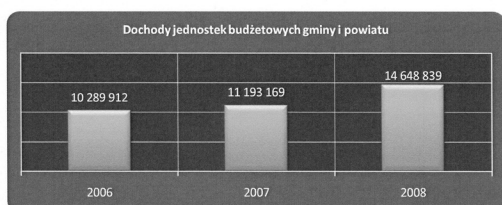
Plan	10.035.900 zł
Plan po zmianach	11.488.233 zł
Wykonanie	14.648.839 zł

Dochody z tego źródła osiągnięte w 2008 roku to kwota 14.648.838,87 zł tj. 127,51 % prognozy rocznej, z czego:

- jednostki gminy – 160,38% prognozy rocznej, tj. o 2.318.280 zł nominalnie więcej,
- jednostki powiatu – 111,01% prognozy rocznej, tj. o 842.326 zł nominalnie więcej.

Jednocześnie nadmienić należy, iż wykonane dochody były wyższe o 3.455.669,91 zł od uzyskanych wpływów z tego tytułu w 2007 roku.

Wykres nr 24. Realizacja dochodów uzyskiwanych przez jednostki budżetowe gminy i powiatu w latach 2006-2008.

W 2008 roku dochody z jednostek budżetowych dynamicznie wzrosły bo aż o 31% w porównaniu do roku ubiegłego. Poniżej przedstawiono wybrane grupy dochodów w tej kategorii o wysokim wskaźniku wykonania z uwzględnieniem przyczyn wzrostu:

1. **Dochody uzyskiwane przez Domy Pomocy Społecznej** – zajmują one pierwsze miejsce w strukturze dochodów z jednostek na poziomie 25%. Wykonanie w wysokości 3.663.648,78 zł, tj. 108,67% prognozy rocznej daje nominalnie dodatkowe dochody w wysokości ponad 292 tys. zł. Jednocześnie uzyskano więcej wpływów z tego źródła dochodów w porównaniu do roku ubiegłego na poziomie 447.693 zł. Tak znaczna dynamika dochodów jest wynikiem coraz większej ilości osób przyjętych do DPS-ów po 1 stycznia 2004 roku.
2. **Wpływy z tytułu opłat komunikacyjnych (m.in. tablice rejestracyjne, druki prawa jazdy)** – stanowią drugie co do wielkości źródło dochodów w tej kategorii (udział na poziomie 21%) zostały wykonane w wysokości 3.035.818,85 zł, tj. 115,43% prognozy

rocznej, co nominalnie daje kwotę 405.818,85 zł i jednocześnie więcej aniżeli w roku ubiegłym o 342.890 zł. Wysoka realizacja wynika z faktu zwiększenia ilości wydawanych tablic rejestracyjnych, dowodów rejestracyjnych, pozwoleń czasowych, znaków legalizacyjnych oraz nalepek kontrolnych w związku z importem pojazdów z zagranicy.

3. **Wpływy z opłat za zajęcie pasa drogowego** – trzecie co do wielkości w strukturze dochodów z jednostek budżetowych na poziomie 13% - wykonanie w 2008 roku na poziomie 491,20% prognozy rocznej, co nominalnie daje kwotę 1.564.801,19 zł i o ponad 1,6 mln zł więcej aniżeli w roku ubiegłym, jest to konsekwencja realizacji zadania pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”.
4. **Wpływy z obiektów gospodarki komunalnej** i to zarówno w zakresie gminy, jak i powiatu (łączny udział wpływów z gospodarki komunalnej w dochodach z jednostek gminy i powiatu wynosi 3,42%) – odpowiednio 381,04% i 181,67% prognozy rocznej, i nominalnie o 197 tys. i 94 tys. w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Tak wysokie wykonanie jest wynikiem:

- w części gminnej – wysokiej realizacji dochodów z tytułu sprzedaży drewna w wysokości 111 tys. zł, tj. 324% prognozy rocznej i jest to konsekwencją znacznego wzrostu cen drewna wraz ze wzrostem popytu na drewno opałowe, który m.in. zrównoważył spadek popytu na drewno użytkowe. Ponadto uzyskano znaczne wpływy z tytułu oświetlenia miejsc użyteczności publicznej w związku z podwyżką cen energii elektrycznej oraz zwiększonej ilości umów zawartych na korzystanie z energii – wykonanie w wysokości około 43 tys. zł, tj. 156% prognozy rocznej, jak również zwrotu zaległych nadpłat z tytułu energii elektrycznej w wysokości około 47 tys. zł,
- w części powiatowej – uzyskaniem nieplanowanych wpływów z tytułu odszkodowania między innymi za zniszczenie wiat przystankowych, uszkodzenie słupów oświetlenia ulicznego, oznakowania ulicznego, które wpłacane są przez towarzystwa ubezpieczeniowe oraz wpłat w wysokości ogółem 121.016,07 zł z tytułu ugody o naprawienie szkody spowodowanej ruchem zakładu górniczego.

5. **Kary wymierzone przez Straż Miejską** – wykonanie w wysokości 536.094,30 zł, tj. 119,13% planu po zmianach i 153,17% planu pierwotnego, jednocześnie jest wyższe od uzyskanego wykonania tego źródła dochodów w roku ubiegłym aż o 45%, co jest wynikiem m.in. użycia przez Straż Miejską fotoradaru (wpływ w 2008 roku 257.900 zł) Udział w/w dochodów w omawianej kategorii to 3,66%.
6. **Wpływy z tytułu usług cmentarnych** – wykonanie na poziomie 60.986,24 zł, tj. 203,29% planu, przy czym udział tego źródła w omawianej kategorii dochodów to jedynie 0,42%. Na wysokie wykonanie przedmiotowych wpływów w stosunku do założonego planu ma

w głównej mierze wzrost cen za korzystanie z cmentarza, jak również duża ilość wykonanych usług pogrzebowych.

W trakcie realizacji budżetu w 2008 roku wprowadzono w tej kategorii dochodów kolejne źródło pn. zwroty nadmiernie pobranych dotacji w zakresie zadań gminnych i powiatowych. Plan budżetu obejmujący dochody z tego tytułu wprowadzony został uchwałą Rady Miejskiej w Zabrzu w pierwszym półroczu – źródło to obejmuje zwroty nadmiernie pobranych dotacji w latach ubiegłych przez oświatowe placówki niepubliczne. Wykonanie odpowiednio na poziomie 103,15% i 96,16% planu na 2008 r. po zmianach, co per saldo daje mniej o około 5 tys. aniżeli planowano.

Ponadto w omawianym okresie sprawozdawczym nie zrealizowano m.in. założonego planu dochodów z tytułu przygotowania nieruchomości do sprzedaży – wykonanie w wysokości 548.900,24 zł, czyli 96% prognozy rocznej, przy czym jest to ponad dwukrotnie więcej aniżeli w roku ubiegłym, tj. nominalnie o 306.852 zł. Ponadto w ramach kategorii pozostałych dochodów z jednostek budżetowych Gminy oraz innych wpływów administracyjnych zrealizowano bardzo wysokie wpływy bo na poziomie odpowiednio 335.801,50 zł i 284.007,06 zł. W ramach pierwszej pozycji prawie 50% stanowią nieplanowane wpłaty uzyskane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie z tytułu obowiązku alimentacyjnego na rzecz osób, które przebywają w Domach Pomocy Społecznej od spokrewnionych w pierwszej linii (na podstawie art. 61 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej – Dz. U. Nr 64 poz. 593 z 2004 r. z późn. zm.). W ramach kategorii innych wpływów administracyjnych znacznie przekroczone zostały planowane wpływy z tytułu egzekucji administracyjnej – przy planowanym poziomie 65.000 zł wykonano 201.724 zł, tj. 310%. Tak wysokie wykonanie jest pochodną ilości podjętych działań egzekucyjnych (podatki lokalne oraz mandaty karne nakładane przez Straż Miejską,) ustalenia większej ilości źródeł dochodów zobowiązanych, jak również zmian organizacyjnych w Referacie Egzekucji Administracyjnej.

3.4.1.4 Dochody z majątku gminy i powiatu

Plan	59.366.100 zł
Plan po zmianach	59.366.100 zł
Wykonanie	55.344.431 zł

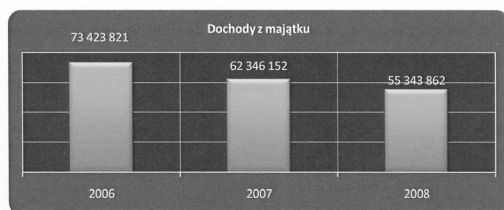
Łącznie z majątku gminy i powiatu uzyskano w 2008 roku kwotę 55.344.430,66 zł tj. 93,23% prognozy rocznej. Wyższe niż zakładano dochody osiągnięto z takich tytułów jak: czynszowe dzierżawne, wpływy z lokali użytkowych, przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności oraz pierwsza opłata z tytułu wieczystego użytkowania. Mniejsze od prognozowanych osiągnięto wpływy z czynszów z budynków komunalnych, sprzedaży nieruchomości i wieczystego użytkowania.

Struktura dochodów z tego źródła kształtuje się następująco:

	2007*	2008*	wzrost/ spadek w stosunku do roku ubiegłego
- czynsze z budynków komunalnych	58,78%	67,51%	▲
- sprzedaż nieruchomości	31,69%	21,52%	▼
- czynsze dzierżawne, wpływy z lokali użytkowych	3,95%	5,96%	▲
- wieczyste użytkowanie nieruchomości	3,57%	2,85%	▼
- pierwsza opłata z tytułu wieczystego użytkowania	0,33%	0,56%	▲
- przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności	0,21%	0,44%	▲
- pozostałe	1,47%	1,15%	▼

*w pozycji dochodów pozostałych uwzględniono wpływy z tytułu przygotowania nieruchomości do sprzedaży, które począwszy od 2008r. przeszły do kategorii dochodów uzyskiwanych przez jednostki budżetowe gminy

Wykres nr 25. Realizacja dochodów z majątku w latach 2006-2008.

Zdecydowana większość wpływów z majątku gminy to **czynsze z budynków komunalnych**, które stanowią około 67,51% tego źródła dochodów (wzrost o 8,7 p.p. w stosunku do roku ubiegłego). Środki uzyskiwane od najemców lokali komunalnych są pochodną naliczeń należnych czynszów oraz opłat za media. Pierwszy czynnik zależy od powierzchni i standardu wynajmowanych lokali, a drugi jest wynikiem powierzchni, standardu lokalu i ilości zamieszkujących osób.

W 2008 roku założono wpływ z tego tytułu na poziomie 40.016.100 zł. Osiągnięto niższe niż prognozowano dochody w wysokości 37.727.108,22 zł, tj. 94,28% prognozy rocznej. Jednocześnie wykonanie na w/w poziomie jest wyższe od ubiegłorocznego o kwotę 1.078.883 zł. Na niższe niż prognozowano dochody wpływ miały następujące czynniki:

- sukcesywna sprzedaż lokali mieszkalnych i użytkowych,
- lokale socjalne, z których uzyskano dochody czynszowe jedynie na poziomie 33% należności przypisanych,
- utrzymanie stawki preferencyjnej na poziomie 1,4 zł/m² dla lokali użytkowych, w których prowadzona jest działalność w zakresie usług medycznych,
- wzrastającej ilości najemców lokali, zarówno mieszkalnych jak i użytkowych zalegających z opłatami czynszowymi,
 - utrzymanie zaległości czynszowych na wysokim poziomie 34.940.526,69 zł (w 2007 r. 34.832.290 zł), ale jednocześnie w trakcie 2008 roku umorzono zaległości czynszowe w kwocie 2.393.896,79 zł (w tym na podstawie Zarządzeń Prezydenta kwota 118.333,68), z czego w zakresie lokali mieszkalnych została umorzona kwota 2.194.149,27 zł, a lokali użytkowych 199.747,52 zł,
 - rozłożenie na raty zaległości czynszowych na kwotę 4.001.604,08 zł, w tym w zakresie lokali mieszkalnych kwota 3.730.552,20 zł, a lokali użytkowych 271.051,88 zł, w tym objętych pomocą publiczną 186.702,68 zł.

Sukcesywne zmniejszenia dochodów z tego źródła w ostatnich latach są konsekwencją zmiany polityki dotyczącej gospodarki nieruchomościami, polegającej na ustanowieniu na rzecz ZBM TBS Sp. z o.o. (dawnego ZBK) nieodpłatnego użytkowania w części zasobu komunalnego (część komunalna we wspólnotach). Na uwagę zasługuje fakt, iż 2008 rok jest pierwszym po kolejnych latach spadku, w którym tendencja się odwróciła, przy czym należy pamiętać, że kryzys gospodarczy może mieć przełożenie na realizację dochodów w roku następnym.

Kolejną dużą grupę dochodów stanowią **dochody ze sprzedaży** – 21,52% dochodów z majątku. W 2008 r. osiągnięto dochody ze sprzedaży nieruchomości i lokali w wysokości 12.023.087,75 zł, tj. 85,05% założonej prognozy, co jednocześnie daje spadek 7,7 mln zł w stosunku do roku ubiegłego.

W 2008 r. sprzedano następujące nieruchomości:

Tab. 16 Zestawienie sprzedanych nieruchomości w 2008 roku

Wyszczególnienie	Planowana ilość w 2008 r.	Wykonana ilość w 2008 r.	Plan na 2008 rok	Wykonanie za 2008 rok	(%)
sprzedaż lokali mieszkalnych	1000 szt.	415 szt.	6 000 000	7 720 897	129%
sprzedaż lokali użytkowych	25 szt.	12 szt.	2 000 000	2 205 653	110%
sprzedaż garaży, w tym uwłaszczenie	3 szt.	4 szt.	12 000	51 416	428%
sprzedaż nieruchomości niezabudowanych	7 szt.	21 szt.	6 124 800	2 045 121	33%
RAZEM	-	-	14 136 800	12 023 087	85%

Za wyjątkiem pozycji sprzedaży nieruchomości niezabudowanych, wszystkie źródła dochodów w tej kategorii przekroczyły założony plan roczny. Należy zwrócić uwagę na uzyskanie dużych wpływów z tytułu sprzedaży lokali mieszkalnych, gdzie pomimo wykonania założonego zakresu rzeczowego na poziomie niecałych 50%, nominalnie uzyskano o 1,7 mln więcej od prognozy rocznej, co jednocześnie daje wzrost w stosunku do roku ubiegłego o ponad 843 tys. zł.

Na niewykonanie założonego planu ogółem w zakresie sprzedaży nieruchomości miały wpływ następujące czynniki:

- niskie wykonanie sprzedaży nieruchomości niezabudowanych na poziomie 33% założonego planu rocznego, co nominalnie daje brak w wysokości około 4 mln, który częściowo został pokryty z nadplanowych wpływów z pozostałych tytułów wchodzących w skład omawianej kategorii dochodów. W 2008 roku przygotowano do sprzedaży i ogłoszono przetargi o łącznej cenie wywoławczej 7.655.000 zł (m.in. nieruchomość przy ul. Mielżyńskiego – cena wywoławcza w II przetargu w wys. 6 mln zł), które ostatecznie nie znalazły nabywców, przy założeniu pomyślnej finalizacji w/w sprzedaży Miasto uzyskałoby więcej o około 4 mln zł aniżeli założona prognoza roczna,
- konieczność zwrotu w styczniu bieżącego roku podatku VAT, dotyczącego sprzedaży z ubiegłego roku, co pomniejszyło o ponad 940 tys. zł wpływy z tytułu sprzedaży nieruchomości niezabudowanych,
- spadek popytu na nieruchomości, co było pochodną pogarszającej się sytuacji rynkowej zwłaszcza w drugim półroczu 2008 roku, a co za tym idzie większość potencjalnych inwestorów w związku z rozpoczynającym się kryzysem zawiesiło decyzje mające na celu nabycie nieruchomości,
- przesunięcie finalizacji sprzedaży nieruchomości na 2009 r., których postępowania były prowadzone w omawianym okresie.

Wieczyste użytkowanie, to ostatni dochód w tej grupie, który w 2008 roku nie osiągnął założonego planu rocznego. Wykonanie w wysokości 1.595.014,31 zł daje 95,51% prognozy rocznej. Dochody z tytułu opłat rocznych za wieczyste użytkowanie gruntów stanowiących własność Gminy Miejskiej Zabrze uzyskano od osób fizycznych na poziomie ponad 467 tys. zł oraz od osób prawnych na poziomie ponad 1,1 mln zł, co odpowiednio stanowiło 126,25% i 87,13% prognozy rocznej. Bardzo wysoki poziom wykonania założonego planu w zakresie opłat pobieranych od osób fizycznych jest wynikiem aktywnie prowadzonej windykacji, czego rezultatem, oprócz realizacji tak wysokich wpływów, jest zredukowanie łącznej kwoty zaległości z tytułu użytkowania wieczystego. W zakresie realizacji dochodów od osób prawnych nie zrealizowano założonych wpływów ze względu na fakt, iż wśród użytkowników wieczystych znajdują się podmioty prawne, wobec których prowadzone jest postępowanie upadłościowe mające na celu podział masy upadłościowej w celu zaspokojenia wierzytelności Gminy. Przedmiotowe postępowania nie zostały zakończone w omawianym okresie sprawozdawczym co skutkowało nie uregulowaniem należnych opłat rocznych.

Pozostałe źródła dochodów w tej kategorii zostały zrealizowane znacznie powyżej prognozy rocznej, a w szczególności:

- **czynsze dzierżawne, wpływy z lokali użytkowych** – zajmujące trzecią pozycję w strukturze dochodów z majątku na poziomie 6% zostały wykonane na poziomie 3.331.175,84 zł, tj. 107,36% planu rocznego, co nominalnie daje 228.275,84 zł i jednocześnie więcej aż o 870 tys. od wykonania w analogicznym okresie roku 2007,
- **pierwsza opłata z tytułu wieczystego użytkowania nieruchomości** – wykonanie w wysokości 313.166,45 zł, co stanowi 107,99% prognozy rocznej, jest wyższe o 54% od wykonania ubiegłorocznego. Tak wysokie wykonanie wynika z dużej ilości sprzedanych lokali wraz z oddaniem w użytkowanie wieczyste udziałów w gruncie (238 nieruchomości),
- **przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności** – realizacja w wysokości 247.463,84 zł, tj. 190,36% prognozy rocznej – wysoki stopień realizacji dochodów wynika z wpływu dużej ilości wniosków o przekształcenie prawa oraz intensyfikacji działań zmierzających do realizacji jak największej ilości przedłożonych wniosków, jak również wpłaty zaległych rat z tytułu przekształcenia. W 2008 r. dokonano przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności 76 nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Zabrze.

3.4.1.5 Odsetki

Plan	4.290.000 zł
Plan po zmianach	8.840.000 zł
Wykonanie	10.289.782 zł

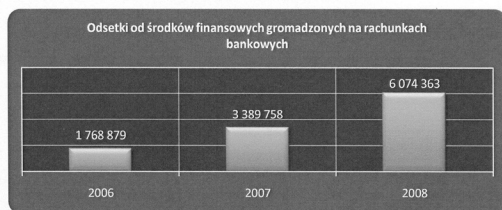
Dochody osiągnięte w 2008 roku z tytułu odsetek to kwota 10.289.782,24 zł.

Tab. 17 Zestawienie dochodów uzyskanych z tytułu odsetek w 2008 roku

Wyszczególnienie	plan	wykonanie	dynamika	struktura wykonania
odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych	4 950 000	6 074 363	122,71%	59,03%
odsetki od nieterminowo regulowanych należności objętych ordynacją podatkową	3 690 000	3 603 967	97,67%	35,02%
odsetki od nieterminowo regulowanych należności	200 000	608 582	304,29%	5,91%
odsetki od pożyczek udzielonych przez gminę	0	2 871	-	0,03%
razem	8 840 000	10 289 782	116,40%	100,00%

Zdecydowanie wyższe niż prognozowano osiągnięto dochody z tytułu odsetek na rachunkach bankowych gminy na poziomie 6.074.363 zł, tj. 122,71% podwyższonej prognozy rocznej, co nominalnie daje nadwyżkę w wysokości 1.124.363,49 zł. Zgodnie z przeprowadzoną analizą dochodów z tytułu odsetek od środków finansowych gromadzonych na rachunkach gminy tj. przewidywanym większym aniżeli zaplanowano wykonaniem, w trakcie 2008 roku zwiększono plan przedmiotowych dochodów o łączną kwotę 2.550.000 zł.

Wykres nr 26. Realizacja dochodów odsetkowych w latach 2006-2008.

Na tak wysokie wykonanie dochodów z tego tytułu wpływ mają następujące czynniki:

- forma funkcjonowania rachunku podstawowego polegająca na konsolidacji sald na koniec każdego dnia, wszystkich rachunków Gminy, których narastające odsetki stanowią jej dochód,
- wysoka płynność finansowa, a co za tym idzie posiadanie czasowo wolnych środków na rachunkach bankowych Gminy,
- podniesienie przez Radę Polityki Pieniężnej w bieżącym roku czterokrotnie stóp depozytowych tj.
 - 31.01.2008 – 3,75
 - 28.02.2008 – 4,00
 - 27.03.2008 – 4,25
 - 26.06.2008 – 4,50,co skutkowało również wyższym oprocentowaniem lokat.

Dodatkowo wspomnieć należy, iż Gmina posiada korzystne, bowiem bezkosztowe, umowy na lokowanie wolnych środków finansowych, zawarte z 6 bankami, co w konsekwencji podnosi konkurencyjność a tym samym wpływa na uzyskiwanie wyższych kwotowań w trakcie negocjacji, a co za tym idzie przekłada się na osiągane z lokat wysokie dochody odsetkowe. W/w dochody kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie za 2007 rok*	Struktura 2007	Wykonanie za 2008 rok	Struktura 2008
Odsetki od sald na rachunku skonsolidowanym	857 544	25,30%	1 235 986	20,35%
Odsetki od sald na rachunkach niepodlegających konsolidacji	609	0,02%	878	0,01%
Odsetki od lokat	2 531 296	74,68%	4 837 499	79,64%
RAZEM:	3 389 449	100,00%	6 074 363	100,00%

*nie uwzględniono dochodów z odsetek od pożyczek udzielonych przez Gminę

Struktura i osiągnięte dochody odsetkowe w podziale na podmioty przyjmujące środki finansowe przedstawia się następująco:

Bank	Ilość zrealizowanych lokat	Odsetki	struktura
BWE	60	3 338 264,08	69,01%
Millennium	13	1 012 063,55	20,92%
PKO	2	16 367,12	0,34%
Pekao (wyłącznie O/N)	84	188 717,92	3,90%
Polbank	5	98 132,88	2,03%
Spółdzielczy	2	183 953,43	3,80%
razem		4 837 498,98	100,00%

Struktura, dochody odsetkowe oraz ilość zrealizowanych lokat według rachunku bankowego z którego pochodziły środki jest następująca:

Rachunek	Ilość zrealizowanych lokat	Odsetki	%
Bieżący	145	3 810 232,71	78,76%
GFOŚiGW	18	952 915,59	19,70%
Niewygajające wydatki	3	74 350,68	1,54%
razem		4 837 498,98	100,00%

W trakcie 2008 r. średni poziom stopy WIBID⁹ to 5,51%, a maksymalnie osiągnął on 6,69%, natomiast średnie oprocentowanie lokat zrealizowanych przez Gminę w omawianym okresie było na poziomie 6,86%, a najwyższe wynegocjowane oprocentowanie to 10,15%. Tak wysokie różnice świadczą o dużym „popycie na pieniądź” w ubiegłym roku ale również o dynamicznej i skutecznej „polityce” lokowania.

Dochody z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie należności objętych ordynacją podatkową w 2008 roku zamknęły się kwotą 3.603.966,53, tj. 97,67% planu rocznego o zmianach i jest to zarazem ponad dwukrotnie więcej aniżeli planowano pierwotnie. Ponadto uzyskane odsetki na w/w poziomie są wyższe od analogicznych dochodów roku ubiegłego o ponad 1,7 mln zł. W podanych powyżej wpływach kwota 55.859,45 zł to koszty upomnień, a odsetki od nieterminowych wpłat to 3.497.164,27 zł (prawie dwukrotnie więcej aniżeli w roku 2007). Struktura wpłat przedstawia się następująco:

- odsetki dotyczące osób prawnych - 2.319.272,20 zł, tj. 93,52 % prognozy rocznej,
- odsetki dotyczące osób fizycznych - 739.652,28 zł, tj. 103,30 % prognozy rocznej,
- oraz wpływ z tytułu nieterminowych wpłat z różnych rozliczeń w kwocie 494.099,24 zł dochód z tego tytułu jest wynikiem realizacji umowy zawartej między Kompanią Węglową S.A. a Ministrem Ochrony Środowiska,
- odsetki wynikające z rozliczeń z Urzędami Skarbowymi – 50.943 zł.

Tak wysokie dochody z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat wynikają z faktu, iż podatnicy dokonywali wpłat na poczet zaległości podatkowych. Znaczna spłata zaległości wynika w szczególności ze skutecznej windykacji i egzekucji administracyjnej oraz podjętych decyzji Prezydenta Miasta Zabrze w zakresie rozłożenia na raty lub odroczenia terminu płatności podatku. Natomiast wykonanie o 2% niższe od założonej prognozy wynika przede wszystkim z niedokonania wpłaty, którą podatnik zobowiązał się dokonać do końca 2008 roku.

Na znacznym poziomie zostały również wykonane pozostałe odsetki od nieterminowo regulowanych należności w wysokości 608.581,58 zł, tj. 304,39% założonej prognozy na 2008 rok.

⁹ WIBID (ang. Warsaw Interbank Bid Rate) - roczna stopa procentowa jaką płać banki za środki przyjęte w depozyt od innych banków. Stopa ta, podobnie jak WIBOR, ustalana jest codziennie o godz. 11:00.

3.4.1.6 Środki z Unii Europejskiej

Plan	117.451.108 zł
Plan po zmianach	45.649.370 zł
Wykonanie	46.216.511 zł

Dochody pozyskane w związku z realizacją projektów przy dofinansowaniu z Unii Europejskiej w 2008 roku zamknęły się kwotą 46.216.511,06 zł, tj. 101,24% planu rocznego.

Dochody z tego źródła stanowią 8% dochodów ogółem wykonanych w 2008 r. i są jednocześnie wyższe o 35.624.319 zł od dochodów uzyskanych w roku ubiegłym.

Wykres nr 27. Środki otrzymane w związku z realizacją projektów dofinansowanych ze środków unijnych w latach 2006-2008.

W grupie tej znajdują się w środki na realizację niżej wymienionych projektów:

- „Poprawa gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Zabrze” - dofinansowanie z Funduszu Spójności – wykonanie na poziomie 100,02% prognozy rocznej tj. w wysokości 44.485.851,54 zł, w tym kwotę 244.730,36 zł stanowią odsetki. Na wartość otrzymanej dotacji z Funduszu Spójności składa się:

Zaliczka Gminy	18 614 331,01
Zaliczka Spółki	22 513 223,15
Refundacja Gminy	738 416,22
Refundacja Spółki	2 375 150,83
RAZEM	44 241 121,21

2. „Reintegracja, Aktywność, Praca” - program na rzecz integracji społeczno – zawodowej; dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Budżetu Państwa - realizacja w 2008 roku odpowiednio w wysokości 1.026.495,14 zł i 54.343,86 zł.

3. „Klucz do sukcesu” – program na rzecz zatrudnienia; dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego – wykonanie w wysokości 121.651,52 zł, tj. 99,47% prognozy rocznej.

4. „Comenius” – program, który wspiera współpracę europejskich placówek edukacyjnych oraz doskonalenie zawodowe nauczycieli – realizacja założonego planu na poziomie 568,04% tj. w wysokości 383.692,24 zł, większe wykonanie od założonego planu wynika z otrzymania środków z zatrzymanych 20% po rozliczeniu kolejnych projektów.

5. Program „Młodzież w działaniu” – 17.667,86 zł realizowanego przez OPP 3,

6. „Dolina Kreatywna” – otrzymano środki z budżetu państwa oraz Europejskiego Funduszu Społecznego odpowiednio w wysokości 13.514,74 zł i 113.294,16 zł.

Zaznaczenia wymaga fakt, iż jest to kolejny rok tak wysokiej realizacji środków z budżetu Unii Europejskiej. Prognozuje się, iż środki z tego tytułu od następnych lat będą w dalszym ciągu systematycznie wzrastać.

3.4.1.7 Pozostałe dochody własne

W ramach tej kategorii dochodów większość została wykonana na poziomie założonej prognozy rocznej i wyróżniamy tu:

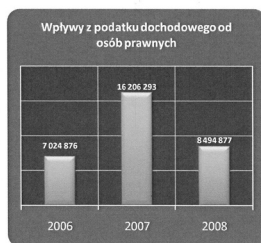
- wpływy z różnych dochodów - zwrot niezrealizowanej części wydatków niewygasających – 5.802.188 zł, spadek w stosunku do roku ubiegłego o 265 tys. zł,
- pomoc finansowa miast w wysokości ogółem 5.483.000 zł, w tym na realizację DTŚ – 5.150.000 zł oraz na budowę kompleksu sportowego w ramach programu „Moje Boisko Orlik 2012” – 333.000 zł,
- środki otrzymane z Narodowego Funduszu Zdrowia w związku z podpisaniem ugody dotyczącej tzw. „Ustawy 203” – 2.569.435 zł,
- rekompensata za utracone dochody gminy z tytułu zwolnień ustawowych w podatkach i opłatach lokalnych (PFRON) – 523.721,00 zł,
- refundacji kosztów poniesionych za zmianę dokumentacji technicznej dzielnicy Pawłów oraz refundacji kosztów za przyłącze energetyczne ZPWik odpowiednio w wysokości 256.475 zł i 251.824 zł,
- dofinansowania programu „Blisko Boisko” – środki z Funduszu Prewencyjnego PZU S.A. i PZU Życie S.A. – 200.000 zł,
- dochody pochodzące z 2,5% odpisu dotyczącego kosztów obsługi zadań realizowanych przez samorząd z PFRON – 110.440 zł i jest to więcej o około 16 tys. zł w porównaniu z rokiem ubiegłym,
- zwrot niewykorzystanej dotacji przez Policję – 20.896,06 zł,
- środki z Narodowego Centrum Kultury na program „Śpiewająca Polska” – o około 1 tys. zł więcej aniżeli w 2007 roku tj. w wysokości 4.557,05 zł.

Jednocześnie Miasto Zabrze zrealizowało także dochody, które odprowadzane są do budżetu państwa. Wpływy te związane są z realizacją zadań zleconych, przy czym Miastu przysługuje prowizja w wysokości 25% lub 5%, uzależniona od rodzaju uzyskanego dochodu. W 2008 roku wpływy z w/w tytułu wyniosły odpowiednio 1.377.091,38 zł i 28.800,88 zł, co daje wzrost globalnie w stosunku do roku ubiegłego o prawie 121 tys., przy czym plan został wykonany w zakresie 25%-ego odpisu jedynie na poziomie 52,3%. Na tak niski poziom wykonania wpływ miał fakt nie zrealizowania zakładanych sprzedaży nieruchomości w 2008 r. Dodatkowym dochodem w tej kategorii były także zwroty dłużników lub wierzycieli alimentacyjnych na poziomie 94.936,15 zł.

3.4.2 Udziały w podatkach – PIT i CIT

Wykonanie dochodów z tytułu udziału miasta w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa wyniosło 146.722.630,08 zł, co stanowi 24% uzyskanych w 2008 roku dochodów przez miasto (analogiczny wskaźnik w 2007 r. to 26% co daje spadek o 2 p.p. przede wszystkim w związku z uzyskaniem dużych wpływów z funduszy unijnych) i jednocześnie jest to 105,98% prognozy rocznej, co nominalnie daje nadwyżkę w wysokości 8.283.415,08 zł.

Wykres nr 28 i 29. Realizacja dochodów z tytułu udziału w PIT i CIT - lata 2006-2008.

Tab. 18 Realizacja dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym w 2008 roku

Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Struktura
Podatek dochodowy od osób fizycznych – gmina	107 914 649,00	73,55%
Podatek dochodowy od osób fizycznych – powiat	30 313 104,00	20,66%
Podatek dochodowy od osób prawnych – gmina	7 024 346,05	4,79%
Podatek dochodowy od osób prawnych – powiat	1 470 531,03	1,00%
RAZEM:	146 722 630,08	100,00%

W 2008 roku dochodu z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wyniosły 138.277.753 zł i były wyższe aniżeli w 2007 roku o kwotę 11.752.825 zł, tj. o 9,29%. Wspomniany wzrost szczególnie zasługuje na uwagę w kontekście wprowadzenia ulgi prorodzinnej, która uszczupliła dochody miasta, a pomimo tego Gmina odnotowała tak znaczny wzrost dochodów z tego tytułu.

	2005	2006	2007	2008
PIT	91 016 197,00	103 544 852,00	126 474 928,00	138 227 753,00

Poniżej przedstawiono wzrost / spadek % dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w stosunku do roku poprzedniego

	2005	2006	2007	2008
PIT	-	13,77%	22,15%	9,29%

Dokonana analiza dowodzi, iż wpływy z tytułu udziału w podatkach dochodowych na przestrzeni ostatnich lat charakteryzują się tendencją wzrostową. Jak pokazują dane ze sprawozdań za lata 2005-2008, dochody z tego tytułu konsekwentnie rosną. Wpływ na taki stan rzeczy miał w głównej mierze wzrost gospodarczy, a co za tym idzie również wzrost płac. Z kolei wzrost płac spowodował, że podatnicy odprowadzili więcej podatku dochodowego, a zatem i do „kasy miasta” trafiło więcej środków. Należy jednak zwrócić uwagę na spadek dynamiki dochodów z tytułu udziału w PIT w stosunku do ubiegłego roku, który dla większości samorządów był wyjątkowo „dobry” jeżeli chodzi o osiągnięte dochody podatkowe. Jest to głównie konsekwencja wprowadzenia wspomnianej powyżej ulgi prorodzinnej ale również wynik odczuwalnego już w pod koniec 2008 roku kryzysu gospodarczego. Prognozuje się, iż dynamika wzrostu będzie spadać w kolejnych latach m.in. w wyniku obniżenia progów podatkowych jak również w związku ze spowolnieniem gospodarczym.

W 2008 roku dochód z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych wyniósł 8.494.877 zł i był niższy w stosunku do roku 2007 o kwotę 7.711.416 zł, tj. aż o 47,58%.

	2005	2006	2007	2008
CIT	6 085 908,00	7 024 875,74	16 206 293,31	8 494 877,08

Poniżej przedstawiono wzrost / spadek % dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych w stosunku do roku poprzedniego:

	2005	2006	2007	2008
CIT	-	15,43%	130,70%	-47,58%

Spadek dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych wynika z faktu, iż w ubiegłym roku Miasto Zabrze uzyskało znaczne nieplanowane dochody, wynikające z rozliczenia z przedmiotowego tytułu jednego z podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Miasta. Należy jednak podkreślić, iż uzyskane dochody w 2008 roku były wyższe od założonej prognozy rocznej o ponad 494 tys. zł.

Wykonanie przedmiotowych dochodów na przestrzeni trzech ostatnich lat kształtowało się następująco:

Tab. 19 Porównanie dochodów uzyskanych z PIT i CIT w latach 2006 – 2008

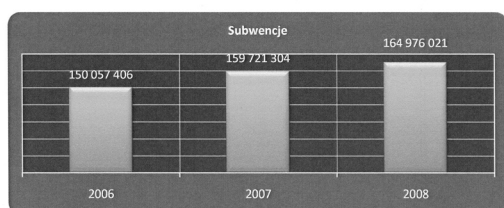
Wyszczególnienie	2006	2007	2008
Plan	77 020 232	89 169 497	97 297 363
PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH – GMINA			
Plan po zmianach	79 100 590	91 884 617	101 834 124
Wykonanie	80 572 239	98 578 047	107 914 649
% wykonania	101,86%	107,28%	105,97%
Plan	21 959 872	25 200 000	27 330 720
PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH – POWIAT			
Plan po zmianach	22 553 020	25 200 000	28 605 091
Wykonanie	22 972 613	27 896 881	30 313 104
% wykonania	101,86%	110,70%	105,97%
Plan	5 000 000	5 000 000	6 650 000
PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH – GMINA			
Plan po zmianach	5 000 000	5 000 000	6 650 000
Wykonanie	5 811 732	13 407 965	7 024 346
% wykonania	116,23%	268,16%	105,63%
Plan	1 043 000	1 000 000	1 350 000
PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH – POWIAT			
Plan po zmianach	1 043 000	1 000 000	1 350 000
Wykonanie	1 213 144	2 798 328	1 470 531
% wykonania	116,31%	279,83%	108,93%

Pomimo, stale rosnących wartości z tytułu PIT, które jak już wcześniej wspomniano były konsekwencją dobrej koniunktury, spadku bezrobocia i wzrostu płac, dynamika wzrostu jest znacznie mniejsza w porównaniu do poprzedniego okresu. Jest to efekt m.in. wprowadzonej ulgi na dzieci, a kolejne zmiany systemowe wprowadzone w 2009 r. (obniżenie stawek) również będą miały negatywne przełożenie na w/w dochody. Ministerstwo Finansów nie podjęło żadnych decyzji w sprawie rekompensaty utraconych wpływów przez miasta tak więc, prawdopodobnie w latach kolejnych utrzymanie wysokiego tempa wydatków będą musiały pokryć inne dochody miasta.

3.4.3 Subwencje z budżetu państwa

Wykonanie dochodów z tytułu subwencji wyniosło w 2008 roku 164.976.021 zł, co stanowi 27,08% ogółem dochodów uzyskanych przez miasto. Jednocześnie jest to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o kwotę 5.254.717 zł, przy czym wyłączając uzupełnienie subwencji z przeznaczeniem na DTŚ daje to wzrost o 7.254.717 zł.

Wykres nr 30. Realizacja dochodów subwencji w latach 2006-2008.

Tab. 20 Struktura subwencji otrzymanych przez Miasto Zabrze w latach 2006-2008

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	wzrost / spadek w stosunku do roku ubiegłego
Część oświatowa subwencji ogólnej dla gmin	58 896 950	62 381 366	65 702 442	▲
Część oświatowa subwencji ogólnej dla powiatów	51 797 266	54 420 564	54 500 985	▲
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin - kwota podstawowa - otrzymują gminy o niskim wskaźniku dochodów podatkowych na jednego mieszkańca	5 025 451	7 029 762	9 472 345	▲
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów - kwota uzupełniająca - przeznaczona jest dla powiatów o wysokim poziomie bezrobocia	193 822	192 515	351 422	▲
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin - uzależniona od wydatków na pomoc społeczną i wypłatę dodatków mieszkaniowych	8 234 511	6 737 736	6 079 718	▼
Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów - dzielona między powiaty w związku ze zmianą finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych	2 230 402	2 959 361	3 756 073	▲
Uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na Drogową Trasę Średnicową	23 260 000	26 000 000	24 000 000	▼
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	419 004	0	1 113 036,00	▲
RAZEM:	150 057 406	159 721 304	164 976 021	▲

Największy udział w subwencjach mają subwencje oświatowe tj. gminna i powiatowa, których razem w 2008 roku otrzymano 120.203.427 zł, a to oznacza wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym o kwotę 3.401.497 zł. Można zauważyć, że nastąpił spadek dynamiki wzrostu subwencji w ostatnich latach i tak w 2007 roku wyniosła ona 5,92%, natomiast w omawianym okresie sprawozdawczym osiągnięto 5,32%, jeszcze większe spadki odnotowano po stronie powiatowej gdzie te dwie wielkości wyniosły odpowiednio 5,06% i 0,15%¹⁰.

Wydatki na oświatę w 2008 roku wyniosły 190.799.655,52 zł, co daje wzrost w stosunku do roku ubiegłego o kwotę 22.793.025,24 zł. Miasto zmuszone było dopłacić do w/w zadań kwotę 66.669.811,14 zł, w tym w szczególności na przedszkola, inwestycje i pozostałe wydatki oświatowe.

¹⁰ Przez dynamikę rozumiemy porównanie subwencji odpowiednio w latach 2007/2006 i 2008/2007

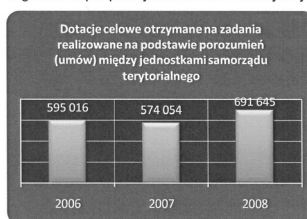
Tab. 21 Zestawienie wydatków z zakresu sektora oświaty finansowanych ze środków własnych miasta w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	wzrost / spadek % w stosunku do roku ubiegłego
PRZEDSZKOLA	15 930 639,00	16 879 295,54	17 965 015,13	21 175 443,78	17,87% ↑
INWESTYCJE	5 880 665,00	11 784 105,89	5 977 041,09	11 625 724,80	94,51% ↑
POZOSTAŁE WYDATKI BIEŻĄCE	13 946 755,00	22 267 756,87	22 919 092,06	33 868 642,56	47,77% ↑
RAZEM:	35 758 059,00	50 931 160,30	46 861 148,28	66 669 811,14	42,27% ↑

Należy zaznaczyć, że znaczny wzrost wydatków na oświatę, związany głównie z regulacją wynagrodzeń dla nauczycieli, został sfinansowany głównie ze środków własnych Miasta. Subwencja oświatowa wzrosła w 2008 roku jedynie „per saldo” o 3,4 mln zł, natomiast z własnych środków Miasto dopłaciło do zadań oświatowych prawie 11 mln zł, i to nie licząc wydatków na utrzymanie przedszkoli i inwestycje.

3.4.4 Dotacje celowe otrzymane na podstawie porozumień między j.s.t.

Zgodnie z podpisanymi umowami z innymi jednostkami samorządu terytorialnego miasto

otrzymało łączną kwotę 691.645,04 zł i jest to o 117.591 zł więcej aniżeli w roku ubiegłym. Poziom dotacji celowych otrzymanych na zadania realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego utrzymuje się na stałym poziomie około 0,1% w strukturze dochodów ogółem.

Wykres nr 31. Realizacja dotacji na podstawie porozumień z j.s.t. w latach 2006-2008.

Największą grupę wśród tych dochodów stanowią środki otrzymane od innych jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na pomoc społeczną oraz oświatę, a w szczególności na:

- utrzymanie dzieci z innych miast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 285.321,14 zł,
- utrzymanie dzieci z innych miast w rodzinach zastępczych - 262.868,92 zł,
- uczęszczanie dzieci z innych gmin do przedszkoli na terenie Gminy Zabrze – 79.065,58 zł,
- uczęszczanie w zajęciach rehabilitacyjnych prowadzonych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej na terenie Gminy Zabrze – 13.057,68 zł,
- refundacja kosztów opłacenia pedagoga uczącego religii innego wyznania uczniów szkół podstawowych z innych gmin na terenie Gminy Zabrze – 3.631,72 zł.

Jednocześnie z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego otrzymaliśmy dotacje na zadania:

- w ramach Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona” – 40.000 zł,
- „Kaj som te czasy” – 2.700 zł,
- W ramach Śląskich Warsztatów Tańca Nowoczesnego i Ulicznego w Zabrzu „(Nie)Łam się” – 5.000 zł.

3.4.5 Dotacje na zadania własne gminy i powiatu

Wykonanie dochodów z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy i powiatu zamknęło się kwotą 18.550.335,11 zł, co stanowi 3,04% dochodów uzyskanych przez budżet w 2008 roku. Jest to niewielki spadek w stosunku do roku poprzedniego, bowiem tylko o niecałe 351 tys. zł. Mniejsze dochody miasto Zabrze otrzymało zarówno w zakresie zadań gminnych jak i powiatowych odpowiednio o 174.608 zł i 176.313 zł.

Wykres nr 32. Realizacja dotacji na zadania własne gminy i powiatu w latach 2006-2008.

Miasto otrzymało dotacje na zadania własne zgodnie z poniższym wyszczególnieniem.

Tab. 22 Porównanie otrzymanych dotacji na zadania własne w latach 2007 – 2008

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	różnica
Zasiłki i pomoc w naturze	4 924 526,91	6 209 407,97	1 284 881,06
Domy Pomocy Społecznej	3 405 085,18	3 380 565,27	-24 519,91
Posilek dla potrzebujących	4 623 599,00	3 219 808,00	-1 403 791,00
Dotacja dla MOPR, w tym dodatek dla pracownika socjalnego ogółem środki w wysokości 309,000 zł	2 398 426,00	2 424 675,00	26 249,00
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	1 917 542,36	1 598 434,21	-319 108,15
Zadania w zakresie oświaty	1 462 337,73	1 335 146,69	-127 191,04
Dotacja na budowę boisk sportowych w ramach programu Orlik 2012	0	333 000,00	333 000,00
Środki dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	0	34 297,97	34 297,97
Dofinansowanie zadań wynikających z Krajowego Programu Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi	0	15 000,00	15 000,00
Standaryzacja DPS-y i placówki opiekuńczo-wychowawcze	169 738,52	0,00	-169 738,52
Razem	18 901 255,70	18 550 335,11	-350 920,59

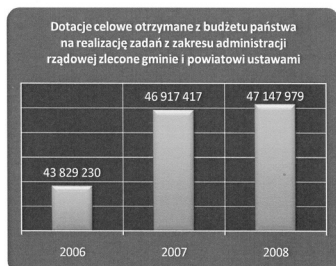
Dofinansowanie zadań gminnych w 2008 r. Miasto ostatecznie zamknęło się kwotą 15.068.817,96 zł, przy prognozie rocznej na poziomie ponad 18 mln zł wskaźnik wykonania osiągnął jedynie 82%. Największe zwroty niewykorzystanych dotacji dotyczyły m.in.:

- pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym – dotacja nie została wykorzystana w całości ponieważ wpłynęło mniej wniosków o pomoc materialną aniżeli wskazywałyby na to liczba uprawnionych oraz przyznania części środków na przedmiotowe zadanie decyzją Wojewody Śląskiego dopiero w listopadzie 2008 r., a co za tym idzie za krótkim czasem realizacji (około 1,9 mln zł zwrotu),
- posiłku dla potrzebujących – zwrot na poziomie 888 tys. zł, jest to konsekwencja spadku ilości świadczeń wykonanych w roku 2008, co jest wynikiem znacznego obniżenia w tym okresie stopy bezrobocia, a co za tym idzie liczba osób korzystających ze świadczeń w ramach w/w programu również zmniejszyła się,
- zasiłków i pomocy w naturze oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zwrot dotacji w wysokości 318 tys. zł,
- zadań oświatowych na kwotę ogółem 235 tys. zł, w tym środki przekazane na nauczanie języka angielskiego w wysokości 153 tys. zł, w związku z brakiem nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach.

Natomiast dotacje ogółem na zadania powiatowe w wysokości 3.481.517,15 zł zostały wykorzystane w 99,62%.

3.4.6 Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone ustawami

Dochody otrzymane na zadania zlecone ustawami a realizowane przez gminę i powiat wyniosły 47.147.978,76 zł. Daje to

wzrost w stosunku do roku poprzedniego o niecałe 231 tys. zł, przy czym w części gminnej odnotowano spadek o 1.478.617 zł, a w części powiatowej wzrost przekazanych środków o kwotę 1.709.179 zł.

Wykres nr 33. Realizacja dotacji na zadania zlecone gminie i powiatowi w latach 2006-2008.

Tak znaczny spadek dotacji na zadania zlecone Gminie wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia środków przeznaczonych na pomoc społeczną, w tym w szczególności na świadczenia rodzinne o kwotę 1.110.570 zł oraz na zasiłki, pomoc w naturze i składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe o kwotę 189.820 zł. Dodać należy, iż w omawianym okresie Gmina otrzymała, podobnie jak w roku ubiegłym, znaczne środki na realizację programów na rzecz społeczności rromskiej w wysokości około 269 tys. zł.

Znacznie większe środki na realizację przez powiat zadań zleconych otrzymano w 2008 roku w szczególności na:

- Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej – wzrost w stosunku do roku ubiegłego o kwotę 699.547 zł, w tym 77.646 zł to dotacja na realizację Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2009 – środki na doposażenie, zakup, wymianę sprzętu i systemów teleinformatycznych oraz wypłatę nagród uznaniowych i zapomóg dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne – wzrost o kwotę 719.758 zł, co wynika ze wzrostu składki z poziomu 26,46 zł w 2007 roku do 48,45 zł w 2008 roku,
- zadania w zakresie gospodarki gruntami i nieruchomościami Skarbu Państwa – wzrost o 190.636 zł m.in. na porządkowanie stanu prawnego nieruchomości oraz bieżące utrzymanie i remonty nieruchomości SP.

Dodać należy, że na wysokość otrzymanych środków miasto nie ma wpływu.

3.4.7 Dotacje otrzymane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej

Dochody z tego źródła osiągnięte w 2008 roku to kwota 1.058.962,56 zł, w tym w zakresie zadań gminnych kwota 237.137,56 zł, a powiatowych 821.825 zł. Na wysokie wykonanie tego źródła dochodów miała wpływ przede wszystkim otrzymana w 2008 roku refundacja dot. zadania drogowego realizowanego w roku ubiegłym z zakresu poprawy bezpieczeństwa

zgodnie z porozumieniem pomiędzy Ministrem Transportu a Wojewodą Śląskim pn. Przebudowa skrzyżowania Al. Korfańskiego z ul. Bruno i Mielżyńskiego w wysokości 774.125 zł.

Wykres nr 34. Realizacja dotacji na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej w latach 2006-2008.

Ponadto podpisano porozumienia i otrzymano środki z budżetu państwa na:

- dofinansowanie grobownictwa – 20.000 zł,
- realizację programu „Opieka nad dzieckiem i rodziną” – 47.700 zł,
- realizację „Programu na rzecz społeczności rromskiej” – 19.580 zł,
- pomoc dla repatriantów – 133.938 zł,
- dofinansowanie programu „Lepiej razem niż osobno” – 63.620 zł.

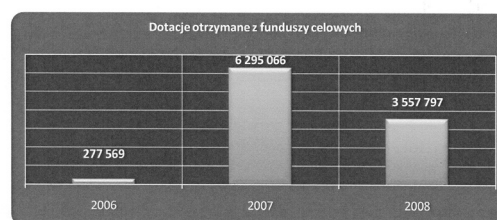
3.4.8 Dotacje z funduszy celowych

W 2008 roku Zabrze otrzymało dotację z funduszy celowych na poziomie 3.557.796,55 zł. W porównaniu do roku ubiegłego jest to mniej nominalnie o kwotę 2.737.269,34 zł, co wynika przede wszystkim z faktu, iż w 2007 roku miasto Zabrze otrzymało z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotację w wysokości 5,9 mln zł z przeznaczeniem na likwidację pożaru hałdy Ruda, przy czym środki w wysokości 1.796.224,29 zł (ponad 50% środków z funduszy ogółem), jako refundacja wydatków poniesionych na w/w zadanie Miasto otrzymało w omawianym okresie sprawozdawczym.

Ponadto z niżej wymienionych funduszy celowych Miasto otrzymało w 2008 r. środki na dofinansowanie:

- **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach:**
 - ✓ zadania pn.: „Termomodernizacja SP Nr 15 w Zabrzu przy ul. Czołgistów 1” – 70.319,99 zł,
 - ✓ zadania pn.: „Termomodernizacja budynku SP Nr 6 w Zabrzu przy ul. Klonowej 23” – 97.599 zł,
 - ✓ organizacji różnych form wypoczynku dla uczniów z Zabrza („Zielone szkoły”) – 152.400 zł,
- **Fundusz Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych dla Uczniów** na program pn. „otwarte sale gimnastyczne” – 59.195,11 zł,
- **Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej:**
 - ✓ dla Zespołu Szkół Sportowych im. Janusza Kusocińskiego na program „Szkolenie młodzieży szczególnie uzdolnionej sportowo” – 182.294,16 zł,
 - ✓ zadanie pn. „Rozbudowa pawilonu sportowego przy SKS Gwarek w Zabrzu” – 174.000 zł,
 - ✓ zadanie pn. „Blisko Boisko” – 289.264 zł,
- **Funduszu Pracy**¹¹ – środki na pokrycie kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w wysokości 736.500 zł.

Wykres nr 35. Realizacja dotacji z funduszy celowych w latach 2006-2008.

Sprawozdanie z realizacji dochodów, a także wydatków w ramach zadań zleconych zostało omówione w dalszej części materiału.

¹¹ Środki te w roku ubiegłym zaliczane były do kategorii dochodów własnych, w trakcie roku Uchwałą Rady Miejskiej przeniesiono plan dochodów z Funduszu Pracy do właściwej kategorii dochodów z funduszy celowych

WYKONANIE PLANOWANYCH DOCHODÓW BUDŻETU MIASTA NA ROK 2008

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Udział % (wykonanie plan po zm.)
1	2	3	4	5	6
	OGÓŁEM	608 162 762,00	604 917 600,00	609 299 484,99	100,7
I	Dochody własne	286 415 458,00	222 755 685,00	226 684 115,89	101,7
1	Wpływy z podatków	64 757 200,00	72 557 200,00	76 314 253,72	105,2
	- podatek od nieruchomości	57 850 000,00	63 300 000,00	64 586 000,50	102,0
	- podatek rolny	128 000,00	128 000,00	211 912,52	165,5
	- podatek leśny	9 200,00	9 200,00	10 028,00	109,0
	- podatek od środków transportowych	1 520 000,00	1 520 000,00	2 036 450,09	134,0
	- podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacanych w formie karty podatkowej	450 000,00	450 000,00	255 508,90	56,8
	- podatek od spadków i darowizn	800 000,00	950 000,00	1 429 679,98	150,5
	- podatek od czynności cywilnoprawnych	4 000 000,00	6 200 000,00	7 784 027,63	125,5
2	Wpływy z opłat	7 020 000,00	7 020 000,00	7 056 934,71	100,5
	- opłata skarbową	1 700 000,00	1 700 000,00	1 782 977,06	105,7
	- opłata targowa	1 100 000,00	1 100 000,00	1 107 606,50	100,7
	- opłata od posiadania psów	60 000,00	60 000,00	37 979,00	63,3
	- opłata eksploatacyjna	1 280 000,00	1 280 000,00	1 122 410,35	87,7
	- opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	2 700 000,00	2 700 000,00	2 863 107,48	106,0
	- pozostałe opłaty	180 000,00	160 000,00	162 854,32	90,5
3	Dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gminy	3 347 200,00	3 339 491,00	6 167 771,28	169,4
	- wpływy z obiektów gospodarki komunalnej	70 000,00	70 000,00	266 731,34	381,0
	- grobownictwo	30 000,00	30 000,00	60 986,24	203,3
	- wpływy z opłaty produktowej	40 000,00	40 000,00	31 581,30	79,0
	- przygotowanie nieruchomości do sprzedaży	0,00	573 000,00	548 600,24	95,6
	- wpływy z opłat za zajęcie pasa drogowego	400 000,00	400 000,00	1 964 801,19	491,2
	- wpływy z opłat za płatne parkowanie	200 000,00	200 000,00	209 684,53	104,9
	- zwrot opłat za usługi opiekuńcze	130 000,00	130 000,00	144 366,58	111,1
	- kary wymierzone przez Straż Miejską	350 000,00	450 000,00	536 084,30	119,1
	- inne wpływy administracyjne	120 000,00	120 000,00	284 007,06	236,7
	- dochody z Izby Wyrzędzieli	250 000,00	250 000,00	299 739,89	119,9
	- dochody ze Straży Miejskiej	0,00	0,00	1 144,91	-
	- dochody z Miejskiego Ogrodu Botanicznego	67 000,00	67 000,00	67 816,51	101,2
	- dochody z Miejskiego Zakładu Kąpielowego	500 000,00	500 000,00	454 566,20	90,9
	- zwrot należności pobranych świadczeń - rozliczenie z lat ubiegłych	400 000,00	400 000,00	329 827,87	82,5
	- dochody ze Złóżka Miejskiego	100 000,00	100 000,00	134 264,84	134,3
	- wpływy z różnych rozliczeń	1 000,00	1 000,00	909,88	91,0
	- inne dochody - gmina	589 200,00	16 200,00	335 601,90	2072,8
	- odsetki od nieruchomości pobranych świadczeń	100 000,00	100 000,00	81 162,42	81,7
	- zwrot nadmiernie pobranej dotacji - gmina	0,00	392 291,00	404 632,48	103,1
4	Dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe powiatu	6 688 700,00	7 448 742,00	8 481 067,59	111,8
	- wpływy z obiektów gospodarki komunalnej	15 200,00	115 200,00	209 284,20	181,7
	- wpływy z reklam	1 000 000,00	1 000 000,00	988 952,77	98,9
	- usług kartograficznych	60 000,00	60 000,00	80 873,69	134,8
	- dochody za druki prawa jazdy i tablice rejestracyjne	2 500 000,00	2 630 000,00	3 035 818,85	115,4
	- opłata za kartę parkingową	10 000,00	10 000,00	15 075,00	150,8
	- dochody z Domów Pomocy Społecznej	3 100 000,00	3 371 400,00	3 663 648,78	108,7

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Udział % (wykonanie plan po zm.)
1	2	3	4	5	6
	- inne dochody - powiat	500,00	500,00	51 019,93	10204,0
	- wpływy z różnych rozliczeń	3 000,00	3 000,00	5 341,64	178,1
	- zwrot nadmiernie pobranej dotacji - powiat	0,00	456 642,00	441 052,76	96,2
5	Dochody z majątku gminy	69 366 100,00	59 366 109,00	55 343 862,42	93,2
	- czynsze dzierżawne, wpływy z lokali użytkowych	3 102 900,00	3 102 900,00	3 331 175,84	107,4
	- czynsze z budynków komunalnych	40 016 100,00	40 016 100,00	37 727 108,22	94,3
	- sprzedaż nieruchomości	14 166 600,00	14 136 800,00	12 023 087,75	85,0
	- opłata za wieczyste użytkowanie nieruchomości	1 670 000,00	1 670 000,00	1 595 014,31	95,5
	- pieniężna opłata z tytułu wieczystego użytkowania	250 000,00	290 000,00	313 165,45	108,0
	- przekształcenie użytkownika wieczystego w prawo własności	100 000,00	130 000,00	247 463,84	190,4
	- sprzedaż, najem i dzierżawa sprzętu medycznego	16 000,00	16 000,00	16 631,80	105,2
	- pozostałe dochody	4 300,00	4 300,00	90 014,21	2093,4
6	Dochody z majątku powiatu	0,00	0,00	568,24	-
	- czynsze dzierżawne	0,00	0,00	568,24	-
7	Spadki, zapisy i darowizny	0,00	200 000,00	200 000,00	100,0
	- środki na zadanie "Blisko Boisko"	0,00	200 000,00	200 000,00	100,0
8	Dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	2 670 650,00	2 670 650,00	1 500 828,41	66,2
	- przewidziane 25% z dochodów z mienia Skarbu Państwa	2 633 750,00	2 633 750,00	1 377 091,38	52,3
	- dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, które podlegają przekazaniu do budżetu państwa - 5% (dowody osobiste, informacje publiczne)	36 900,00	36 900,00	28 800,83	78,1
	- dochody ze zwrotu przez dłużnika lub wierzyciela alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego	0,00	0,00	94 936,15	-
9	Odsetki od pożyczek udzielonych przez Gminę Zabrze	0,00	0,00	2 871,32	-
	- odsetki od pożyczek udzielonych przez Gminę Zabrze	0,00	0,00	2 871,32	-
10	Odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych	2 400 000,00	4 950 000,00	6 074 362,78	122,7
	- odsetki od środków finansowych gminy gromadzonych na rachunkach bankowych	2 400 000,00	4 950 000,00	6 074 362,78	122,7
11	Odsetki od nieterminowo regulowanych należności	200 000,00	200 000,00	608 581,58	304,3
	- odsetki od nieterminowych wpłat	200 000,00	200 000,00	608 581,58	304,3
12	Odsetki i koszty od nieterminowo regulowanych należności objętych ordynacją podatkową	1 690 000,00	3 690 000,00	3 603 966,53	97,7
	- odsetki i koszty od nieterminowo regulowanych należności objętych ordynacją podatkową	1 690 000,00	3 690 000,00	3 603 966,53	97,7
13	Środki otrzymane w związku z realizacją projektów przy dofinansowaniu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych	117 451 108,00	45 649 370,00	46 216 511,06	101,2
	- Fundusz Spójności	117 362 000,00	44 234 394,00	44 241 121,18	100,0
	- odsetki od Funduszu Spójności	0,00	0,00	244 730,36	-
	- środki z Europejskiego Funduszu Społecznego z przeznaczeniem na realizację projektu "Kamelen - poprawa jakości usług i wizerunku publicznych służb zatrudnienia"	15 013,00	0,00	0,00	-
	- środki z Budżetu Państwa na współfinansowanie projektu "Kamelen - poprawa jakości usług i wizerunku publicznych służb zatrudnienia"	4 095,00	0,00	0,00	-
	- środki na realizację programu COMENIUS	70 000,00	67 547,00	363 692,24	568,0
	- dofinansowanie programu "Młodzież w działaniu"	0,00	17 478,00	17 667,86	101,1
	- środki z Europejskiego Funduszu Społecznego - program na rzecz zatrudnienia "Klucz do sukcesu"	0,00	122 297,00	121 651,52	99,5

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Udział % (wykonanie plan po zm.)
1	2	3	4	5	6
	- środki z Europejskiego Funduszu Społecznego - program na rzecz integracji społeczno-zawodowej "Reintegracja, aktywność, praca"	0,00	1 028 496,00	1 028 495,14	100,0
	- środki z Budżetu Państwa - program na rzecz integracji społeczno-zawodowej "Reintegracja, aktywność, praca"	0,00	54 345,00	54 343,86	100,0
	- środki z Europejskiego Funduszu Społecznego - "Dolina Kreatywna"	0,00	113 297,00	113 294,16	100,0
	- środki z Budżetu Państwa - "Dolina Kreatywna"	0,00	13 516,00	13 514,74	100,0
14	Wpływy z różnych dochodów - zwrot niezrealizowanej części wydatków niewygasających	0,00	5 790 901,00	5 802 187,64	100,2
	- wpływy z różnych dochodów - zwrot niezrealizowanej części wydatków niewygasających	0,00	5 790 901,00	5 802 187,64	100,2
15	Środki z Funduszu Pracy z przeznaczeniem na realizację programów na sfinansowanie robót publicznych - pokrycie kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne pracowników PUP	736 800,00	0,00	0,00	-
	- środki z Funduszu Pracy z przeznaczeniem na realizację programów na sfinansowanie robót publicznych	736 800,00	0,00	0,00	-
16	Dochody pochodzące z 2,5% odpisu dotyczącego kosztu obsługi zadań realizowanych przez samorząd z PFRON	88 000,00	119 329,00	110 440,00	92,6
	- dochody pochodzące z 2,5% odpisu dotyczącego kosztu obsługi zadań realizowanych przez samorząd z PFRON	88 000,00	119 329,00	110 440,00	92,6
17	Utracenie dochodów PFRON	0,00	523 721,00	523 721,00	100,0
	- rekompensata za utracenie dochodów gminy z tytułu zwolnień ustawowych w podatkach i opłatach lokalnych (PFRON)	0,00	523 721,00	523 721,00	100,0
18	Pomoc finansowa na realizację inwestycji	0,00	5 483 000,00	5 483 000,00	100,0
	- pomoc finansowa na budowę kompleksu sportowego w ramach programu "Moje Boisko Orlak 2012"	0,00	333 000,00	333 000,00	100,0
	- pomoc finansowa na budowę Drogowej Trasy Średnicowej GOP Katowice - Gliwice	0,00	5 150 000,00	5 150 000,00	100,0
19	Refundacja kosztów	0,00	450 000,00	508 299,47	113,0
	- refundacja kosztów poniesionych za zmianę dokumentacji technicznej drożnicy ZPAW	0,00	200 000,00	256 475,40	128,24
	- refundacja kosztów za przyłącze energetyczne ZPAWIK	0,00	250 000,00	251 824,07	100,73
20	Ugoda z NFZ	0,00	2 569 435,00	2 569 435,00	100,0
	- ugoda z NFZ dotycząca realizacji tzw. ustawy "203"	0,00	2 569 435,00	2 569 435,00	100,0
21	Środki z Narodowego Centrum Kultury	0,00	6 859,00	4 557,05	66,4
	- program "Śpiewająca Polska"	0,00	6 859,00	4 557,05	66,4
22	Zwrot dotacji z Policji	0,00	20 897,00	20 896,06	100,0
	- zwrot dotacji z Policji	0,00	20 897,00	20 896,06	100,0
II	Udziały w podatkach	132 628 083,00	138 439 215,00	146 722 630,08	106,0
1	Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	124 628 083,00	130 439 215,00	139 227 753,00	105,6
2	Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	8 000 000,00	8 000 000,00	8 494 877,08	106,2
III	Dotacje celowe otrzymane na zadania realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	497 982,00	545 682,00	691 645,04	126,7
1	Oświata i wychowanie	30 000,00	32 700,00	85 397,30	261,2
	- dotacje za uczęszczanie dzieci z innych gmin do przedszkoli na terenie gminy Zabrze	30 000,00	30 000,00	79 065,58	263,6
	- refundacja kosztów opłacenia pedagoga uczącego religii innego wyznania uczniów szkół z innych gmin na terenie gminy Zabrze	0,00	0,00	3 631,72	-
	- dotacja na zadanie "Kaj som te czas"	0,00	2 700,00	2 700,00	100,0
2	Pomoc społeczna	465 000,00	465 000,00	548 150,06	117,9

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Udział % (wykonanie plan po zm.)
1	2	3	4	5	6
	- środki na utrzymanie dzieci z innych miast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	295 000,00	295 000,00	285 321,14	96,7
	- środki na utrzymanie dzieci z innych miast w rodzinach zastępczych	170 000,00	170 000,00	262 868,92	154,6
3	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 882,00	2 882,00	13 057,68	457,9
	- dotacja za uczęszczanie w zajęciach rehabilitacyjnych prowadzonych przez Wzrosty i Terapię Zajęciową na terenie Gminy Zabrze	2 882,00	2 882,00	13 057,68	457,9
4	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	45 000,00	45 000,00	100,0
	- dotacja na Festiwal Dramaturgii Współczesnej "Rzeczywistość przedstawiona"	0,00	40 000,00	40 000,00	100,0
	- dotacja na Szkapie Wianzaty Tęcza Nowoczesnego i Uliczono w Zabrzu ("Nie)Tam się"	0,00	5 000,00	5 000,00	100,0
IV	Dotacje celowe otrzymane od jednostek samorządu terytorialnego będących w instytucją wdrażającą na zadania realizowane na podstawie porozumień	0,00	0,00	0,00	-
V	Subwencje	141 146 544,00	164 976 021,00	164 976 021,00	100,0
1	część oświatowa subwencji ogólnej	120 392 919,00	120 203 427,00	120 203 427,00	100,0
2	część wyrównawcza subwencji ogólnej - kwota podstawowa	9 472 345,00	9 472 345,00	9 472 345,00	100,0
3	część wyrównawcza subwencji ogólnej - kwota uzupełniająca	351 422,00	351 422,00	351 422,00	100,0
4	część równoważąca subwencji ogólnej	10 930 758,00	9 835 791,00	9 835 791,00	100,0
5	część uzupełniająca subwencji ogólnej z przeznaczeniem na Drogową Trasę Średnicową	0,00	24 000 000,00	24 000 000,00	100,0
6	uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	0,00	1 113 036,00	1 113 036,00	100,0
VI	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań gminy	11 708 282,00	18 447 072,00	15 068 817,96	81,7
1	Oświata i wychowanie	250 000,00	1 353 544,00	1 199 283,63	88,6
	- komaje kwalifikacyjne	0,00	2 244,00	1 599,00	71,3
	- młodociai pracownicy	250 000,00	880 700,00	880 700,00	99,9
	- nauczanie języka angielskiego	0,00	460 600,00	307 893,63	66,8
2	Pomoc społeczna	10 159 282,00	13 059 244,00	11 853 890,97	90,8
	- zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	5 630 710,00	6 526 921,00	6 209 407,97	95,1
	- dotacja na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2 115 675,00	2 115 675,00	2 115 675,00	100,0
	- dodatki mieszkane dla pracowników socjalnego	0,00	309 000,00	309 000,00	100,0
	- posłek dla potrzebujących	2 122 997,00	4 107 648,00	3 219 808,00	78,4
3	Edukacyjna opłata wychowawcza	1 300 000,00	3 701 284,00	1 682 643,36	45,5
	- wyprawki szkolne	0,00	164 690,00	84 209,15	51,1
	- pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	1 300 000,00	3 536 594,00	1 598 434,21	45,2
4	Kultura fizyczna i sport	0,00	333 000,00	333 000,00	100,0
	- dotacja na budowę bieżni sportowych w ramach programu Goli-2012	0,00	333 000,00	333 000,00	100,0
VII	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań powiatu	2 862 008,00	3 484 705,00	3 481 517,15	99,6
1	Oświata i wychowanie	0,00	62 429,00	51 653,91	82,7
	- nauczanie języka angielskiego	0,00	9 870,00	0,00	0,0
	- wypłata wynagrodzeń dla nauczycieli za przeprowadzenie usznego egzaminu maturalnego	0,00	40 559,00	39 653,91	97,8
	- program "Monitoringu wizyjny w szkołach i placówkach"	0,00	12 000,00	12 000,00	100,0
2	Pomoc społeczna	2 862 008,00	3 387 445,00	3 395 665,27	99,9

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Udział % (wykonanie plan po zm.)
1	2	3	4	5	6
	- dotacja na Domy Pomocy Społecznej	2 982 608,00	3 382 445,00	3 380 585,27	99,9
	- dofinansowanie działalności Zespołu Interwencji Kryzysowej na realizację zadań wynikających z Krajowego Programu Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi	0,00	15 000,00	15 000,00	100,0
	3 Edukacyjna opieka wychowawcza	0,00	34 831,00	34 297,87	98,5
	- dotacja dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	0,00	34 831,00	34 297,87	98,5
VIII	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawami	42 224 980,00	41 049 283,00	36 749 595,98	89,5
1 Rolnictwo i łowiectwo		0,00	1 195,00	1 194,00	99,9
	- zwrot części podatku akcyzowego	0,00	1 195,00	1 194,00	99,9
2 Gospodarka mieszkaniowa		0,00	78 000,00	78 000,00	100,0
	- program na rzecz społeczności romskiej	0,00	78 000,00	78 000,00	100,0
3 Administracja publiczna		509 864,00	510 124,00	510 124,00	100,0
	- zadania z zakresu USC, dow. osobistych, ewidencji ludności, zarządzania kryzysowego	509 864,00	509 864,00	509 864,00	100,0
	- pokrycie kosztów odbiorów dowodów osobistych	0,00	260,00	260,00	100,0
4 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa		28 100,00	28 685,00	25 584,67	100,0
	- prowadzenie i aktualizacja rejestru wyborów	28 100,00	25 100,00	25 100,00	100,0
	- dofinansowanie kosztów niszczenia dokumentów z wyborów do Sejmu i Senatu RP	0,00	485,00	484,67	99,9
6 Oświata i wychowanie		0,00	117 940,00	116 782,12	99,0
	- program na rzecz społeczności romskiej	0,00	117 940,00	116 782,12	99,0
6 Ochrona zdrowia		0,00	23 016,00	23 015,42	100,0
	- wydawanie decyzji w sprawach świadczeniobiorców	0,00	23 016,00	23 015,42	100,0
7 Pomoc społeczna		41 686 996,00	40 270 323,00	35 976 890,28	89,3
	- zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	3 672 000,00	3 673 500,00	3 413 383,94	92,9
	- świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	37 335 367,00	35 716 494,00	31 734 619,24	88,9
	- usługi opiekuńcze	85 001,00	85 001,00	81 970,00	96,4
	- ośrodki wsparcia	270 072,00	343 072,00	330 962,32	96,4
	- składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia z pomocy społecznej	344 556,00	344 556,00	308 454,78	89,5
	- program na rzecz społeczności romskiej	0,00	56 700,00	56 700,00	100,0
	- dofinansowanie do pomocy osobom uprawnionym do alimentów	0,00	51 000,00	51 000,00	100,0
8 Edukacyjna opieka wychowawcza		0,00	15 100,00	15 100,00	100,0
	- program na rzecz społeczności romskiej	0,00	15 100,00	15 100,00	100,0
9 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego		0,00	8 000,00	2 804,59	35,1
	- program na rzecz społeczności romskiej	0,00	8 000,00	2 804,59	35,1
IX	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat	10 377 845,00	10 525 011,00	10 388 383,88	98,8
1 Gospodarka mieszkaniowa		320 053,00	444 852,00	443 286,10	99,6
	- gospodarka gruntami i nieruchomościami	320 053,00	438 153,00	436 587,10	99,6
	- zobowiązania Skarbu Państwa	0,00	6 699,00	6 699,00	100,0
2 Działalność usługowa		573 743,00	593 708,00	593 660,28	100,0
	- prace geodezyjne i kartograficzne	69 753,00	69 753,00	69 753,00	100,0
	- ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej	30 290,00	30 290,00	30 290,00	100,0

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Udział % (wykonanie plan po zm.)
1	2	3	4	5	6
	- inspektoraty nadzoru budowlanego	473 700,00	493 665,00	463 517,28	100,0
	3 Administracja publiczna	507 622,00	522 622,00	522 619,36	100,0
	- zadania z zakresu gospodarki gruntami, nieruchomościami oraz geodezji	462 622,00	477 622,00	477 622,00	100,0
	- komisje poborowe	45 000,00	45 000,00	44 996,36	100,0
4 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa		5 680 652,00	5 718 277,00	5 718 191,94	100,0
	- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej	5 619 000,00	5 598 979,00	5 598 803,94	100,0
	- ochrona cywilna	41 652,00	41 652,00	41 652,00	100,0
	- program modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2009	0,00	77 646,00	77 646,00	100,0
5 Różne rozliczenia		0,00	557,00	557,00	100,0
	- zwrot ze Skarbu Państwa z tytułu poniesionych przez Gminę wydatków	0,00	557,00	557,00	100,0
6 Ochrona zdrowia		3 165 675,00	3 030 095,00	2 905 270,00	95,9
	- składki na ubezpieczenia zdrowotne	3 165 675,00	3 030 095,00	2 905 270,00	95,9
7 Pomoc społeczna		0,00	30 600,00	30 600,00	100,0
	- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0,00	30 600,00	30 600,00	100,0
8 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		150 100,00	184 300,00	184 300,00	100,0
	- oznaczniczo o ośrodku niepełnosprawności	150 100,00	184 300,00	184 300,00	100,0
X	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,00	246 885,00	237 137,56	96,1
1 Działalność usługowa		0,00	20 000,00	20 000,00	100,0
	- grobownictwo	0,00	20 000,00	20 000,00	100,0
2 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa		0,00	63 620,00	63 620,00	100,0
	- dofinansowanie programu "Lepiej razem niż osobno"	0,00	63 620,00	63 620,00	100,0
3 Oświata i wychowanie		0,00	19 580,00	19 580,00	100,0
	- program na rzecz społeczności romskiej	0,00	19 580,00	19 580,00	100,0
4 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		0,00	143 685,00	133 937,66	93,2
	- pomoc dla repatriantów	0,00	143 685,00	133 937,66	93,2
XI	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,00	821 825,00	821 825,00	100,0
1 Transport i łączność		0,00	774 125,00	774 125,00	100,0
	- dofinansowanie zadania drogowego - pn. Przebudowa skrzyżowania Al. Korfałtego z ul. Bruno i Melzyńskiego	0,00	774 125,00	774 125,00	100,0
2 Pomoc społeczna		0,00	47 700,00	47 700,00	100,0
	- program "Opieka nad dzieckiem i rodziną"	0,00	47 700,00	47 700,00	100,0
XII	Dotacje otrzymane z funduszy celowych na realizację zadań jednostek sektora finansów publicznych	200 000,00	3 616 206,00	3 557 796,55	98,4
1 Oświata i wychowanie		0,00	167 919,00	167 918,99	100,0
	- środki z WFOŚiGW na dofinansowanie zadania pn.: "Termomodernizacja SP Nr 15 w Zabrze przy ul. Czołgiistów 1"	0,00	70 320,00	70 319,99	100,0
	- środki z WFOŚiGW na dofinansowanie zadania pn.: "Termomodernizacja budynku SP Nr 6 w Zabrzu przy ul. Klonowej 23"	0,00	97 599,00	97 599,00	100,0
2 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		0,00	736 500,00	736 500,00	100,0
	- środki z Funduszu Pracy na pokrycie kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne pracowników FUP	0,00	736 500,00	736 500,00	100,0
3 Edukacyjna opieka wychowawcza		200 000,00	200 000,00	152 400,00	76,2
	- zielone szkoły	200 000,00	200 000,00	152 400,00	76,2

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Udział % (wykonanie plan po zm.)
1	2	3	4	5	6
4 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska		0,00	1 796 227,00	1 796 224,29	100,0
	- środki z NFOSiGW na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. Likwidacja pożaru haldy Ruda w Zabrzu	0,00	1 796 227,00	1 796 224,29	100,0
5 Kultura fizyczna i sport		0,00	715 566,00	704 753,27	98,5
	- środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na szkolenie młodzieży szczególnie uzdolnionej sportowo	0,00	182 296,00	182 294,16	100,0
	- środki z Funduszu Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych dla Uczniów na "otwarte sąle gimnastyczne"	0,00	70 000,00	59 195,11	84,6
	- środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na dofinansowanie zadania "Rozbudowa pawilonu sportowego przy SKS Gwarek w Zabrzu"	0,00	174 000,00	174 000,00	100,0
	- środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na dofinansowanie zadania "Bliisko Boisko"	0,00	269 264,00	269 264,00	100,0

4. Charakterystyka ogólna wykonania wydatków budżetowych w 2008 roku

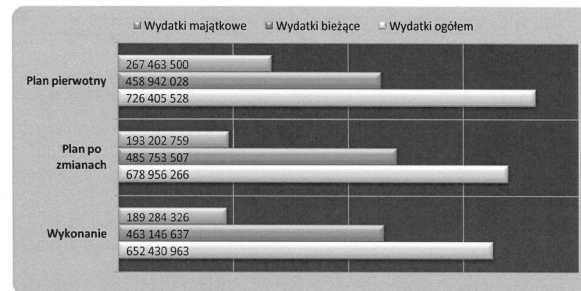
Szczegółowe sprawozdanie z realizacji wydatków w 2008 roku przedstawiono w formie tabelarycznej według działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej w informacjach odpowiadających załącznikom nr 2 i 2a uchwały budżetowej na stronach odpowiednio 150 i 172, a w zakresie zadań budżetowych w informacji na str. 210. Natomiast wykonanie wydatków w układzie zadaniowym stanowi odrębny materiał dołączony do sprawozdania. Wydatki budżetu miasta w 2008 r. zostały wykonane w wysokości 652.430.963,34 zł, co oznacza 96,09% zakładanego planu rocznego.

Realizacja poszczególnych kategorii wydatków w 2008 roku przedstawia się następująco:

Tab. 23 Realizacja wydatków budżetu miasta w podziale na bieżące i majątkowe w 2008 roku

Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie	Wskaźnik
Wydatki bieżące	458 942 028	485 753 507	463 146 637	95,35%
Wydatki majątkowe	267 463 500	193 202 759	189 284 326	97,97%
Wydatki ogółem	726 405 528	678 956 266	652 430 963	96,09%

Wykres nr 36. Realizacja wydatków budżetu miasta Zabrze w 2008 roku.

Tab. 24 Zestawienie wydatków budżetu miasta w podziale na bieżące i majątkowe w latach 2006 -2008

Wyszczególnienie	2006			2007			2008		
	Plan po zmianach	Wyl.	%	Plan po zmianach	Wyl.	%	Plan po zmianach	Wykonanie	%
Wydatki bieżące	431 878 671	412 664 558	95,6%	450 783 304	428 425 451	95,0%	485 753 507	463 146 637	95,3%
Wydatki majątkowe	82 373 935	75 000 703	91,0%	100 833 499	94 226 973	93,4%	193 202 759	189 284 326	98,0%
Wydatki ogółem	514 252 606	487 665 261	94,8%	551 616 803	522 652 424	94,7%	678 956 266	652 430 963	96,1%

Wskaźnik wykonania wydatków ogółem w 2008 r. wzrósł w porównaniu do lat ubiegłych, gdzie oscylował on w granicach około 95%, tj. o około 1 p.p. dochodząc do poziomu ponad 96% w stosunku do planu po zmianach. Wykonanie w 2008 wydatków bieżących utrzymało się na analogicznym poziomie do lat ubiegłych tj. około 95% prognozy rocznej. Nominalne wykonanie wydatków bieżących jest znacznie wyższe, bo o 34,7 mln zł, aniżeli w roku ubiegłym co w głównej mierze jest konsekwencją wprowadzonych regulacji wynagrodzeń. Na szczególną uwagę zasługuje wykonanie wydatków majątkowych, które przy poziomie 189.284.326 zł jest dwukrotnie wyższe od wykonania tej kategorii wydatków uzyskanego w 2007 roku. Należy zaznaczyć, iż w ramach zarówno wydatków bieżących, jak i majątkowych uwzględniono wydatki niewygasające w 2008 r., których realizacja będzie kontynuowana w 2009 r. Wykonanie wydatków bieżących w dalszym ciągu oscylowałoby w granicach 95% planu po zmianach, pomimo wyłączenia wydatków niewygasających na poziomie 2,3 mln zł. Wskaźnik wykonania wydatków majątkowych przy znacznym poziomie ustanowionych wydatków, które nie wygasły z końcem roku w wysokości ponad 26 mln zł, obniżyłby się do 84%, jednocześnie w dalszym ciągu zrealizowane wydatki majątkowe byłyby wyższe od ubiegłorocznych aż o 75% tj. o kwotę 80.273.565 zł.

Tab. 25 Realizacja wydatków miasta w 2008 roku z wyszczególnieniem tych, które nie wygasły wraz z upływem roku budżetowego

wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wydatki niewygasające (NW)	Wydatki ogółem skorygowane o wydatki niewygasające (NW)	% wykonania wydatków ogółem w stosunku do planu po zmianach	% wykonania wydatków ogółem o kwotę NW w stosunku do planu po zmianach
1	2	3	4	5	6 (3:2)	7 (5:2)
WYDATKI OGÓŁEM	678 956 266 zł	652 430 963 zł	28 608 954 zł	623 822 009 zł	96,1%	91,9%
WYDATKI BIEŻĄCE	485 753 507 zł	463 146 637 zł	2 323 818 zł	460 822 819 zł	95,3%	94,9%
WYDATKI MAJĄTKOWE	193 202 759 zł	189 284 326 zł	26 285 136 zł	162 999 190 zł	98,0%	84,4%

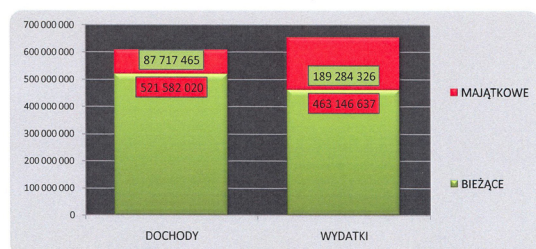
Porównanie wydatków w latach 2007 i 2008 po dokonaniu korekty o ustanowione wydatki niewygasające w tych latach:

	2007			2008			wzrost / spadek % w stosunku do roku poprzedniego	Różnica
	Ogółem	NW	Pozostałe	Ogółem	NW	Pozostałe		
	1	2	3	4	5	6	7 (4:1)	8 (6:3)
WYDATKI OGÓŁEM	522 652 424	12 860 946	509 791 478	652 430 963	28 608 954	623 822 009	124,8%	122,4%
Wydatki bieżące	428 425 451	1 359 598	427 065 853	463 146 637	2 323 818	460 822 819	108,1%	107,9%
Wydatki majątkowe	94 226 973	11 501 348	82 725 625	189 284 326	26 285 136	162 999 190	200,9%	197,0%

Tab. 26 Struktura wydatków budżetu Miasta Zabrze w latach 2006-2008

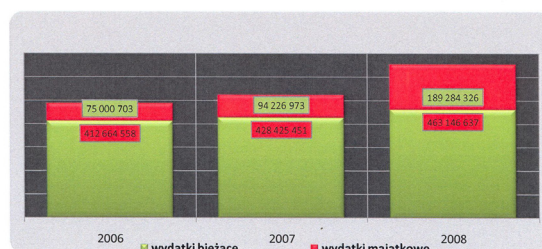
Wyszczególnienie	2006	2007	2008
WYDATKI OGÓŁEM	487 665 261 zł	522 652 424 zł	652 430 963 zł
Wydatki bieżące, w tym:	412 664 558 zł	428 425 451 zł	463 146 637 zł
- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	155 973 844 zł	169 836 172 zł	196 992 555 zł
- dotacje ¹²	44 073 355 zł	60 166 875 zł	70 468 050 zł
- wydatki na obsługę długu	2 659 057 zł	2 866 482 zł	3 673 736 zł
Wydatki majątkowe	75 000 703 zł	94 226 973 zł	189 284 326 zł

Wykres nr 37. Relacja dochodów i wydatków bieżących i majątkowych w 2008 roku.

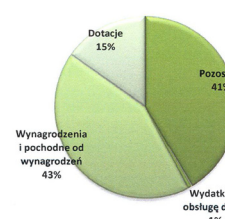
Struktura wydatków budżetu miasta Zabrze w 2008 r. zmieniła się znacząco, i tak udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem, który dotychczas oscylował w granicy 81%-84% obniżył się do 71%, przy jednoczesnym wzroście udziału wydatków majątkowych z 18% w 2007 roku do 29% w 2008 roku. Tak wysoka dynamika wydatków majątkowych to przede wszystkim efekt realizacji projektu pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Zabrze” oraz Drogowej Trasy Średnicowej, jak również znacznych środków przekazanych w 2008 r. na rachunek wydatków niewygasających. W ramach wydatków bieżących poza wspomnianym powyżej wzrostem środków na płace i pochodne znacząco zwiększyły się dotacje przekazywane z budżetu Miasta. Jest to również konsekwencja w/w regulacja wynagrodzeń, która objęła także jednostki organizacyjne, gdzie środki z budżetu miasta przekazywane są w formie dotacji m.in. instytucje kultury czy oświatowe zakłady budżetowe.

Wykres nr 38. Struktura wydatków budżetu miasta Zabrze w latach 2006-2008.

W strukturze wydatków bieżących dominującą pozycję stanowią wydatki na wynagrodzenia tj. 43%, kolejną pozycję zajmują pozostałe wydatki operacyjne takie jak zakup usług, czy materiałów i wyposażenia oraz inne obligatoryjne wydatki poszczególnych jednostek, a następnie z 15% udziałem uplanowały się dotacje i obsługa długu w wysokości 1% wydatków bieżących.

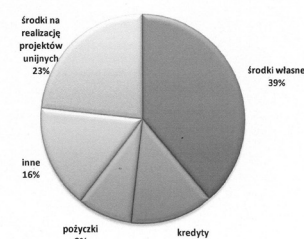
Wykres nr 39. Struktura wydatków bieżących budżetu miasta Zabrze w 2008 roku.

Poniżej przedstawiono źródła finansowania wydatków majątkowych w 2008 roku. Zgodnie z poniższym wyszczególnieniem w ramach źródeł finansowania wydatków majątkowych dominującą pozycję zajmują środki własne na poziomie 73.267.401 zł, w tym środki z refundacji inwestycji pn. „Przebudowa skrzyżowania Al. Korfantego z ul. Bruno i Mielżyńskiego”, następne w kolejności są środki na realizację projektów przy dofinansowaniu unijnym w wysokości 44.150.745 zł, a w szczególności z Funduszu Spójności. Ponadto z zaciągniętych kredytów i pożyczek sfinansowano wydatki majątkowe na poziomie 41.344.137 zł, natomiast na pozostałe środki w wysokości 30.522.043 zł

składają się m.in. uzupełnienie subwencji oraz pomoc finansowa miast na DTŚ w kwocie ogółem 29.150.000 zł oraz dotacja i pomoc finansowa na program „Orlik 2012”.

Wykres nr 40. Źródła finansowania wydatków majątkowych budżetu miasta Zabrze w 2008 roku.

Struktura wydatków ogółem została utrzymana, największy udział w dalszym ciągu stanowią wydatki na oświatę, a następnie na gospodarkę komunalną, transport i usługi jako konsekwencja realizacji projektu wodno-ściekowego oraz DTŚ oraz wydatki na pomoc społeczną. W roku 2008 utrzymana została tendencja z lat ubiegłych, zgodnie z którą największy udział w strukturze wydatków bieżących zajmują wydatki na oświatę oraz opiekę społeczną.

Tab. 27 Porównanie struktury wydatków ogółem w latach 2007 – 2008

	2007	2008	wzrost / spadek
Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza	32,2%	29,3%	↑
Gospodarka komunalna, transport, usługi	19,2%	26,8%	↑
Opieka społeczna	19,1%	15,8%	↓
Gospodarka mieszkaniowa	10,0%	8,8%	↓
Administracja publiczna	7,4%	8,1%	↑
Kultura i sport	6,1%	5,6%	↓
Ochrona zdrowia	3,1%	2,7%	↓
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,9%	2,1%	↑
Obsługa długu publicznego	0,5%	0,6%	↑
Pozostałe	0,4%	0,3%	↓

¹² Tak wysoka dynamika realizacji dotacji w latach 2006-2007 wynika przede wszystkim z faktu, iż od 2007 roku składki przekazywane na KZK GOP zaliczane są do wydatków dotacyjnych, przy czym w ubiegłych latach powiększały one pozostałe wydatki bieżące.